

INLEIDING

“Mortel, stenen en bier” waren volgens de bouwers de belangrijkste ingrediënten bij de bouw in 1963 van Jeugdheem Deken Verbist. Neem er de visie van enkele voortrekkers, het enthousiasme van een nauwelijks telbare groep vrijwilligers, ettelijke tombola's, kilo's mosselen en nog wat andere onmisbare componenten bij, en de bouw, uitbouw en vernieuwbouw die het Jeugdheem de voorbije 40 jaar hebben gekenmerkt worden verklaarbaar. Zodat de gebouwen de thuis mochten vormen voor generaties Essense jongeren en hun verenigingen. Het Jeugdheem bleek in de vier decennia van zijn bestaan immers steevast een gebouw waarin intensief werd geleefd.

Ronde jaartallen nodigen uit tot een terugblik, en dat is dan ook de opzet van deze brochure. Het is een uitgebreid, maar niet altijd een evenwichtig verhaal geworden. Het relatief korte bestaan van jeugdhuis Thor leverde veel materiaal op. Bovendien zou zonder Thor het Jeugdheem er tot op vandaag anders uitgezien hebben. We geven deze werking dus veel aandacht. Ook de Kernraad, die vanaf 1984 de zorg voor de gebouwen op zich nam en de drijvende kracht is achter deze jubileumviering, wordt uitgebreid beschreven.

De werking van de jeugdbewegingen blijft misschien wat onderbelicht, vooral omdat we voor Chiro O.L.V., VVKS O.L.V. en KLJ over niet zo heel veel materiaal konden beschikken - al werd in de eindspurt met vereende krachten nog één en ander rechtgezet. We hopen dan ook dat deze brochure een aanzet zou zijn voor degenen die het boeiende verhaal van deze bewegingen willen schrijven, al dan niet in het kader van een ruimer werk over het Jeugdheem. Wie over informatie of materiaal beschikt dat daarbij nuttig kan zijn, wordt alvast uitgenodigd om het ons te melden.

Ook enkele andere delen van deze brochure vormen trouwens een soortgelijke uitnodiging. Zo verdient de speeltuin aan de Essendonkstraat beter dan de korte blik die wij erop werpen.

De idee voor deze brochure kwam pas naar boven op de vergadering die onze Stichting hield op tweede Kerstdag 2002, zodat het verre van evident was om tegen begin mei het ei alsnog gelegd te krijgen. Daardoor zijn we des te meer dankbaarheid verschuldigd aan allen die ons documentatie en foto's hebben bezorgd, uitleg hebben gegeven, opmerkingen hebben overgemaakt of zelf de pen ter hand hebben genomen.

Een inleiding is ook de plaats om enkele keuzes te duiden. Zo hebben we ervoor gekozen om de afkortingen van de bewegingen die op het Jeugdheem actief waren of zijn zonder puntjes te schrijven, kozen we voor de namen Scouts, Chiro, Kernraad en hun afgeleiden voor een hoofdletter en bleef de Belgische frank (BEF) de munt om bedragen uit te drukken.

Het eindoordeel laten we vanzelfsprekend aan u over. Ons rest enkel u veel leesvreugde toe te wensen.

Tom Bevers,
april 2003

Deze brochure is een uitgave van de Stichting 100 jaar Heidebloempje Essen, in samenwerking met de Kernraad van Jeugdheem Deken Verbist. U kan de Stichting op het internet vinden op www.heidebloempje.be, en ons via die weg ook contacteren.

JEUGDLEVEN IN DE ONZE-LIEVE-VROUWPAROCHIE IN HET BEGIN VAN DE JAREN 1960

Eens de heropbouw na de Tweede Wereldoorlog achter de rug, was er tijd om het jeugdbewegingleven in de parochie “Onze-Lieve-Vrouw Geboorte”, Essen-Centrum, een nieuwe impuls te geven, zo lijkt het wel. KSA, BJB en KAJ, de drie vertegenwoordigers van de in de jaren 1920 door de bisschoppen zo succesvol opgezette “Katholieke Actie”, kregen het gezelschap van Chiro en Scouts. Zo groeide de behoefte aan een eigen ruimte voor de jeugd.

KSA houdt de vlag van het Heidebloempje hoog

De paasvakantie van 1897 bracht een aantal studenten van het Klein Seminarie van Hoogstraten uit Essen en Kalmthout samen in de herberg “De Graaf van Mansfeld” te Nieuwmoer, het huidige café “Den Engel”. Bezielde door de idealen van Rodenbach en de opkomende Vlaamse Beweging stichtten ze studentenbond “Het Heidebloempje”, met ondermeer Jef Goossenaerts aan de eerste bestuursstafel. Zoals zoveel studentenbonden sloot de bond weldra aan bij het overkoepelende Algemeen Katholiek Vlaams Studentenverbond, het AKVS.

De studenten van het Heidebloempje kwamen tijdens de schoolvakanties samen, en brachten dan “Uitgalmingen” voor elkaar : spreekbeurten over onderwerpen zoals godsdienst, wetenschap, de taalstrijd of ook al eens iets plezanters. Daarnaast stond de bond regelmatig op de planken; mogelijk gebeurde dat in zaal “Patronage”, waar later de melkerij zou komen die zelf ondertussen ook alleen nog een herinnering in de naam “Melkerijstraat” heeft achtergelaten.

In 1922 splitste het bloeiende Heidebloempje zich op in een Essense en een Kalmthoutse afdeling. Met het AKVS was de bond ondertussen in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog in radicaal Vlaamsnationaal vaarwater terechtgekomen. De katholieke bisschoppen zagen dit met leden ogen aan en probeerden vanaf 1927-1928 opnieuw greep te krijgen op de studenten. De “Katholieke Actie”, opgericht naar aanleiding van een oproep van paus Pius XI tot een “herkerstening”, bood hiervoor het uitgelezen instrument. Onder de naam “Jeugdverbond voor Katholieke Actie” en later “Katholieke Studentenactie” of KSA, werd getracht de studentenbonden te hergroeperen onder het kerkelijk gezag. Het AKVS moest van langsom meer de wet van de sterkste ondergaan, maar heel wat bonden bleven een zelfstandige koers varen.

Het Essense Heidebloempje hield die zelfstandigheid vrij lang vol, maar ging tijdens de Tweede Wereldoorlog overstag. Het jeugdbewegingkarakter dat de bond stilaan had gekregen, werd bezegeld door de ondubbelzinnige keuze voor KSA. De studenten zorgden voor goedgevulde vakanties met activiteiten zoals kampen, tochten of toneel. KSA bond zich niet aan één parochie, maar mikte op jongeren uit de hele gemeente.

Een eigen lokaal had KSA Heidebloempje gedurende lange tijd niet, dat was ook niet nodig omdat de bond alleen tijdens de vakantie werkte. Het Gildenhuis en het Lazaret boden het nodige onderdak, naast allerlei gelegenheidslokalen. Zo werden de kerstfeestjes enkele keren gehouden in café “t Voermanneke”. Maar in het begin van de jaren 1960 kreeg KSA toelating om de Oude Pastorij als lokaal te betrekken. Dat kwam goed uit, want in 1962 werd de vakantiewerking onder impuls van bondsleider Mark Verdonckt uitgebreid tot een volwaardige jaarwerking.

De landbouwjeugd van de BJB, de arbeidersjeugd van KAJ

De Katholieke Actie was een kind van het corporatistische denken van zijn tijd. Niet alleen de studenten, ook de arbeidersjeugd en de jonge boeren kregen hun eigen organisatie. In 1926 richtten de

Boerenbond en de Boerinnenbond de BJB of Boerenjeugdbond op. Naast ontspanning of toneel stond ook hier wat ernstiger werk op het programma : de leden kregen regelmatig een technische toelichting over één of andere landbouwaangelegenheid voorgeschoteld.

De BJB die in de jaren 1960 de naam KLJ zou meekrijgen kreeg in de O.L.V.-Parochie in 1925 zowel een afdeling voor jongens als één voor meisjes. Naast de eigen parochiejeugd waren ook de collega's van de Sint-Antoniusparochie, van Heikant en Horendonk welkom op de activiteiten.

In het rijtje met KSA en BJB hoort tenslotte ook de Kristelijke Arbeidersjeugd, de KAJ, thuis. Priester Jozef Cardijn werkte al voor de Eerste Wereldoorlog in de geest van Priester Daens aan een katholieke maar radicaal-syndicalistische beweging voor de jonge arbeiders. In 1924 werd KAJ opgericht, dat een jaar later zowel de pauselijke als de bisschoppelijke zegen meekreeg. De charismatische figuur van Cardijn zorgde al snel voor een internationale verspreiding van de beweging. In Vlaanderen bleef de band met ACV en ACW, de katholieke vakbond en de koepelbeweging van de katholieke werknemers, erg sterk. Ook in Essen-Centrum werd op Palmzondag 1928 KAJ opgericht.

Chiro voor meisjes en jongens

In heel wat Vlaamse parochies zagen in de loop van de 19e eeuw “patronaten” het levenslicht, parochiale organisaties die de godsdienstige invulling van de zondag aanvulden met een meer ontspannend luik. De samenwerking tussen deze patronaten leidde in de periode tussen de twee wereldoorlogen tot het ontstaan van een nationale beweging, die van langsom meer onder de naam “Chirojeugd” of kortweg “Chiro” bekend kwam te staan - ook hier stond het Jeugdverbond voor Katholieke Actie trouwens in zekere mate mee aan de wieg.

Chiro kende een grote bloei in de jaren 1950. Dat deed zich ook in Essen gevoelen : in 1954 ontstonden zowel een Jongens- als een Meisjeschiro in de Onze-Lieve-Vrouwparochie. De Chiro werd, zoals overal het geval was, sterk gesteund vanuit de parochie. Deken Jan Verbist volgde de activiteiten op de voet.

Enkele leiders en oud-leiders van KSA en KAJ trokken de kar van de Jongenschiro. De beweging vond een onderdak bij Costermans in de Nieuwstraat en kende drie succesvolle werkjaren. Vooral het afhaken van voortrekker Jan Nelen deed de beweging vanaf 1958 de das om. De Scouts zouden wat later de fakkel overnemen.

Vanuit het Mariaberginstituut, waar in het begin ook de activiteiten plaatsvonden, zette zuster Paula Suykerbuyk de Meisjeschiro op, samen met Maria Goorden. Zoals in de andere jeugdbewegingen stonden in de jaren 1950 bij Chiro de katholieke idealen, in een tucht- en stijlvol kader voorop. De Chiro-activiteiten gingen ondermeer door in het Gildenhuis en in een schuur in de Grensstraat. Een vaste stek werd echter niet gevonden.

Voor het 2e werkjaar in 1955 werden 36 leden opgegeven aan het Nationale Verbond van de Chirojeugd. Na 2 jaar werd Paula Suykerbuyk opgevolgd door Anita Braat. Zij bleek de ideale opvolgster en stond met hart en ziel voor de Chiro. Gedurende 5 jaar was zij de groepsleidster en zag het ledenaantal stijgen tot 60 leden.

Chiro O.L.V. trok jaarlijks op bivak, naar Bosschenhoofd (NL), Bonheiden, Herselt, Gooreind en Zichem. Maar deze pioniers waren ook grensoverschrijdend : in 1958 werd in de Paasvakantie door de Nationale Chirojeugd een pelgrimstocht (treinreis) naar Lourdes in Frankrijk, georganiseerd. Uit Vlaanderen namen in totaal 1.450 leidsters en 800 leiders, deel. De Essense Chiroleiding was ook hier van de partij.

Naast de vele bezinnings-standen nam men ook deel aan het verzorgen van de zieken-dienst.

In 1959 trok men per fiets naar Duitsland... het jaar daarop naar Rome in Italië. Naast Rome werd ook Firenze bezocht. Deelnemers vanuit Chiro: Anita Braat, Annet De Laat, Annie Peeters, Marth Van Nassauw, Lissy Lambrechts, Carla Mennes, Riet Andriessen, Julia Peeters, Marleen Peeters, Magda Mennes, Josee Mattheeussen en Andrea Peeters.

Naast de “wafelenbak” elk jaar was men niet te lui om de handen uit de mouwen te steken. Om de nodige gelden te verzamelen ging men werken tijdens de vakantie op de “Red Band” te Roosendaal, in het rusthuis St.-Michaël en in de keuken van de St.-Jozefkliniek. De aspiranten deden zelfs vakantiewerk in de St.-Augustinuskliniek te Antwerpen. Er was immers veel geld nodig voor zoveel buitenlandse projecten.

In 1962 werd Carla Mennes groepsleidster en werd onderpastoor Van der Aa de Chiroproost. Opnieuw trok het buitenland en ditmaal reisde men naar Elbigenalp in het Oostenrijkse Tirol. Kristine Bekkers trok vanaf 1963 de Chirovloot en het ledenaantal stijgt in die periode tot meer dan 100. Daar was ruimte voor nodig !

Don Boscoschool wordt bakermat Essense Scouts

In het begin van de 20e eeuw gaf de Britse militair Baden Powell de aanzet voor de eerste Scoutsbewegingen. In België kreeg hij navolging vanaf 1910. Dat federatie van de katholieke Belgische Scoutsgroepen heette oorspronkelijk de “Baden Powell Belgian Boy Scouts”. In 1930 splitste de Vlaamse vleugel zich van de unitaire organisatie af, en richtte onder leiding van Maurits van Haegendoren het “Verbond van Vlaamse Katholieke Scouts” of VVKS op.

In die organisatie was pater Paul Lannie van in zijn jeugdijaren actief geweest. Na een missionariscarrière in Formosa (het huidige Taiwan), waar hij een Scoutsbeweging oprichtte, was hij leraar geworden in de Essense Don Boscoschool. Het Scoutsvuur in hem was blijven branden (“eens Scout, altijd Scout”), en samen met onderpastoor Jef Van der Aa werd in 1961 besloten ook in Essen een Scoutsgroep, voor jongens, op poten te zetten. Na enkele jaren nam René Lenaerts, directeur van Don Bosco, de fakkel over. Op die manier werd de leemte ingevuld die het verdwijnen van de Jongenschiro had nagelaten en die KSA vooralsnog niet kon, wilde of mocht invullen.

Lannie zocht voldoende begeleiding en bracht bij de startactiviteit 25 Welpen en 12 Jongverkenners samen. Vrijwel onmiddellijk werd ook een oudercomité opgestart, dat ondermeer de zoektocht naar geschikte lokalen als taak vooropstelde. In het begin kwamen de Welpen immers samen in de klassen van Don Bosco, en trokken de Jongverkenners naar een bouwvallig huis in de Nieuwstraat. Ook Mariaberg en het Gildenhuis boden de Scouts in de beginjaren onderdak. Maar de Scoutsgroep bereikte al na enkele jaren de kaap van de honderd leden. Ook zij waren dus op zoek naar een ruime vaste stek.

DE BOUW VAN HET JEUGDHEEM

In 1943 was Jan Verbist tot deken van Essen en pastoor van de Onze-Lieve-Vrouwparochie benoemd. Verbist, geboren in 1898, vierde in 1963 zowel zijn 65e verjaardag, als de 20e verjaardag van zijn komst naar Essen. Verbist had steeds veel belangstelling getoond voor de jeugd in de parochie. Zo werden onder zijn impuls de middelbare school van de Broeders van Liefde in de Hofstraat en de dagvakschool Don Bosco opgericht, en gaf hij de impuls voor de nieuwbouw van het Mariaberginstituut. Ook de bouw van de nieuwe kerk, na de vernietiging van de O.L.V.-kerk aan het Kerkeneind op 22 oktober 1944, had de deken als eens tot bouwheer gemaakt. Dat was ook zijn lot geweest als directeur van het Sint-Jan Berchmanscollege in Mol. Toen hij daar te horen kreeg dat zijn werkterrein naar Essen werd verplaatst, had hij nog de hoop geuit dat hij van het bouwen zou verlost raken...

Het geschenk

Voor de jeugdbewegingen had Verbist veel aandacht. Vooral de BJB en de Chirowerking werden door hem van nabij gevolgd. Toen over een geschenk aan deken Verbist werd nagedacht, gingen de gedachten al snel uit naar een Jeugdheem. De terreinen tussen de Oude Pastorij en het Heuvelplein werden ter beschikking gesteld door juffrouw Elisabeth Kerstens; voordien werden ze voor koeien en kippen gebruikt. Met het gemeentebestuur werd een recht van wegenis overeengekomen, zodat het terrein enerzijds toegankelijk zou zijn vanop de terreinen aan de Oude Pastorij, en zodat anderzijds het gemeentebestuur het parochieterrein zou kunnen gebruiken voor het onderhoud van wat in de notariële akte van notaris Jaak Mennes de "slotgracht" van de Oude Pastorij heet - in de Essense volksmond steevast de Vest genoemd.

Er werd een "erekomitee" opgericht, onder ere-voorzitterschap van Mgr. J. Daem, toenmalig bisschop van Antwerpen. In het 61 leden tellende comité vond men ondermeer de vertegenwoordigers van de katholieke verenigingen, de in het decanaat actieve priesters en de van Essen afkomstige geestelijken terug. Zowel VVKS, KAJ, BJB, KSA als de Meisjeschiro zetten zich op deze wijze mee achter het project. Via giften werd het geld bijeengebracht, en zo konden de werkzaamheden van start gaan.

Mortel, stenen en bier

De praktische kant werd verzekerd door het uitvoerend comité, met Jaak Mennes als voorzitter, en verder ondermeer onderpastoor Van der Aa, architect Jef Naulaerts en aannemer Armand Quick. Mennes mocht op 16 maart 1963 plechtig de eerste spade in de grond steken. Op 14 of 16 zaterdagen, de bronnen spreken elkaar tegen, maar alleszins in een recordtempo werd door vrijwilligers onder leiding van Quick het Jeugdheem uit de grond gestampt. Naast door enkele professionele bouwvakkers werd de werf ook bevolkt door heel wat gelegenheidsbouwers. Vooral de mannen van de studentenbeweging "Heidebrand" verrichtten veel werk. Naar eigen zeggen kenden ze in die zware dagen slechts drie woorden: "mortel, stenen en... bier (het laatste eerst brengen)".

Quick zorgde ervoor dat telkens op zaterdag het bouw materiaal ter plaatse was. Daarvoor werd gebruik gemaakt van een doorgang naar het Heuvelplein, die later werd dichtgemaakt.

Op 13 juli 1963 kon het nieuwe Jeugdheem plechtig worden geopend. In optocht werd vanuit de Grensstraat naar de terreinen aan de Essendonkstraat getrokken, waar Mgr. Daem de inwijding verzorgde. Voor deken Verbist was het de eerste echte kennismaking de gebouwen, die hij tijdens de werken niet had bezocht - het moest immers een verrassing blijven. Het programma-boekje bood het heem met de volgende woorden aan de jubilerende deken aan :

Zeer Eerwaarde Heer Deken,

Deze keer hebben WIJ gebouwd : Een jeugdheem met uw naam. Alle parochianen zonder uitzondering hebben hun steentje bijgedragen, zelfs uw vrienden buiten de parochie hebben U niet vergeten.

Wij zijn kinderlijk verheugd U dit jeugdheem te kunnen aanbieden, als blijk van onze dankbaarheid voor al het goede dat U voor ons hebt gedaan.

Het jeugdheem zal een blijvend aandenken zijn van uw 65e verjaardag en van de 20e verjaring van uw aanstelling als Pastoor-Deken te Essen.

Zeer Eerwaarde Heer Deken, blijf nog lang in het midden als onze goede leidsman. Dat wij nog lang mogen genieten van uw vruchtbaar en heilig priesterschap, dat geve O.L. Vrouw van Essen.

De Parochianen van O.L. Vrouw

Het Jeugdheem bood een nieuwe thuis aan de verschillende jeugdbewegingen van de parochie, al bleef KSA “over het water” van de Vest in de Oude Pastorij zitten. De vaste stek, met gerieflijke lokalen, betekende ongetwijfeld een nieuwe impuls voor de jeugdbewegingwerking.

Jeugddag en Jeugdraad

1963 bleek nog op meer vlakken een bijzonder jaar voor de Essense jeugd. Op 5 mei organiseerden de Essense jeugdbewegingen een gezamenlijke jeugddag. Marcherend en zingend werd door de Essense straten opgetrokken naar de terreinen achter de Oude Pastorij, waar een eucharistieviering werd opgedragen. Meer dan 600 communies werden uitgedeeld. In de namiddag werden op verschillende plaatsen in Essen spelen georganiseerd, en 's avonds was er een groot kampvuur, met liefst 1.200 aanwezigen.

Uit de Jeugddag vloeide ook de oprichting van de Jeugdraad voort, op 6 november 1963. De werking van de Jeugdraad zou met vallen en opstaan verlopen, maar de vroege oprichting maakt wel dat de Essense Jeugdraad één van de oudste nog bestaande in Vlaanderen is.

DE EERSTE UITBREIDING

Het nieuwe Jeugdheem groeide al snel uit zijn voegen. Bovendien was er met Jef Smets een nieuwe, doortastende, 31 jaar jonge onderpastoor in de parochie, die met grootse plannen rondliep : ook de niet-georganiseerde jeugd van de parochie verdiende een onderdak. Gelukkig vierde deken Verbist in 1968 een nieuw jubileum...

Eerste barak

Had BJB in het gebouw uit 1963 een lokaal ? Voor zover kon worden nagegaan in elk geval geen dat ze helemaal voor zichzelf konden gebruiken. KAJ had wel een eigen stek in het Jeugdheem, maar hun werking zou het na 1968 nog maar enkele jaren volhouden. De Scouts en de Chiro namen alleszins het grootste deel van het Jeugdheem in. Het ging hen ook voor de wind, wat al snel in plaatsgebrek resulteerde.

In 1966 werd daarom voor de eerste keer een houten barak op het Jeugdheem bijgeplaatst. Dit werd het lokaal voor de Welpen van VVKS. Maar daarmee waren lang nog niet alle lokaalproblemen van de baan.

Smets als “duivel-doet-al”

Deken Verbist was ondertussen reeds een kwarteeuw de Essense zielenherder, en naderde ook zijn 70e verjaardag. Er werd natuurlijk opnieuw over een geschenk nagedacht. Onderpastoor Smets werd als verkenner naar de pastorie gestuurd. Ook Verbist had gemerkt dat het Jeugdheem leefde en uit zijn voegen begon te barsten. Niet zo verwonderlijk dat een uitbreiding ervan ergens bovenaan op zijn verlanglijstje stond. Bovendien kon een grondige opknappbeurt van het Jeugdheem ook geen kwaad.

Naar goede Vlaamse gewoonte werd onder voorzitterschap van Jef Naulaerts opnieuw een comité opgericht, dat al snel besloot om langs beide zijden een stuk bij te bouwen. Aan de ene kant zouden bijkomende lokalen voor de jeugdbewegingen komen. De andere zijde werd opgebouwd rond een groot lokaal van 10 op 10 meter, dat als “instuif” zou worden gebruikt, waar dus alle jongeren tijdens het weekend welkom zouden zijn om zich te ontspannen. Rond dat gegeven zou ook een werking worden opgebouwd, met een kern van jongeren en volwassenen die de verantwoordelijkheid zouden dragen.

De kosten van de uitbreiding, en van het aanleggen van verwarming, werden geraamd op 550.000 tot 600.000 Belgische frank. Met giften alleen was dat niet haalbaar, al rekende men op deze basis toch nog op 100.000 frank. De parochiekas zelf kwam voor 50.000 BEF tussen. Bij de “overhandiging” van het geschenk aan deken Verbist zou ook een Vlaamse Kermis worden georganiseerd, en die zou 150.000 frank moeten opbrengen. Voor de rest werd een lening vooropgesteld, af te betalen op 6 jaar. Met een tweejaarlijkse Vlaamse Kermis moest dit haalbaar zijn. Tenslotte kwam er ook een oproep aan de parochiale verenigingen om eigen acties te organiseren.

Die vraag viel alvast niet in dovemansoren. De KWB richtte bijvoorbeeld op 22 juni 1968 een kaartprijskamp in, een groep jongeren organiseerde met “Muzen in Fusen” een variété-avond in het Gildenhuis, de KAV vierde de 20e verjaardag van hun heroprichting en schonk

bij die gelegenheid 6.000 frank. Chiro, Scouts, KSA en KLJ stonden op de jaarlijkse Handelsfoor in de Kapelstraat met een grote tombola (de KSA-leiding liet zijn leden overigens vrij om hieraan al dan niet mee te werken). De hoofdprijs was een Lourdesreis, en die werd weggekaapt door een dochter van notaris Mennes. De Bonden van het Heilig Hart verkochten dan weer herinneringslintjes met de tekst “Z.E.H. Deken Verbist 1943-1968 25 jaar Pastoor-Deken Essen”.

Voor de bouwwerken werd opnieuw een beroep gedaan op vrijwilligers. Ze groeven de fundamenteën uit en stortten het beton in de week van 19 tot 26 mei 1968. Het stukwerk zelf werd deze keer wel uitbesteed. Ward Van Doren bracht de goedkoopste aanbesteding binnen (69.800 BEF) en mocht het werk in handen nemen. Begin juni was de ruwbouw al afgewerkt.

Plechtige opening

Op zaterdag 7 september volgde de plechtige opening van het vernieuwde Jeugdheem, onder een stralende zon. Het scenario leek wat op dat van 1963, met ondermeer een nieuwe optocht en de inzegening van het heem door Mgr. Daem. Jef Naulaerts bracht in een toespraak natuurlijk in de eerste plaats hulde aan de jubilaris, maar hij vermeldde ook de inzet van onderpastoor Smets, de “doodwroeter en duivel-doet-al” van het Jeugdheem. Smets zelf schetste vervolgens de levensloop van deken Verbist, en dankte de vrijwilligers die op het einde dag en nacht in touw waren geweest om het Jeugdheem in orde te krijgen. Ook burgemeester Suykerbuyk nam het woord en stelde vast dat onder Verbist de O.L.V.-parochie voortdurend in derde of vierde versnelling draaide.

De nieuwbouwwerken hadden extra ruimte opgeleverd voor de Chiro. Ook de KLJ kreeg nu een eigen lokaal. Maar er was vooral veel plaats gecreëerd voor een nieuweling in het Essense jeugdlandschap : de Instuif.

VAN INSTUIF TOT THOR

1968 was een bijzonder jaar. De Westerse wereld werd geconfronteerd met een contestatiebeweging, waarbij veelal jongeren het voortouw namen. Het vanzelfsprekende gezag van overheid, kerk, ouders... werd in vraag gesteld. In de Verenigde Staten werd geprotesteerd tegen de Vietnam-oorlog. In Parijs werd de universiteit bezet, waarna het protest escaleerde en ei zo na tot een val van het regime leidde. In eigen land uitte dezelfde geest zich ondermeer in de strijd voor "Leuven Vlaams". Ook op het Vlaamse jeugdwerk hadden deze gebeurtenissen een impact. Zeker bewegingen met een sterke sociale inslag, zoals KAJ en BJB-KLJ, stelden zich vragen omtrent het eigen functioneren. Algemeen kreeg de jeugdbeweging minder belangstelling van de oudere leden. Voor die +16-jarigen schoten in Vlaanderen de jeugthuizen als paddenstoelen uit de grond.

Jongerengemeenschap

In Essen was de primeur in 1966 voor de "Jongeren-gemeenschap". De Chiro van Essen-Station en de KSA sloegen hiervoor de handen in elkaar. Het KSA-lokaal en het Parochiecentrum van Station waren beurtelings de thuisbasis, KSA-proost Pater Myny de geestelijke leidsman. Op de activiteitenkalender stond vooral volksdansen, naast vorming, een fotoclub, uitstappen...

Zag Smets met lede ogen de jeugd van het Centrum naar de Station trekken? Was de Jongerengemeenschap voor hem een inspiratiebron? Of gaat het eerder over een toevallige samenloop van omstandigheden? In elk geval, de gelijkenissen tussen de Jongerengemeenschap en de Instuif vallen op: Essen kreeg zijn jeugdhuis.

Een vliegende start

Bij gelegenheid van de opening van het uitgebreide Jeugdheim had Smets het over de "jeugd van tegenwoordig": "Langs alle kanten dringen klachten door over de jeugd van nu. Hier vindt men dat de jonge mensen met hun vrije tijd lopen te slenteren tot happening en provotie. Daar oordelen anderen dat de dagschool en avondlessen te zwaar wegen voor jonge mensen die kapot gemaakt zijn door het ritme van de tijd. Beide vragen naar een vrijetijdsbesteding om een leegte te vullen, of om de spanning te ontladen. De nood van elke jonge mens is een eigen milieu, een levensruimte, waar hijzelf het initiatief neemt, waar samen de sfeer wordt geschapen, waar geleidelijk gemeenschap groeit. De 'Instuif' wil deze ruimte bieden."

Met deze opdrachtverklaring kon men van start gaan. Vooraf had Smets samen met Jef Naulaerts en Karel Van Den Bergh trouwens een aantal jeugthuizen bezocht, om ideeën op te doen. De eerste kern bestond uit leiders en leidsters van de jeugdbewegingen, aangevuld met enkele niet-georganiseerde jongeren. Uit KAJ kwamen Jef en Piet Boom, ook Gilberte Van Schoors, Fons Jaspers, Frans Boom, Michaël Van Schoors, Frans Schrauwen en Mariette Goetschalckx waren erbij. Op 12 oktober opende de Instuif voor het eerst de deuren, met 46 aanwezigen. Voortaan zouden elke zaterdag van 20u tot 23u de Instuif-deuren geopend zijn. Nog in 1968 trok de Instuif naar de Wiener-ijsrevue en werd een voordracht gehouden met "lichtbeelden" over de 11.11.11-actie. Ook een folksong-avond met KSA Kalmthout

stond op het programma van de eerste maanden. Sinterklaas, Kerstmis en Oudejaarsavond gingen vanzelfsprekend ook niet ongemerkt voorbij.

Als eerste permanent verantwoordelijke stelde Jef Smets Gilberte Van Schoors aan. Binnen de kern bleek overigens al snel dat de combinatie jeugdhuis-jeugdbeweging niet zo voor de hand lag, want de Instuif ontwikkelde een drukke werking. Al in januari 1969 kwam er een eerste danscursus en een eigen volksdansgroep, die wat later de naam “Debka” zou meekrijgen. De activiteiten verschijnen op een gestencild blaadje. De start was gemaakt.

Meer dan een “Zeverkot”

De Instuif investeerde meteen in een ruim en verscheiden aanbod. Met gezelschapsspelen, een “sjotterkas” en tafeltennis of gewoon een gezellig pintje aan de toog was er ruimte voor pure ontspanning. Maar het mocht ook gerust wat ernstiger : de Derde Wereld kreeg veel aandacht en verder stonden in 1969 een debat met een journalist die als ooggetuige bij de Praagse Lente aanwezig was geweest of met burgemeester-volksvertegenwoordiger Herman Suykerbuyk op het programma, net zoals een gesprek over “dienstplicht-dienstweigerings” of een avond rond het thema “Welke zijn de verhoudingen tussen jongen-meisje”. De Instuif was immers één van de weinige gelegenheden waar beide geslachten samen optrokken : het onderwijs en de jeugdbewegingen hielden veelal vast aan de “gescheiden” aanpak.

Op 30 augustus 1969 werd de eerste kleinkunstavond georganiseerd. Ook enkele bekende Vlamingen (avant la lettre) werden naar Essen gehaald, zoals Armand Pien en Cas Goossens. Daarnaast werd het Jeugdheem ook al eens achtergelaten. De Instuif trok naar de duinen, het volksdansfestival in Schoten, het Vlaams-Nationaal Zangfeest of de Antwerpse haven.

De eerste verjaardag was de aanleiding om een nieuwe ruimte in gebruik te nemen : de tv-zaal ofwel het “Zeverkot”. Voor de inhuldiging was, naar goede gewoonte, opnieuw een bisschop opgetrommeld. Maar niet Mgr. Daem, wel Sinterklaas mocht de eer waarnemen en kreeg meteen het peterschap van het zaaltje aangeboden.

Op 3 oktober 1969 werd voor de eerste keer een kernverkiezing gehouden, en op het einde van 1969 werd oud-KSA'er Guy Van den Broek permanent verantwoordelijke. Was het de invloed van de toekomstige journalist ? In elk geval werd het gestencilde programmablaadje op 1 januari 1970 vervangen door het 12 blz. tellende “Instuifnieuws”. De typemachine werd een noodzakelijk jeugdhuis-attribuut, de regelmatige zoektocht naar bereidwillige typisten was ingezet.

Thor

In augustus 1970 kreeg de Instuif een nieuwe naam, “Thor”, naar de Germaanse God die met zijn hamer Mjollnir voor bliksem zorgde en die donder veroorzaakte met zijn door heilige geiten voortgetrokken hemelkar. “Instuifnieuws” werd passend omgedoopt tot “Thortel”. De afbeelding van de god, een ontwerp van Joos Janssens, zou er later de voorpagina van sieren. Die kaften werden in zeefdruk op het Jeugdheem zelf gemaakt. Naast Thortel was ook het plaatselijke Milac-tijdschrift (“soldatenblaadje”) “De Noorderzon” een medium waar Thor dankbaar gebruik van maakte. Aangezien Smets lange tijd proost was van Milac, lag de samenwerking immers voor de hand.

Thor draaide op een stevige ploeg, voor wie het jeugdhuis stilaan een tweede thuis begon te worden. Vanuit de kern startten verschillende werkgroepen. Naast Debka kwamen er een fotoclub, een sociale werkgroep en een werkgroep voor jongerenmissen, waarin Gilberte Van Schoors instond voor de gitaarbegeleiding. Op 3 mei 1970 werd onder het motto "Een nieuwe lente, een nieuw geluid" de eerste jongerenviering georganiseerd. De werkgroep kreeg al snel de naam "Jonge Kerk" mee, en repeteerde onder leiding van broeder Guido Bex en later van Marcel Van Doren. De Jonge Kerk, in Essen ook gekend als het "Jongerenkoor" en veel later als "Accent" zou tot in 1973 in Thor blijven, alvorens de repetities naar de kerk te verplaatsen.

Daarnaast waren er ook werkgroepen actief rond thema's als sport, decoratie, de tapdienst, de administratie en de Thortel-redactie. Elke werkgroep kreeg een eigen verantwoordelijke. In 1970 namen Rita Andriessen, Guy Hontelé, Jef Van de Keybus, Piet Van Meel, Jef Brosens, Louis Schrooyen, Jan Keuppens, Rob Robberechts, René Theuns, Paula Elst, Riet Browne, Jos Hertogs, Rit Andriessen en Wim Kuypers die taak op zich. Deze laatste zou Guy Van den Broek ook opvolgen als permanent verantwoordelijke. Ook Annie en Mariette Goetschalckx, Jos Van Loon, Michaël Van Schoors, Frans Hertogs en Baud Van Wetswinkel maken rond deze periode deel uit van de actieve Thorkern. Op 14 en 15 november 1970 trok men voor de eerste keer op kernweekend, in Heide. Dat werd een jaarlijkse gewoonte, om de werking te evalueren en bij te sturen.

Naast deze actieve jongeren had het jeugdhuis ook een beheerraad, waarin een aantal volwassenen zetelden die met tweemaandelijks vergaderingen de werking op het goede spoor moesten houden. Die beheerraad kon eind 1970 het heuglijke nieuws van het "Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur" vernemen, waarbij Thor als "jeugdhuis derde categorie" werd erkend.

Een nieuwe barak

Misschien dankzij de bij de erkenning horende subsidies, maar ongetwijfeld vooral omwille van de stevig gegroeide werking, kwam Thor al snel ruimte tekort. Dus stak men de handen in 1970 opnieuw uit de mouwen. Het jaar voordien was al eens aan de afwatering van het Jeugdheem gewerkt, maar nu werd voor 7.000 frank een barak aangekocht. Onder leiding van Smets werd hard gewerkt om ze zo snel mogelijk recht te zetten. Smets had ook een oude autobus aangekocht, die als bijkomende lokaal voor de Chiro werd gebruikt.

In de barak van 14m bij 7m, die achter de Welpenbarak van de Scouts werd geplaatst, kwamen een living, een lokaal voor de fotoclub en een info-centrum. Thor kocht ook een nieuwe geluidsinstallatie en verplaatste de oude naar de barak. De uitstekende installatie, en de bijhorende deskundige DJ's Guy Hontelé en Robert Robberecht, verklaarden mee het succes van Thor. De wekelijkse dansavonden begonnen stipt om 20 uur, en de danslustigen zaten dan meestal al klaar, te wachten op het eerste nummer - veelal een slow. Op die manier trok Thor volk aan van Kalmthout en zelfs verder, ook nadat begin 1971 de leeftijdsgrens van 16 naar 17 werd opgetrokken. In 1972 werden 418 leden geteld, 309 uit Essen.

Naast de dansavonden trokken ook de kleinkunstoptredens veel volk. Zo deed Willem Vermandere in oktober 1972 Thor vollopen, in december gevolgd door "De Snaar", de voorloper van "De Nieuwe Snaar". Ook filmavonden waren ondertussen een vaste waarde op de kalender geworden. Het succes ontging blijkbaar ook de media niet, want de BRT-televisie verplaatste zich in november naar Essen voor opnamen in het kader van het

programma “Slalom”, een onderdeel van het bekende “Tienerklanken”. Walter Capiou interviewde Riet Browne, en schepen van Jeugd en Sport Karel Van Den Bergh. Capiou zou later trouwens met zijn “Capriolen” nog eens terugkomen naar Essen.

Op zoek naar nieuwe horizons

In juli 1971 trok Thor voor het eerst op reis. Bestemming was Schönau in het Oostenrijkse Tirol. Het tiendaagse verblijf van de 40 “Thorianen” werd gevuld met enkele stevige tochten, en verder met activiteiten als zwemmen of een sportdag. De formule sloeg in elk geval aan, want voor het volgende jaar werd opnieuw een reis op het programma gezet. De bestemming was deze keer Ierland. Smets en Kuyps mochten rekenen op het gezelschap van 9 meisjes, 12 jongens en het koksgesin Pat Browne-Yvonne Noppe. De koksvader met Ierse roots voelde er zich perfect thuis. In die mate dat hij tijdens een autostop-ritje de kampplaats, al keuvelend met de bestuurder, kilometers ver voorbij reed en alsnog te voet terug moest !

Met het vliegtuig werd de afstand tussen Zaventem en Cork overbrugd. Vandaar ging het naar het Zuid-Westen van de Ierse republiek, meer bepaald naar het schiereiland Beara. Daar werd op drie verschillende plaatsen verbleven, waarna de terugreis werd aangevat. Die ving aan met een boottocht over de Ierse Zee om vervolgens per autobus te leiden langs Londen en Canterbury. De hovercraft over het kanaal en de bus van Calais naar Essen maakten de trip compleet. Het kernweekend dat eind 1972 in Puttenhof werd georganiseerd, kon niet anders dan het succes van de trip vaststellen.

Bouwwoede blijft heersen

De gonzende Thor koesterde al snel nieuwe bouwplannen. In maart 1972 werd besloten de beschikbare ruimte in de stenen gebouwen ongeveer te verdubbelen ! Opnieuw werd Ward Van Doren als aannemer aangesproken, maar de Thor-vrijwilligers lieten zich ook nu niet onbetuigd. Er kwam een ruimte bij, die voor een groot deel werd belegd met vast tapijt. Daarnaast kwam er een dansvloer en een stenen vloer voor biljart, tafeltennis en tafelfootbal. De met treden ingerichte lokalen, nodigden uit om gezellig te zitten.

In het Pinksterweekend van mei 1972 werd het vernieuwde gedeelte geopend, waarbij ook de bevoegde minister Frans Van Mechelen (CVP) zich had laten vertegenwoordigen. De overheidssubsidie had de bouw inderdaad mee mogelijk gemaakt, maar Thor had toch behoefte aan een financiële opkikker. Reeds enkele jaren was door Thor meegewerkt aan de Heemfeesten om de lening uit 1968 mee af te betalen, en verder had men ook enkele keren op de Handelsbeurs gestaan met een tombola. Om de kosten van de verbouwing te dekken, werden van 30 juni tot 2 juli 1972 Thoriaanse feesten op de kalender gezet. Een kaartprijskamp, een goochelvoorstelling voor de kinderen, twee bals en een fietsenrally moesten voor de nodige inkomsten zorgen.

Op het einde van 1972 nam Wim Kuyps afscheid. Hij werd opgevolgd door Piet Van Meel. Verder bestond de kern uit Frans Hertogs, Fons Jaspers, Paula Elst, Nicole Van Dorst, Riet Browne, Guy Van den Broek, Vera Van Ginderen, Frank Van Geel, Louis Kamerling, Michel Theuns, René Theuns, Guy Cuypers, Peet Hertogs, Seppe Hertogs, Leo Buermans, Kris Francken, Ludo Damen en onderpastoor Jef Smets. De beheerraad wordt gevormd door Karel Van den Bergh, Jef Theuns, Guillaume Nelen, Pat Browne, Piet Nuijten, Mevr. Kuyps-Meeuwsen, Piet Hoppenbrouwers, Louis Jordaens, Mevr. Francken-Pleysier, Mevr. Peeters-Mattheusen en de nieuwe deken Jan Verstraelen. Het vijfjarig bestaan van Thor naderde.

OP HET HOOGTEPUNT - EN ER OVERHEEN

Het jaar 1973 mag misschien wel het hoogtepunt van de Thorwerking genoemd worden. Het jeugdhuis vierde zijn eerste lustrum en was duidelijk dominant in het Jeugdheem, wat zich vertaalde in een lokalenruil. Het brede activiteitenaanbod bleef een grote aantrekkingspool. Thor bood veel Essense jongeren een tweede thuis, en meer. Op een soundtrack van Bob Dylan, Deep Purple of Pink Floyd werd samen urenlang “gezeverd”, werd de eerste sigaret ontstoken of het eerste liefje gekust. Thor tekende hun “Wonderjaren”. Maar met het vertrek van onderpastoor Smets uit de Onze-Lieve-Vrouwparochie in de zomer van 1974 brak echter een moeilijke periode aan. Thor werkte met vallen en opstaan verder, maar haalde zoals wel meer Vlaamse jeugdhuizen de drempel van jaren tachtig niet.

Lokalenruil

De in 1970 gebouwde barak bleek al na enkele jaren niet het ideale onderdak voor de Thoractiviteiten. De Scouts konden worden overtuigd om de barak te ruilen met hun lokalen die aan de grote instuifruimte aanpaalden. De inforuimte en de fotostudio werden verplaatst, waarbij die laatste meer ruimte toegemeten kreeg. Daarnaast kwam er een grote living, gezellig en stijlvol ingericht met ruimte zitgelegenheid en een grote bar.

Op zaterdag 17 maart 1973 werd de nieuwe ruimte met een korte receptie geopend. Permanent verantwoordelijke Piet Van Meel mocht daarbij het woord verlenen aan Bert Cleymans van de Federatie van Jeugdhuizen. Die kaderde Thor in het geheel van de 208 over het Vlaamse land verspreide jeugdhuizen, als plaatsen waar de jeugd, meegesleurd in de maalstroom van de consumptie-maatschappij, de gelegenheid krijgt om elkaar te ontmoeten in een eigen sfeer. “Het jeugdhuis is aldus een weldaad voor de jeugd en draagt er toe bij om een stevige basis te leggen voor de toekomst, wanneer diezelfde jeugd volwassen zal zijn”, aldus Cleymans die eraan toevoegde dat hij Thor voldoende kende om te stellen dat deze doelstellingen in Essen bereikt werden.

Kleinkunst en film

De grote namen van het Nederlandstalige lied hadden de weg naar Essen ondertussen leren kennen, en ook lokaal talent kreeg er een kans. Thor speelde alleen al in 1973 gastheer voor Walter De Buck, Lamp en Lazarus, Tamboerijn, Jan De Wilde, Zjef Vanuytsel, Jos en Lieve, Hugo Raspoet, Nico Albert, Leo Elsen, Dimitri Van Toren, Luk Saffloer, Jules De Corte, Miek en Roel, Ivan Heylen en Will Ferdy. Later zouden ook Elly en Rikkert en Ed Kooyman het jeugdhuis doen vollopen. Die “affiches” kon Thor zich veroorloven omwille van de opbrengst van de immer succesvolle zaterdagse dansavonden.

Daarnaast stond regelmatig een partijtje voetbal, volleybal of basketbal op het programma, onderling of tegen een bereidwillige tegenstander. Op zondag werd regelmatig een film gepresenteerd. Louis Hontelé bediende veelal het projectietoestel, en op het scherm kwamen zowel actuele filmhits als meer documentaire of sociaal geëngageerde films. Thor was ook hier een kind van zijn tijd, zodat bij het vertonen van de film “Woodstock”, over het bekende festival, het Jeugdhuis bijna te klein bleek. Soms werd samengewerkt met de Essense “Kulturele Stichting”, de huidige Cultuurraad. De films werden dan gedraaid in zaal Rex,

waar bijvoorbeeld op 17 oktober 1973 275 belangstellenden naartoe trokken. Thor onderhield verder ook contacten met andere jeugdhuizen. Met het Kalmthoutse Govio, vanzelfsprekend, maar ook met verderop gelegen jeugdhuizen.

Lustrum

Op 1 september 1973 kwam Bout Jacobs in dienst als eerste bezoldigde voltijdse permanent verantwoordelijke. Hij kon meteen feestelijk van start gaan, want in september en oktober 1973 vierde Thor zijn vijfde verjaardag. Uiteraard liet men dit niet onopgemerkt voorbijgaan. Het hele programma van beide maanden werd in het teken van de viering geplaatst. De programmabrochure werd op maar liefst 3.000 exemplaren gedrukt. Het feest werd geopend met een barbecue, waarvoor Louis Kamerling enkele uren na zijn ontslag uit het ziekenhuis - lopend op krukken - tekende. Daarnaast stonden klassiekers als kleinkunst, een dansavond, een gratis vat en een heksenavond met Alfons Tirelire op het menu samen met minder voor de hand liggende activiteiten als een nachttocht door de duinen of een optreden van de Indische sitarspeler Jamaluddin Bhartiya.

Naast het programmablaadje werd ook een meer uitgebreide brochure uitgewerkt met een overzicht van de geschiedenis en een beschrijving van de Thorwerking : identiteit, structuur, doel en inrichting kwamen aan bod, om af te sluiten met een opsomming van de werkgroepen en diensten met hun verantwoordelijken :

- redactie (Nicole Van Dorst), die Thortel uitgaf op 900 exemplaren en gebruik konden maken van een stencilmachine van Milac Essen
- onthaalploeg
- filmclub (Peet Hertogs)
- visclub (Michel Theuns), die het vooral op haring en makreel had gemunt
- bouwroede (Lea Van Hees), die in 1973 30 Thorleden naar een bouwkamp leidde
- sociale promotie (Stien Van Thillo), om werkende jongeren meer bewust te maken van hun rechten en plichten in de arbeidssituatie
- info-Thor, die het info-centrum beheerde
- volkdans (Marianne Van Wezel), de enige groep waar je al vanaf 15 jaar bij kon aansluiten, en dus niet pas vanaf 17 zoals voor de jeugdhuiswerking op zich
- zeefdruk, die over een installatie beschikte om zelf affiches e.d. aan te maken
- foto-atelier (Roger Timmermans)
- decoratieploeg (Michel Theuns en Denise Van Ginneken)
- disc jockeys (Guy Cuypers)
- tapdienst (Peet Hertogs en Louis Kamerling), die jongeren zoekt om tijdens de week te tappen, en enkele volwassenen om op zaterdagavond de tapkraan te bedienen
- sportploeg (François Van Hooydonck en Ludo Damen)
- culturele werkgroep (Seppe Hertogs)
- schaken (Alain Hollevoet)
- financiën (Vera Van Ginderen)
- jongerenkerk (Marjan Theuns en Piet Nuijten)

Ook de burens, de jeugdbewegingen, maakten dankbaar gebruik van de Thorinfrastructuur. Zo werd de instuifruimte in 1974 gebruikt voor een gezamenlijk sinterklaasfeest van Chiro, Scouts en KSA.

Nieuwe mensen, een andere dynamiek

De nieuwe onderpastoor, Maarten Koch, nam de fakkel van Jef Smets over. Evenals Smets was Koch nog vrij jong (29) toen hij zijn opdracht in Essen aanvatte, wat onmiskenbaar een rol heeft gespeeld in hun beider inzet voor de Essense jeugd. Koch moest echter al snel enkele weken sluiting inlassen. In februari en maart 1975 ging de deur op slot, om zowel een grondige reorganisatie als een grote opkuis met ondermeer belangrijke sanitaire herstellingen mogelijk te maken. Het vertrek van Smets, het ontslag van Jacobs en problemen om een nieuw kader aan te trekken noopten de beheerraad ertoe om tot deze maatregel over te gaan. Het publiek werd immers alsmat jonger, maar liet zich niet zo snel verleiden tot het opnemen van de verschillende taken. Er werd een jeugdhuisraad opgericht, om de democratische besluitvorming te versterken. Deze raad kwam tweemaandelijks bijeen en bestond voor 2/3 uit jongeren en voor 1/3 uit volwassenen.

Op 5 april 1975 heropende Thor de deuren. Opnieuw zou het jeugdhuis op woensdag, vrijdag en zaterdag van 19u30 tot middernacht geopend zijn, alsook op zondag van 14u tot 17u en van 19u tot 24u. De verschillende werkgroepen namen de draad weer op, maar het jeugdhuis kreeg met nog meer problemen af te rekenen. In de herfst van 1975 werd Thor het slachtoffer van inbraak en vandalisme. Dat herhaalde zich opnieuw, tot twee keer toe, in 1976. Ingestampte deuren, stencilinkt op de grond, een vernielde stereo-installatie en mengpaneel... Het werd Thor niet gemakkelijk gemaakt.

Toch bleef de bezieling aanwezig. De volksdansactiviteit van Debka nam een hoge vlucht, en ook de sociale opdracht werd niet vergeten : in december 1975 organiseerde Thor voor de vierde maal een "Eenzamendag", waarbij de oudere Essenaren extra in de watten werden gelegd, met zangstonden, spelletjes en sketches. Daarnaast bleef Thor creatief aan de slag : fotografie, zeefdruk, emailleren, macramé, boetseren, grafiek en houtsnijwerk werden op een handenarbeidtentoonstelling in beeld gebracht. De ongeveer 300 leden van het jeugdhuis hoefden zich alleszins niet te vervelen, al bleven de fuiven wel veruit de belangrijkste aantrekkingspool.

Eindspel

Maar de donkere wolken boven Thor bleven hangen. De verminderde werking maakte het niet meer verantwoord op zoveel lokalen in het Jeugdheem beslag te blijven leggen. Scouts en Chiro zochten ruimte en palmden de eerder door VVKS afgestane ruimten terug in. De zoektocht naar een nieuwe permanent verantwoordelijke verliep moeilijk. Het activiteitenaanbod liep stilaan terug. Vooral films vulden het programma, en daarnaast kreeg het Essense DJ-duo Stancis (Stan Elst en Cis Kerstens) de kans om regelmatig een fuif van muziek te voorzien.

Eind 1977 werd nog eenmaal geprobeerd om de motor opnieuw op volle toeren te doen draaien. Dringende herstellingswerken werden aangepakt, en de fotoclub startte alvast bij Herman Vandekeybus in de Nieuwstraat opnieuw op. Fons De Backer werd de laatste permanent verantwoordelijke. Daarnaast kreeg het echtpaar Fons en Paula Jaspers-Elst in juli 1978 de materiële verantwoordelijkheid van het jeugdhuis in handen. Maar nadat in november 1978 ook Maarten Koch werd overgeplaatst, werd op 1 juli 1979 de onvermijdelijke beslissing genomen om de Thorwerking stop te zetten. Het laatste jaarverslag stelde vast dat er onvoldoende vrijwilligers waren, dat de materiële toestand ondermeer als gevolg van het

vandalisme onhoudbaar was geworden en dat de traditionele jeugdbewegingen opnieuw de meest geëngageerde jongeren aantrokken.

De werkgroep “bezigheidstherapie” ofwel “Actiegroep Z” die ondertussen ontstaan was en zich op gehandicapte kinderen richt, bleef wel verderwerken. Ook het Jongerenkoor had al eerder het Thorhuishouden verlaten en zou de sluiting van het jeugdhuis dus ook overleven. Al dan niet toevallig tenslotte startte vanuit socialistische hoek ongeveer gelijktijdig met de teloorgang van Thor, in 1977 en 1978, de opbouw van het jeugdhuis “Den Grooten Hoop”, aan het Volkshuis. Op 12 mei 1979 werd de openingsfuif georganiseerd.

IN EN UIT DE SCHADUW VAN THOR - DE JEUGDBEWEGINGEN

Van bij zijn oprichting in 1968 was jeugdhuis Thor de bepalende factor van het Jeugdheemleven geworden. Het jeugdhuis trok niet alleen veel aandacht naar zich toe, maar gebruikte ook met grootste deel van de beschikbare lokalen. Terwijl Thor in het zonnetje stond, werkten de jeugdbewegingen in de schaduw verder. Om zodra het licht bij Thor uitging het hele Jeugdheem te claimen.

Chiro wordt volwassen

In 1968 werd de leidsterskring gevormd door groepsleidster Rina Theuns, Lydia Goris, Gilberte Van Schoors, Kristin Deboutte, Marleen Deboutte, Agnes Buermans, Lut Mennes en Maria Deckers. Jef Smets was ondertussen Chiroproost. De afdelingsnamen (Sterretjes, Zonnemeisjes, Kroonmeisjes, Kristimeisjes en Aspiranten) werden veranderd in Speelclub, Kwiks, Tippers, Tiptiens en Aspiranten. Hetzelfde jaar vierde men “15 jaar Chiro” met een groepsfeest in het Gildenhuis “Welkom 100 x vreugde”. Wanneer de leidsterskring een pintje ging pakken of tezamen iets ging eten, dan bezocht men Den Buizerd in Kalmthout, een cultureel centrum wat vele jongeren aantrok.

Daarna werd Marie-Louise Nelen groepsleidster. Geruchten beweren dat men in die tijd niet altijd beste maatjes was met de proost... maar de ledenlijst telde opnieuw 107 leden. In 1975 vierde Chiro ook haar “volwassenheid” want de beweging bestond 21 jaar.

In 1977 beëindigden verschillende leidsters hun middelbaar onderwijs en de werkloosheid op dat moment was enorm. Verveling dreef de werkloze leidsters dikwijls naar het Jeugdheem: om te babbelen bij een cola, om ideeën te formuleren en... jawel, men voelde zich geroepen om een grondige grote kuis te houden. Alle muren, alle ramen en deuren werden fijntjes in de verf gezet, er kwamen nieuwe gordijnen En dus organiseerde Chiro op 13 november 1977 een Open-Deur om de opgefriste lokalen te tonen.

In 1978 werd Josée Van Doren groepsleidster. De Tiptiensafdeling kreeg de van Thor geërfde barak en na een grondige renovatie sprak men van een “luxechalet”. De chalet werd zelfs plechtig in gebruik genomen en werd gedoopt met de naam “Elke”. De kosten verbonden aan deze renovatie (roofing, waterdichte plint aan de buitenzijde) werden ten laste genomen door de parochie - na heel wat harde woorden met Frank De Waele die in 1979 proost was geworden. De binnenzijde van de chalet werd eveneens onder handen genomen; isolatie werd aangebracht, het plafond verlaagd met gryproplaten en alles werd fijntjes geschilderd.

1979 was het jaar van de “Zilveren Chiro”. Tijdens het groepsfeest ontvingen alle bezoekers een aandenken met daarin verwerkt een muntstukje van 25 centiemmen. Nog dat jaar stond een Filmavond op het programma, het voetbaltornooi voor de jeugd-bewegingen, een binnenlands kamp naar Opglabbeek, waar Gerda Nelen kampleidster was, en een buitenlands kamp naar Gorges du Tarn in Frankrijk. Van Opglabbeek kunnen we volgende anekdote niet verzwijgen... Het was geen geheim dat de “luizenplaag” ook het jeugdwerk zou treffen naast de scholen. Alles werd in het werk gesteld om een luizenvrij kamp te krijgen. Daar bovenop kreeg men het bezoek van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn... “Madam Kak” genoemd

door vele Chiromonden. Alles werd gedaan om het luizengeheim niet te laten merken, wat later voor de nodige hilariteit zorgde. Na het kamp ontving men een brief van het Kinderwelzijn dat het kamp niet erkend werd voor betoelaging omdat... het verblijf geen 10 nachten telde. De luizen die er tezamen met de Chiromeisjes kampeerden vormden geen probleem blijkbaar !

In het “Zilveren jaar” werden ook voor de 1e keer de Chiro Tuinfeesten op poten gezet, waardoor de financiële situatie sterk verbeterde. Na haar afscheid als groepsleidster werd Josée Van Doren volwassen begeleidster (VB) van de Chirogroep. Ze nam daarmee de leiding heel wat praktische taken uit handen, gaande van de zorg voor een nieuwe lamp of een boiler tot het drukken van de nieuwsbrief, het aanvragen van toelatingen... Ook als er een kampplaats gezocht moest worden, nam de VB het initiatief. Met haar beige Volvo werd de hele dag rondgereden, en plezier gemaakt !

De Scouts in barakken

Al in 1966 was het Jeugdheem te klein geworden voor de bloeiende Scoutsgroep, die al vrij snel na de opstart meer dan 100 leden telde, zodat voor de Welpen een barak werd bijgebouwd, het “Hordenhol”. Ook de uitbreiding van het Jeugdheem in 1968 leverde de Scouts extra ruimte op. Maar daarvan moest een gedeelte in 1973 aan Thor worden afgestaan; in ruil kreeg VVKS de barak die Thor in 1970 had gezet. Wanneer enkele jaren later de Thorwerking afnam, kregen de Scouts de afgestane lokalen terug en ze behielden hun barak. Bij het definitieve einde van Thor, tenslotte, nam VVKS na wat discussie met Chiro een belangrijk stuk van de erfenis over : de grote instuifruimte kwam hen toe, en groeide als Welpenlokaal uit tot de centrale plaats van de Scoutslokalen.

Ook KSA komt naar het Jeugdheem en wordt KSJ

Bij de start van een jaarwerking had KSA de Oude Pastorie van het gemeentebestuur in bruikleen gekregen. Ondanks de eerder bouwvallige toestand van het gebouw, voelde KSA zich er thuis en beleefde er een bloeiperiode. Toen bij de uitbreiding van het Jeugdheem in 1968 een lokaal werd aangeboden, besloot de bond er dan ook niet op in te gaan, zelfs al had KSA in hetzelfde jaar een Leeuwkeswerking, met kinderen uit de eerste drie jaren van de lagere school, opgestart.

Maar wanneer in 1971 een restauratie van de Oude Pastorie door het gemeentebestuur werd vooropgesteld, moest KSA zijn “Burcht” verlaten.

KSA-bondsleider Jef Brosens maakte afspraken met onderpastoor Jef Smets, en kreeg grond op het Jeugdheem ter beschikking. In “ruil” werd Smets nu ook proost van KSA, waarmee de beweging een stukje van zijn onafhankelijkheid tegenover de parochie opgaf, nadat Smets in 1970 ook al een gezamenlijk reis naar Tirol met Scouts en KSA had opgezet. KSA kocht in de buurt van Tholen in Nederland een barak, en de leiding en enkele ouders trokken deze in 1972 op. De barak werd in 1974 uitgebreid, en bezorgde KSA opnieuw een behoorlijk onderdak.

Bij het verdwijnen van Thor deelde ook KSA mee in de erfenis. Het lokaal achter de instuifruimte werd voor de Jongknappen gebruikt. In 1981 werd de jongensbeweging KSA gemengd en kreeg de naam KSJ (Katholieke Studerende Jeugd). De groeiende groep kreeg behoefte aan meer ruimte, en zette daarvoor zelfs aan afgedankte autobus in.

BJB wordt KLJ

In 1965 besloot BJB om van naam te veranderen. De beweging koos voor “KLJ” wat staat voor Katholieke Landelijke Jeugd. Daartoe ging ze over omdat het aantal land- en tuinbouwers was gedaald en ze zich daarom wenste te richten op alle jongeren in de landelijke gemeenten.

De Essense KLJ had zowel een meisjes- als een jongenswerking, maar de handen werden regelmatig in elkaar geslagen voor gezamenlijke activiteiten. KLJ Essen was vooral actief in het kader van de gewestwerking, ondermeer op de jaarlijkse sportfeesten en via de “appelsienenslag” die ten voordele van de Wuustwezelse BLO-school werd georganiseerd. Daarnaast werd er veel toneel gespeeld, waarbij hetzelfde stuk zowel in het Essense Gildenhuis als in de Horendonkse parochiezaal werd gespeeld. De jongere KLJ-leden, minder dan 17 jaar oud, hadden een eigen werking.

In 1975 vierde KLJ Essen het 50-jarig bestaan. Op vrijdag 21 maart stond een receptie in het Parochiecentrum van Essen-Statie op het programma, gevolgd door een gezellig samenzijn met de oud-leden. In 1980 telde de beweging nog 85 leden, waarvan 72 16-plussers. De kas werd gevuld met een jaarlijkse huis-aan-huisverkoop van druiven. De activiteitenverslagen die jaarlijks werden opgemaakt, bleven goedgevuld. Maar bij nader inzien ging het vooral om activiteiten in het kader van de bredere KLJ-werking, en de lokale groep leek stilaan bergaf te evolueren.

Van de Nacht van de Kleinkunst tot Actiegroep “Z”

Op zaterdag 11 september 1976 werd in de Essense “Omnihal” de eerste Nacht van de Kleinkunst georganiseerd. De jeugdhuizen Thor (Essen), Govio (Kalmthout), Jeuzel (Wuustwezel) en Joy (Kapellen) hadden hiertoe de koppen bij elkaar gestoken, onder impuls van Wim Vermeylen. Samen noemden ze zich “Actiegroep 'Z'”. De opbrengst werd bestemd voor drie projecten die zich richten op gehandicapten : de BLO-school in Wuustwezel, het Sterrenhuis in Brasschaat en een film van de filmgroep “JIN” over het leven van een gehandicapte. Voor 200 BEF, of in voorverkoop slechts 175 BEF, kon men een optreden bijwonen van Willem Vermandere, Jan De Wilde, Ed Kooyman, Armand, Leo Elsen, Rik Gorissen, Ciscus, Wannes Raps, Miss Vanilla Flute Incorporated, Kavin Mac Donald, Steven Verwee en Patricia Beyssens, Raymond van het Groenewoud en Astrid Nijgh. Met meer dan 1.000 toeschouwers kon alleszins van een succes worden gesproken.

Na deze Nacht stelde de Actiegroep zich tot doel om de gehandicapten uit de eigen gemeente te helpen, bijvoorbeeld door tussen te komen bij de aankoop van een rolstoel. Daarnaast werd gedacht aan een centrum voor bezigheidstherapie.

Maar een optreden van Micha Marah in het Gildenhuis in september 1977 kende minder succes dan verwacht. En vooral de Tweede Nacht van de Kleinkunst strooide roet in het eten. 900 kleinkunsthelers vonden de weg naar de Omnihal, waar Kris De Buyne, Antoinette en Rebecca, Dimitri Van Toren, De Snaar, Jan De Wilde en Cis Kerstens (Ciskus) optraden. Apotheose Liesbeth List liet het echter afweten en werd in allerijl vervangen door de Hongaarse volksdansgroep Colinda. De avond werd verlieslatend afgesloten, maar gelukkig sprong wielertoeristenclub “De Hoekse Trappers” bij door een “Koers-op-rollen-kaartavond” te organiseren. De Actiegroep organiseerde verder nog een aantal optredens en een vlooiemarkt om de kas te spekken.

De bezigheidstherapie kwam er toch. In april 1978 werd een stuk van het Jeugdheem ter beschikking gesteld, waar voortaan elke zaterdagmiddag van 14u tot 18u creatieve activiteiten voor de belangstellende gehandicapten uit de streek zouden worden georganiseerd. Het lokaal kreeg een keuken, een zithoek en een ontspanningsruimte.

Met de Derde Nacht van de Kleinkunst brachten organisatoren Wim Vermeulen en Marc De Boeck opnieuw 1.000 toeschouwers naar Essen, die Zjef Van Uytsel, Jules De Corte, Walter De Buck, Johan Verminnen en Raymond van het Groenewoud kregen voorgeschoteld, naast het lokale en minder bekende talent van Erik Van Oers, Rik Gorissen, Sus Cavo, Imanol en Andoni, Rebekka van Roemsburg, Groep Ei en Willy Huyghe. Stan Elst leidde de optredens in.

In 1979 kwam er nog een Vierde Nacht van de Kleinkunst, maar deze keer konden niet meer dan 300 toeschouwers bereikt worden. Zjef Van Uytsel opende, en werd gevolgd door Wim De Craene, From us to you, Schralen Tsip en opnieuw Ciskus. De magere belangstelling zorgde ervoor dat er geen volgende uitgave meer zou komen.

De gehandicaptenwerking van de Actiegroep verging het ondertussen veel beter. De activiteiten startten om 10 uur, als bij een kop koffie het dagprogramma wordt besproken. Dan werd er samen gewinkeld en het middagmaal bereid. Het twaalfstal vrijwilligers kon ten hoogste 24 gehandicapten bereiken, zodat er zelfs deelnemers geweigerd moesten worden.

DE START VAN DE KERNRAAD

Het intensieve gebruik van het Jeugdheem maakte regelmatige onderhouds- en herstellingswerken onvermijdelijk. De Thorwerking had daarvoor altijd de nodige financiële middelen aangebracht, en zorgde bovendien voor een structuur om regelmatig de nodige werkzaamheden uit te voeren.

Maar na de sluiting van het jeugdhuis was de situatie grondig veranderd : de jeugdbewegingen van het Jeugdheem konden zelf niet instaan voor de grote onderhoudswerken. Bovendien bestond de verwarming uit oude, versleten en niet bepaald zuinige mazoutkachels. Ook de mazouttank was steeds door Thor gevuld geweest en werd het financieel zorgenkind. De mazout was steeds te snel op en tijdens discussies ging men elkaar beschuldigen van minder zuinig gebruik van de verwarming. Bovendien ontbrak een overkoepelende structuur om samen de huisvestingsproblemen aan te pakken, al was in 1980 al wel gezamenlijk een afvalcontainer aangekocht, en werden door de jeugdbewegingen in juli 1983 samen “Jeugdheemfeesten” op poten gezet.

Marc Jaspers zet de trein op de sporen

In 1984 nam Marc Jaspers afscheid als groepsleider van de Scouts. Zijn opvolger, Tony Dictus, vroeg hem om de lokaalproblemen verder ter harte te nemen. Vooral het lekkende dak van het Welpenlokaal (de voormalige instuifruimte) bezorgde VVKS immers veel kopzorgen. Jaspers overlegde met onderpastoor Frank De Waele, en kreeg vanuit de parochie de opdracht om er werk van te maken.

Vooreerst werden de dakwerken op het programma geplaatst. De onderpastoor, de jeugdbewegingen en diverse parochiale verenigingen brachten meer dan 400.000 BEF samen, zodat in september 1984 met de werken begonnen kon worden. Maar het werd al snel duidelijk dat een eenmalige ingreep niet zou volstaan : het hele Jeugdheem moest worden aangepakt. Daarvoor was dan wel een meer constante stroom aan inkomsten nodig. Er werd besloten om een comité op te richten met 2 à 3 ouders van leden of leiding van de bewegingen.

Dat comité kwam er ook. De “Ouderkern jeugdheem”, later gewoon “Kernraad”, was geboren. Aan de wieg stonden Marc Jaspers (parochie-afgevaardigde), Jef Brosens, Jef Maas, Willy Hereygers (KSJ-ouders), Jan Nelen, Sooi Pockelé, Fons Cruysberghs (VVKS), José Van Doren, Myriam Van Hees (Chiro), Geertrui Lammens (Actiegroep Z), Herman Konings en Magda Konings (KLJ). Ook Leo van Gink (KSJ) sprong na korte tijd mee op de kar. De Kernraad kreeg van de parochie de duidelijke opdracht om de zorg voor het Jeugdheem over te nemen. Deken Verstraelen had immers de handen vol en zou het al snel helemaal zonder onderpastoor moeten stellen, wanneer Frank De Waele als pastoor te Rumst werd aangesteld.

Iedereen draagt zijn steentje bij

De Kernraad richtte zich in 1985 tot de ouders van de jeugdbewegingsleden met een noodkreet : “Wij zitten in de RATS !” luidde het opschrift van hun brief. Ze boden stickers te koop aan, die de vorm van een baksteen hadden meegekregen en waarop “Ik draag mijn steentje bij...”

Jij ook ?” te lezen stond. Alle ouders werd gevraagd om 500 BEF neer te tellen voor 10 stickers. Dat lokte bij een aantal ouders enkele negatieve reacties uit en ook langs jeugdbewegingskant voelde men zich wat gepasseerd. Maar de actie bracht meer dan 76.000 BEF op en zorgde zo voor het broodnodige geld in de Jeugdheemkas. De stickers werden ook van deur tot deur verkocht, en verder werd op de Handelsbeurs in 1985 geld ingezameld. De jeugdbewegingen deden alle een duit in het zakje (30.000 BEF per beweging), en de parochie bleef ook niet achter (25.000 BEF).

Zo kon worden gestart met de renovatiewerken. Een werkgelegenheidsmaatregel van de overheid, het Bijzonder Tijdelijk Kader (B.T.K.), zorgde ervoor dat er iemand kon worden aangeworven om het volledige Jeugdheem een opknapbeurt te geven - na Patrick De Cap trok Jean Donckers op die manier een Jeugdheem-overall aan. Daarnaast werd begonnen aan de bouw van een nieuw sanitair gedeelte, om zo de ruimte van het oude en zowat onbruikbaar geworden Thorsanitair als lokaal te kunnen gebruiken. Onder leiding van Cor Van Doren werden heel wat zaterdagen aan de bouw ervan besteed, zodat het werk in april 1986 kon worden afgerond.

In dat jaar werd door het gemeentebestuur ook een nieuwe toegangsweg aangelegd - al kon over de kwaliteit van het asfalt gediscussieerd worden. Er kwamen verder nieuwe water- en elektriciteitsleidingen, los van deze van de Oude Pastorij waaraan het Jeugdheem tot dan toe verbonden was geweest.

Eerste Mossel-feest

De grondige aanpak van de Kernraad maakte dat naar enkele regelmatige inkomstenbronnen moest worden gezocht. Op 16 februari 1986 werd daarom een eerste Mossel-feest in het Gildenhuis georganiseerd. Josée Van Doren coördineerde de organisatie, en zou dat nog vele jaren blijven doen. Voor 280 BEF kon een portie mosselen of stoofvlees met friet of brood worden besteld. In de zaal werden dia's over de jeugdbewegingwerking vertoond.

Ook op de Handelsbeurs in de paasperiode bleef het Jeugdheem paraat. Bij de Essense middenstanders werden tombolaprijzen ingezameld, de Kernleden en de leiders en leidsters van de jeugdbewegingen probeerden de voorbijgangers aan te zetten om een lootje te kopen. Al moest de Kernraad regelmatig bij de jeugdbewegingen aandringen om wat meer assertieve verkoopstechnieken te gebruiken, wat soms als gevolg had dat de standhouders in de onmiddellijke omgeving stapelgek werden van het jeugdige roepgeweld.

Verhuis

De KSJ-barak was niet langer geschikt om als lokaal te worden gebruikt. KSJ zelf dacht dat een nieuw dak de problemen nog wel kon verhelpen, maar kreeg de Kernraad daarvan niet overtuigd. De ervaringen met de verschillende houten barakken op het Jeugdheem waren dan ook niet onverdeeld positief geweest. De barak zou verdwijnen en KSJ zou dus volledig naar het Jeugdheem verhuizen. De andere bewegingen moesten daarvoor plaats inruimen. Zoals kon worden verwacht zorgde dit voor enige discussie, in die mate dat op zeker ogenblik deken Verstraelen een bemiddelingsgesprek tussen VVKS en KSJ organiseerde. Maar er kwam uiteindelijk een bevredigende oplossing uit de bus. Een aantal lokalen moesten wel in “dubbel gebruik” worden genomen, zodat ze op zaterdag door de ene en op zondag door de andere bewegingen werden gebruikt. Het Welpenlokaal kreeg daarbij een bijzonder statuut : naast de Scouts konden ook de andere bewegingen het gebruiken voor feestjes e.d. De oudste

barak bleef voorlopig ook nog in gebruik en werd wel van een nieuw dak voorzien. Het kleinste lokaal ervan werd door de Jins van VVKS gebruikt, het grotere lokaal werd door KSJ en Chiro samen benut. Ook het definitief opheffen van de KLJ-werking, kort na de viering van het 60-jarig bestaan van de groep in maart 1986, zorgde voor wat extra plaats.

De “nieuwe” lokalen werden door de bewegingen ook zelf ingericht. Daartoe was een systeem van “gele kaarten” ontworpen : wie werken plande in het eigen lokaal, verwittigde daarmee de Kernraad. Op die manier bleef die het overzicht behouden op de werken, en bovendien werd het uitgavenplaatje in het oog gehouden.

Om het ruimtetekort definitief op te lossen, werd een nieuwbouwproject in het vooruitzicht gesteld. Daarbij zou op de plaats van de KSJ-barak, die in 1987 tegen de grond ging, een nieuw gedeelte worden opgericht. Maar dat was voorlopig nog even toekomstmuziek voor de nieuwe Kernraad-voorzitter Leo van Gink, die het roer van Marc Jaspers had overgenomen. Jaspers bleef als parochie-afgevaardigde nog wel lid van de Kernraad.

De prioriteit lag voorlopig bij het elektriciteitsnet, dat door de binnen de Kernraad opgerichte werkgroep volledig werd vernieuwd. Er werd ook besloten om de lokalen met elektrische vuurtjes te verwarmen. Onvermijdelijk bleven die wel eens branden. Ondermeer daardoor liep de elektriciteitsrekening voor de jeugdbewegingen soms op, wat al eens voor enige discussie met de Kernraad zorgde.

Dat lot was ook de nieuwe poort beschoren, die het Jeugdheem van de weg aan de speeltuin afsloot. De Kernraad had de sleutel van de poort en stelde een interne beurtrol op voor het openen en sluiten ervan. Op die manier probeerde men de inbraakproblemen, waar het Jeugdheem al jaren last van had, terug te dringen en bovendien ook onnodig autoverkeer af te remmen. In 1987 en 1988 kreeg het Jeugdheem ook buiten-verlichting, en werd de vernielde brug over de Vest terug hersteld. De discussie over die herstellingswerken, en over de bijhorende factuur, bleef in het geheugen van KSJ (dat de vernieling op zijn geweten had) en van de Kernraad (die het euvel herstelde) gegrift. De betonnen scheiding tussen het Jeugdheem en het Heuvelplein werd tenslotte van vrolijke tekeningen voorzien. De artistieke leiding van dit werkje was in handen van Vera Brosens, terwijl José Van Doren verf mocht aandragen.

OP NAAR EEN NIEUWBOUW

Na de vliegende start viel de Kernraad niet stil. Er bleef immers heel wat werk aan de Jeugdheemlokalen. Maar de ambities gingen verder : het woord “nieuwbouw” was immers gevallen. Met dat toekomstperspectief werd nog een versnelling hoger geschakeld. Tussen de viering van 25 jaar en die van 30 jaar Jeugdheem zitten vijf jaren van plannen, geld inzamelen en tenslotte : bouwen !

Jeugdheem in het zilver

Koken kost geld, en bouwen nog meer. Maar de baksteen zat de Jeugdheem-bewoners van in 1963 in de maag, dus waren geldinzamelingen een noodzaak. Met de Mosseldag en de Paasactie werd telkens opnieuw geprobeerd ouders en sympathisanten een duit in het zakje te laten doen. Ook de middenstand werd regelmatig aangesproken, en kreeg als bedankje elk jaar een kerststukje aangeboden. Waar het geld naartoe ging, was voor de milde gevers wellicht niet altijd even duidelijk. Bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Jeugdheem werd daarom beslist eens “open kaart” te spelen. Op 3 en 4 september 1988 werd feestgevierd. Op zaterdag was er een dansavond. Daarbij kon een bodega niet ontbreken : een stemmig ingerichte donkere ruimte met wat kaarsen, lage tafels en de stoelen die in één of andere kerkopruiming aan de Scouts waren toebedeeld, sterke drank, cocktails en een eigen “mix”... Geen festiviteit op het Jeugdheem, of er werd een bodega voorzien en tot in de vroege uurtjes bemand.

Op zondag 4 september stonden een eucharistieviering, een optocht, een receptie en een barbecue op het programma. In de namiddag kon men een tentoonstelling bezoeken en werd verder voor een gevarieerd programma gezorgd, waarvoor ondermeer harmonie Concordia, de Dixieland Band, de Sint-Sebastiaansgilde en de Essense brandweer tekenden. Marc Jaspers kreeg de gelegenheid om een historisch overzicht van het Jeugdheemleven te geven. Kernraadvoorzitter Van Gink schetste de toekomstplannen, waarvan ook in de vorm van een maquette voor de nieuwbouwwerken kennis kon worden genomen. Die plannen voorzagen ook dat het Jeugdheem als kampplaats kon worden gebruikt, om op die manier voor extra inkomsten te zorgen. Burgemeester Suykerbuyk bracht tenslotte de figuur van deken Verbist in herinnering.

Met deze viering kon de Essense gemeenschap kennismaken met het Jeugdheem, “zonder financiële bedoelingen”. Al zal penningmeester Jef Brosens het daar wellicht toch niet helemaal mee eens zijn geweest hij mocht nadien dan ook 50.000 BEF in het kasboek bijschrijven. Naast Brosens, van Gink en Jaspers tekenden ook de andere kernleden mee voor de organisatie : Willy Hereygers, Leon Schrauwen, Jos Van Loon, Josée Van Doren, Geertrui Lammens, Magda Konings, Marc Vergouwen en Frank Rossen.

Enkele weken later, op 20 november, stond reeds de volgende Mosseldag op het programma, omdat de mosselkenners “opteren voor de mosselen van het najaar”.

Kern-, Heem- en B-Raad

Samen één Jeugdheem delen en samen plannen maken vraagt natuurlijk om het nodige overleg. Op het Jeugdheem was een vaste vergaderstructuur gegroeid : de Kernraad

vergaderde en even nadien kwam de Heemraad samen, waarin naast de Kern ook de groepsleid(st)ers en de secretarissen van de verschillende jeugdbewegingen zaten. In 1987 was daartoe zelfs een heus “huishoudelijk reglement” opgesteld. Dat een hyperactieve Kernraad aan de ene kant en sterke, kritische groepsleid(st)ers aan de andere kant niet altijd op dezelfde lijn zaten, was natuurlijk onvermijdelijk. De tegenspraak tussen snel kunnen beslissen en voldoende kunnen overleggen, zorgde ook al eens voor wrijvingen. De jeugdbewegingen voelden daarom de nood aan zoals de Kernraad ook vóór de vergadering van de Heemraad samen te zitten, en richtten eind 1989 de B-Raad op, met de B van bewegingen. Voortaan zouden de Heemraden van twee kanten een inbreng krijgen. Binnen de Kernraad werd in 1989 ook een Dagelijks Bestuur opgericht.

De agenda van de Heemraden werd beheerst door de organisatie van de verschillende acties en door praktische afspraken die bij het jeugdheemleven horen. Zo bleek de elektriciteit een voortdurend aandachtspunt, alsook de afvalcontainer die immers elke zondag naar de straatkant moest worden gebracht. Het sanitair netjes houden bleek ook niet altijd even gemakkelijk, en de lokalen in dubbel gebruik vereisten eveneens het nodige overleg. Vooral de vraag wat door wie in het Welpenlokaal mocht worden georganiseerd, en aan welke voorwaarden, bleek een terugkerend vraagstuk. Ook over de inrichting van de lokalen werd al eens gepalaverd. Herhaaldelijk werd afgesproken dat zetels en kussens absoluut uit den boze waren. Waarna ze toch telkens weer opnieuw opdoken...

Omdat ook jeugdbewegingen van buiten de gemeente de weg naar het Jeugdheem vonden, ideaal als weekendplaats, moesten ook daarvoor enkele regels worden vastgesteld.

Geen sprookje, die moeder de gans

Naast deze genode kreeg het Jeugdheem ook te maken met ongenode gasten. De onvermijdelijke muizen die al eens in de lokalen terug te vinden waren, kregen af en toe het gezelschap van heuse ratten. Het gestrooide gif was natuurlijk aanleiding voor ongerustheid bij de jeugdbewegingen. Minder verontrustend, maar zeker zo irritant, waren de eenden en ganzen die regelmatig op het Jeugdheem neerstreken, aangetrokken door het aanlokkelijke water van de Vest. Plannen werden er veel gesmeed (die niet altijd de goedkeuring van de dierenbescherming zouden hebben gekregen), maar de beesten trokken zich er meestal maar weinig van aan en bleven de terreinen vrolijk met hun uitwerpselen bestrooien...

Ook de renovatieprojecten waren een veelbesproken onderwerp tijdens de raadsvergaderingen op het Jeugdheem. In 1988 en 1989 stonden de verplaatsing van de fietsenrekken door het gemeentebestuur (van de Essendonkstraat naar het Jeugdheem), de vernieuwing van de dakgoten, het verwijderen van de afgedankte schouwen en problemen met deuren en ramen in de belangstelling. Verder werden er brandblusapparaten geplaatst. En er werd nagedacht over het probleem van de materiaalopslag : de jeugdbewegingen - vooral VVKS en KSJ - beschikten over nogal wat materiaal, dat ze niet allemaal in hun lokalen kwijt konden. Maar de oplossing voor het probleem lag niet zo voor de hand : containers plaatsen is niet zo netjes, een afzonderlijk gebouw is duur. De zolder van de voormalige Mariaberg-kleuterschool in de Beliestraat bood voorlopig onderdak, en misschien zou de nieuwbouw soelaas brengen...

Natuurlijk was ook dat nieuwbouwproject een terugkerend agendapunt. Om de plannen te realiseren moest ongeveer 2 miljoen BEF worden samengebracht, een zware dobber. Bovendien moest nagedacht worden over de manier waarop zou worden omgegaan met de kampplaats : zou deze bijvoorbeeld ook voor weekends kunnen worden verhuurd ?

Eerst moest deken Verstraelen zijn fiat nog geven. Die toelating zou er ook komen, en zorgde ervoor dat bij het bisdom aan gunstige voorwaarden zou kunnen worden geleend. Verstraelen zelf mocht het niet meer meemaken. Zijn overlijden op 22 november 1989 werd door de hele parochiegemeenschap betreurd. Op 18 september 1990 gaf het bisdom de definitieve zegen aan het project, en op 3 december van datzelfde jaar werd de bouwvergunning afgeleverd. Nu werd het menens...

Bouwfonds

Geld in het laatje brengen bleef dus een centrale opdracht voor de Kernraad en de jeugdbewegingen. Die laatste betaalden jaarlijks een huurbedrag, dat als volgt werd berekend : 50 BEF per lid, 2500 BEF per lokaal en 16 BEF per m² ruimte die werd gebruikt. Maar ze droegen natuurlijk ook hun steentje bij in de diverse geldacties. Zo bemanden ze de stand van de Paasactie op de Handelsbeurs, die bijvoorbeeld in 1989 maar liefst 121.000 BEF opbracht.

Ook het Mosselweekend bracht geld in het laatje. Om niet op zere tenen te trappen, werd een beurtrol tussen de middenstanders uitgewerkt, zodat niet elk jaar bij dezelfde zou worden gewinkeld. De mosselen werden uiteraard over de grens aangekocht, zodat elk jaar afgesproken moest worden wie voor de nodige grensformaliteiten zou instaan - het eengemaakte Europa van Maastricht stond immers nog maar in de steigers. Verder werd er soep bereid en diende er voor desserts te worden gezorgd. Een hele voorbereiding. En dan moesten ook de mosselen zelf nog worden gekuist. Dat plaatste menig jeugdbewegingsleider of -leidster voor de moeilijke keuze tussen op zaterdagmorgen tegen 9u naar de refter van de Sint-Jozefschool komen om enkele uren met een aardappelmessje in de hand boven de zilte mosselen te hangen, waarbij een verslijkt exemplaar de eetlust al eens durfde te bederven, of rustig verder slapen nagenietend van een vrijdagavond die wellicht grotendeels in café "Den Block" werd doorgebracht. Een café dat trouwens meer dan eens bijna een verlengstuk van het Jeugdheim bleek en waar ook de Kern als een navergaderde.

Het Mosselweekend viel overigens samen met de viering van "Christus Koning". De eucharistieviering van die dag werd telkens verzorgd door de jeugdbewegingen en de Kernraad, waarbij veelal naar een thema werd gezocht dat het midden hield tussen de jaarthema's van de verschillende bewegingen. Enkele keren werd de deken zelfs overtuigd om de opbrengst uit de schaal van die vieringen af te staan.

Het Jeugdheim slaagde er ook in om de opbrengst van andere feesten naar zich toe te halen. De Parochiefeesten stonden 1/3 van de winst af, maar in het programma werd dan ook een spelnamiddag door de jeugdbewegingen en een "Luifelfuif" op het Sint-Jozefinstituut voorzien. Het burgemeestersbal van 1990 werd ook ten voordele van het Jeugdheim georganiseerd. Een meevaller van 100.000 BEF, al was de voorverkoop van kaarten via de jeugdbewegingen niet van een leien dakje gelopen. En toen burgemeester Suykerbuyk later dat jaar zijn 25-jarig jubileum vierde, mocht het Jeugdheim opnieuw langs de kassa passeren : de Kernleden stonden achter de tapkast en namen de helft van de opbrengst mee naar huis. In maart 1991 organiseerde de nieuwe deken, Roger Ilegems, in de dekenij nog een antiek- en brocantmarkt ten voordele van de nieuwbouwwerken. De Scouts plaatsten een tent, KSJ zorgde voor twee nachtwakers. Het Jeugdheim hield er 85.000 BEF aan over.

De geldacties plaatsten de onderhoudswerken wat meer naar de achtergrond, zoals de Kernraad in een brief aan de leiding van de bewegingen op 29 augustus 1990 meldde. Toch

was er een nieuwe betonvloer gelegd in het voormalige lokaal van KLJ, dat overigens nog heel lang de naam KLJ-lokaal zou blijven dragen.

Ondertussen werd ook niet vergeten de leiding van de jeugdbewegingen bij het Jeugdheembeuren te betrekken. Omdat alleen de groepsleiding en de secretarissen naar de Heemraden gingen, kon het immers gebeuren dat de rest van de leidingsploegen onvoldoende voeling hield met het reilen en zeilen. Dus werd op 7 december 1990 een informatie-avond georganiseerd, nadat samen in mei 1989 al het 5-jarig bestaan van de Kernraad was gevierd.

De eerste stenen en de eerste bezoekers

Op 12 maart 1991 werd de eerste steen van de nieuwbouw gelegd. Ondertussen was ook besloten dat deze de naam “Bivakhuis Deken Verstraelen” zou krijgen. De werken stonden onder leiding van aannemer Cor Van Doren, maar de Kernraadleden lieten zich natuurlijk niet onbetuigd, er kon op enkele sympathisanten worden gerekend en ook aan de jeugdbewegingleiding werd steun gevraagd. Zo werd vooropgesteld dat in de Paasvakantie van 1991 telkens minstens twee leid(st)ers de handen uit de mouwen zouden steken. Ook Chiro zorgde zo voor de nodige helpers, maar toen Cor Van Doren Mieke Hectors en Rena Van Tichelen naar de bouwwerf zag komen, dacht hij de dames voor de gek te kunnen houden. Mortel maken en de betonmolen in gang trekken met een koord.... een zware karwei, maar zonder aarzelen trok Mieke de machine vakkundig op gang ! Materieel aandragen was uiteraard ook een klus voor de metsersdieners- en dienststers. De leidsters lieten zich niet kennen en droegen samen de betonnen balkjes voor boven de ramen naar de stelling ! Wie er na een werkdag verlegen was, weten we nog niet...

Er werd geprobeerd om de werken voor het bouwverlof af te ronden, maar dat lukte niet. Met wat vertraging werd op 24 januari 1992 de Meiboom gestoken, met het bijhorende feestje in het Welpenlokaal. Op 14 maart sloegen de jeugdbewegingen nogmaals de handen in elkaar. In zaal Rex werd een “Constructiefuif” gehouden voor de bouwwerken.

Zelf hadden de jeugdbewegingen ondertussen eveneens bouwplannen, nu het duidelijk was dat ook de nieuwbouw het probleem van de materiaalopslag niet zou oplossen. KSJ plaatste een “sjorkot”, met dus vooral sjorhout, aan de achterzijde van de nieuwbouw. De Scouts maakten een opslagruimte naast de tennisvelden van de burens van het Rozenhof.

De nieuwbouwwerken werden afgerond. Zo kwam 300m² nieuwe ruimte ter beschikking, verdeeld over 8 lokalen. Met een gerieflijke kampkeuken en douches, naast een ruime refter, werd een mooie kampplaats gecreëerd. Daarvoor moest vanzelfsprekend de nodige publiciteit worden gemaakt. De Kernraad werkte een foldertje uit, om het bivakhuis te promoten. Daarin kon de geïnteresseerde jeugdbeweging lezen dat er plaats was voor ongeveer 80 personen, waarvoor ook 50 bedden ter beschikking werden gesteld. Op het terrein werd ook een ruimte voor het plaatsen van tenten afgebakend, namelijk de plaats waar enkele jaren voordien de laatste barak was afgebroken.

Voor de zomer van 1992 tekenden alvast vier bewegingen op het aanbod in. De Scoutsgroep “Tempeliers” uit Gullegem was de eerste gebruiker van het Jeugdheem. Na de zomervakantie, op 5 september, namen ook de jeugdbewegingen hun intrek in het nieuwe gebouw, waar in januari 1993 ook de nodige verwarming werd aangebracht. Vervolgens sprong het gemeentebestuur bij door het terrein voor het gebouw te verharderen en de afwatering te verbeteren. Voortaan zou het Bivakhuis in de zomer beschikbaar zijn voor

kamperende groepen, en tijdens het werkjaar onderdak bieden aan Scouts, Chiro en KSJ die elk enkele lokalen van de nieuwbouw inpalmde.

Weer jubileren

Feest vieren hoort bij het leven op het Jeugdheem. Toen de Kernraad het 30-jarig bestaan zag naderen, werden dus opnieuw plannen gesmeed voor een feestweekend. Dat zou tegelijk de kans geven om de nieuwbouw feestelijk aan het publiek voor te stellen en bovendien om de bronzen gedenkplaat voor wijlen deken Verstraelen in te huldigen.

Maar eerst moest nog een ander probleem opgelost worden. Het Essense NCMV (nu Unizo) stopte met de organisatie van een Handelsbeurs. Dat dwong de Kernraad naar een alternatief uit te kijken voor de snelheidstombola die daar telkens werd georganiseerd. Dat kwam al bij al niet zo slecht uit : al enkele jaren was men met het prijzen bedelen bij de Essense middenstanders niet meer zo gelukkig. Er werd in 1993 besloten om de Paasmarkt aan te vullen met een pannenkoekentent. Daarvoor werd de reftertent van de (zachtjes tegenpruttelende) KSJ ter beschikking gesteld en op de parking aan de kerk geplaatst. De jeugdbewegingen dienden op, de Kernraadleden bakten de pannenkoeken en uitsmijters en bedienden de tapkraan. Het werd een succes, en een nieuwe traditie was geboren.

Op 17, 18 en 19 september van dat jaar werd het jubileum gevierd. Ter voorbereiding werd de betonnen schutting opnieuw geschilderd, en kreeg het Kernraadembleem een plaatsje op de nieuwbouw. Een embleem overigens dat een klavertje vijf bevatte met de namen van VVKS, Chiro, KSJ, Actiegroep Z en... KLJ, de verdwenen beweging die de Kernraad hardnekkig uit zijn embleem weigerde te schrappen. Natuurlijk kwam er ook een grondige schoonmaak. Het feestweekend startte met een fuif op vrijdagavond, met bodega. Op zaterdag bracht het duo Kommil Foo hun programma "Plank". De broers Walschaerts vonden zo de weg terug naar het Jeugdheem, waar ze zich jarenlang voor Actiegroep Z hadden ingezet.

Op zondag was er tijd voor een eucharistieviering, gevolgd door een optocht en een openluchtreceptie. Deken Stan Dries, die de plots overleden deken Ilegems was opgevolgd, burgemeester Herman Suyerbuyk en jeugdschepen Frans Schrauwen richtten het woord tot de aanwezigen. Annie Verstraelen onthulde de gedenkplaat ter herinnering aan haar overleden broer, waarna een barbecue voor het spijzen van de hongerigen zorgde. In de namiddag stonden er optredens op het programma, zoals ondermeer van Papa Chico die de kleinsten kwam vermaken, harmonie Concordia, skiffle en de DJ's van Actiegroep Z. Ook de Sesam van de brandweer was weer paraat, en op een tentoonstelling kon opnieuw een blik worden geworden op heden, verleden en toekomst van het Jeugdheem. Een massale publieke belangstelling was er niet daar zaten de Uilse Foorfeesten wellicht voor iets tussen maar het Jeugdheem beleefde alleszins enkele gezellige dagen.

De Kernraad die voor de feestviering tekende bestond uit voorzitter Leo Van Gink, penningmeester-secretaris Hubert Schots, Willy Hereygers, Leon Schrauwen, Cor Van Doren, Marc Vergouwen, Marc Hoppenbrouwers, Eric Nelen, Ilse De Lens, Michiel Lammens, Martha Elst, Greet Suykerbuyk, Magda Konings en Josée Van Doren. Met de opbrengst werd de factuur van de nieuwbouwwerken, die uiteindelijk zo'n 3,5 miljoen BEF zou bedragen, verlicht.

JEUGDHEEM IN EVENWICHT

De afwerking van de nieuwbouw bracht wat rust op het Jeugdheem. De bewegingen kregen tot hun tevredenheid elk hun vaste lokalen. De lening moest natuurlijk verder worden afbetaald, maar de geldacties van de Kernraad bleken vaste waarden te zijn geworden. In de zomerperiode was de kamp-plaats zowat altijd bezet, wat ook mee voor wat financiële rust zorgde. Al is “rust” wel een vreemde term voor een Jeugdheem waar wekelijks enkele honderden kinderen en jongeren actief waren.

Koud en warm

De lokalen in het Jeugdheem werden op onregelmatige basis gebruikt. Meestal dienden ze enkele avonden in de week voor allerlei leidingvergaderingen, en verder waren ze vooral in het weekend intensief bezet. Dat betekent dat ze op korte tijd voldoende moesten kunnen worden opgewarmd, en dat was niet vanzelfsprekend. De Kernraad had van bij het begin voor een elektrische verwarming gezorgd, en alle stoven werden vervangen. Alleen in het Welpenlokaal bleef een gasbrander voor de nodige warmte zorgen, al werden de gasflessen daarvan wel naar buiten gebracht. In het Kapoenen- en Jongverkennerslokaal stond nog enige tijd een houtkachel.

Maar de elektrische vuurtjes bleven regelmatig onnodig branden. Bovendien werd het elektriciteitsnet van het Jeugdheem zelf ook regelmatig verdacht van onvolkomenheden. De elektriciteitsrekening liep daardoor soms serieus op. Het heemraadverslag van 15 januari 1994 stelt zelfs vast dat de rekening voor 1993 “schrikwekkend hoog” was uitgevallen. In de nieuwbouw was gekozen voor het aanbrengen van drukknoppen met een tijdschakelaar, zodat werd vermeden dat er zou worden vergeten de vuren uit te zetten. Die knoppen zouden geleidelijk aan ook in de oude gebouwen geplaatst worden, maar zorgden niet voor de verhoopte spectaculaire dalingen van de energiefactuur.

Verder werd er ook naar alternatieven gezocht. Een aansluiting op de aardgasleiding bleek niet realistisch. Over de voor- en nadelen van mazoutverwarming werd dan weer stevig gediscussieerd, maar uit “veiligheids- en kostprijsoverwegingen” besloot de Heemraad in januari 1995 om uiteindelijk niet over te stappen. Daarmee won de elektriciteit opnieuw het pleit, al kwam soms de klacht dat de lokalen niet warm genoeg waren. Bovendien bleef de factuur regelmatig oplopen. Het Jeugdheem was nog niet van alle verwarmingsproblemen verlost.

Nieuwe verhoudingen

De nieuwe ruimte verzachtte ook de zeden op het Jeugdheem. De herverdeling van de gebouwen was definitief verteerd geraakt en de problemen met het dubbel gebruik waren de wereld uit. Bovendien was de druk van het grote aantal financiële activiteiten wat verminderd. De jeugdbewegingen voelden de noodzaak van een afzonderlijke B-Raad daarom wat minder aan, en schaften deze in de loop van 1995 af. In 1996 werd verder opnieuw een informatie-avond voor de volledige leidingsploegen georganiseerd, zodat iedereen weer bijgepraat kon worden over de toestand van het Jeugdheem.

Ook binnen de Kernraad trad er een wijziging op : Leo Van Gink gaf de voorzittershamer op 1 september 1995 door aan Marc Hoppenbrouwers (in en buiten Scoutsringen ook wel eens “den Jane” genoemd). Op de eerste vergadering van de Kernraad onder Hoppenbrouwers viel meteen het nieuwe enthousiasme van de voorzitter op, “die ongeveer zoveel agendapunten had dan de vorige voorzitter op een heel jaar”. Van Gink bleef nog wel enkele jaren meedraaien in de Kernraad.

Het contact tussen de jeugdbewegingen en de parochie werd ondertussen (gedeeltelijk) uit de Heemraad gelicht en ondergebracht in het nieuwe “Jeugd-Parochie-Praatje” ofwel het JéPéPé, onder impuls van Leo van Gink, later van eerst stagiair en daarna onderpastoor Jos Daems, en daarna opnieuw van Gink, die ondertussen tot diaken was gewijd. Afspraken over kampvieringen, parochiefeesten, vieringen bij feestweekends... konden nu daar gemaakt worden. Ook Hans Peeters nam deze taak een tijdje op zich.

Af van afval

Het jeugdbewegingsleven creëerde ook afval, en niet zomaar een klein beetje. Het Jeugdheem beschikte daarom sinds vele jaren over een afvalcontainer. Die zorgde wel eens voor problemen. Elke zondag moest deze naar de straatkant worden gereden, en op maandagavond weer terug worden geduwd. De container raakte op die manier zelfs een keertje “zoek”. Bovendien belandde er nogal eens afval boven of naast de container, wanneer deze vol zat. Ook de burens van het Jeugdheem vonden er bovendien een goedkope manier in om van hun huisvuil verlost te raken. Daarnaast groeide stilaan binnen de jeugdbewegingen het besef dat afval gesorteerd moest worden. Dat gezamenlijk organiseren bleek niet zo vanzelfsprekend. De bewegingen gingen dan maar zelf aan de slag. Ingenieuze en gemotiveerde pogingen met verschillende bakken voor verschillende soorten afval werden ondernomen, en verantwoordelijken werden aangesteld. Tussen droom en daad bleek hier echter herhaaldelijk enige afstand. De Kernraad zag het meestal met lede ogen aan, en bleef hopen op beterschap.

Ook het parkeren van auto's op het Jeugdheem bleef een probleem. De Kernraad wees de bewegingen er regelmatig op dat er buiten de terreinen kon worden geparkeerd. Er werd zelfs overwogen om een verkeersbord aan de poort aan te brengen. Maar dat bord kwam er niet, en de plaag bleek moeilijk uit te roeien. Soms kaatsten de bewegingen de bal ook al eens terug. De Heemraad noteerde op 6 mei 1994 dat er een ongewenste blauwe Volvo stond geparkeerd. Het verslag specificeert verder alleen dat het Scoutsvoorstel om een boetesysteem in te voeren niet werd weerhouden. Maar het geviseerde voertuig behoorde ongetwijfeld toe aan Kernlid Willy Hereygers zelf...

Het onderhoud van het sanitair bleef al evenzeer een pijnpunt. De vrijwillige poetsvrouwen werden op maandag regelmatig geconfronteerd met minder frisse toestanden en trokken daarom al eens aan de alarmbel.

De achterkant

Wat werken betreft, stond in de periode 1995-1997 de achterzijde van de gebouwen centraal. Daar moesten nieuwe ramen geplaatst worden, wat voor enige discussie in de driehoeksverhouding tussen de Kernraad, KSJ en KSJ-leider/schrijnwerker Peter Konings zorgde. Ramen en deuren bleven trouwens ook de komende jaren het zorgenkind van de klusjesmannen van de Kernraad. Achter de nieuwbouw door werd een klinkerweg aangelegd,

waardoor tijdens de kampperiode de wasplaats kon worden bereikt, en daarbuiten toegang werd verleend tot de materiaalhoeken van de jeugdbewegingen.

Verder werden allerlei kleine defecten niet uit het oog verloren. Om aan dit euvel te verhelpen werd in maart 1996 een defectenbus ingesteld, die aan het lokaal werd gehangen dat ondertussen het “Kernlokaal” was geworden, waar kon worden vergaderd en waar daarnaast het materiaal van de Kernraad werd opgeslagen. De bus bleek al spoedig niet de meest efficiënte manier om problemen te signaleren, maar bleef wel hangen.

De terreinen rond de lokalen bleven een zorgenkind. Zo werd regelmatig vastgesteld dat de kamperende bewegingen gaten maakten en niet opnieuw dichtten, maar ook de eigen bewegingen van het Jeugdheem maakten zich hier al eens schuldig aan. Achtergebleven rommel op de terreinen bemoeilijkt dan weer het afrijden van het gras; gras dat er bovendien zelf niet altijd even fleurig bijstond. Maar opnieuw inzaaien, waarvoor de terreinen zouden moeten worden afgesloten, zag dan weer eigenlijk niemand goed zitten.

Money, money, money

De ene keer was het wat meer, de andere wat minder, maar zowel het Mosselheest als de Paasactie brachten telkens geld in het Jeugdheemlaasje. Daarvoor moest dan wel gewerkt worden. Op de Paasmarkt werd zelfs enkele keren geprobeerd door om 6u te openen een aantal marktkramers aan te trekken, maar de grote toeloop bleef jammerlijk uit. De jeugdbewegingsleiders die op dat ochtendlijke uur de schort aantrokken, werden daarbij geconfronteerd met de Kernleden die als nachtwaker in te tent op het Kerkplein waren gebleven. In “onfrisheid” moest de ene groep niet voor de andere onderdoen. Met een opbrengst die in 1996 opliep tot bijna 90.000 BEF mocht nochtans zeker niet worden geklaagd, al bleek Fons Claessens dat jaar aan de afwas een pols-tendinitis te hebben overgehouden. Aan het Mosselheest werd ook enkele keren een reclameboekje gekoppeld, zodat ook daardoor extra inkomsten werden gegenereerd.

Naast de Paasmarkt zorgde de Kernraad gedurende enkele jaren ook voor een plaatsje op de Kerstmarkt. Daar werden in 1996 100 kerstbomen te koop aangeboden. Ook een andere bron van inkomsten kon worden aangeboord. Door het “Decreet op het plaatselijk jeugdwerkbeleid” kregen de gemeentebesturen extra middelen van de Vlaamse overheid. In het Essense Jeugdwerkbeleidsplan werd besloten een deel daarvan te bestemmen voor bouw- en renovatiewerken aan de lokalen van de jeugdbewegingen. Binnen de Heemraad werd al snel afgesproken dat de jeugdbewegingen zelf geen gebruik zouden maken van deze subsidies maar dat de Kernraad dit, als “verhuurder” van de gebouwen, voor zijn rekening zou nemen. Aangezien tweejaarlijks beroep kon worden gedaan op een bedrag, werden de werken daar al eens op afgestemd.

Brandpreventie

De brandweer was op het Jeugdheem steeds een graaggeziene gast, maar dan liefst wel in feestelijke omstandigheden. Het voorzien van de nodige brandblusapparaten, en het nazicht en onderhoud ervan, bezorgde af en toe heuse kopzorgen aan de Kernraad. Ook toen het gemeentebestuur de zorg gedeeltelijk overnam, bleven er problemen opduiken. Zo “verdween” er al eens een apparaat. En ook het brandalarm dat aan het bivakhuis was aangebracht, bleef niet altijd helemaal intact.

Bovendien riepen de jeugdbewegingsactiviteiten op dit vlak wel eens vragen op. Zo werden bodega's steevast ingericht met plastic, waarbij onvoldoende aan uitgangen werd gedacht. Rond de aanwezige TL-lampen werd bij die gelegenheid gekleurd papier aangebracht, dat dan meestal nog lang nadien bleef hangen. In het voorjaar van 1997 besliste de Kernraad daarom om werk te maken van brandpreventie en daartoe een bezoekje te brengen aan de verschillende groepsraden. Brandweercommandant Buermans deed alvast een rondgang in het Jeugdheim, en zorgde op die manier voor een lijstje met aanbevelingen. Ook over de aansprakelijkheid bij mogelijke brandproblemen kwamen zowel bij de bewegingen als binnen de Kernraad vragen naar voor.

BEHEREN EN RENOVEREN

Ook met de eeuwwisseling in zicht bleef de Kernraad de zorg voor Jeugdheem Deken Verbist op zich nemen. De laatste termijnen van de voor het Bivakhuis aangegane lening werden afbetaald met de opbrengsten van de ondertussen klassieke herfst- en voorjaarsactiviteiten. Ook het onderhoud van het Jeugdheem bleef de nodige aandacht opeisen, waarbij opnieuw een grondig renovatieproject op stapel werd gezet.

Eigenaars en structuren

De “Katholieke Kerk” in België is zondermeer een grootgrondbezitter : scholen, parochiehuizen, kloosters en abdijen tot en met het Jeugdheem zijn in haar bezit. Kerkgebouwen en pastorijen dan weer niet, die zijn eigendom van de gemeentebesturen. Maar op juridisch vlak bestaat “de Kerk” op zich niet. Om al die eigendommen te beheren, werden er talloze vzw's opgericht. Zo behoren het Jeugdheem en de bijhorende gronden toe aan de vzw “Vereniging van de Parochiale Werken van de Dekenij Essen”. In de praktijk wordt binnen deze vzw het beheer van de verschillende gebouwen per parochie geregeld. Zo staat de O.L.V.-Parochie in voor ondermeer het Gildenhuis, en dus ook voor Jeugdheem Deken Verbist. De parochie heeft op haar beurt het beheer van het Jeugdheem overgedragen aan de Kernraad. Deze treedt dus in de praktijk op als de verhuurder; de jeugdbewegingen zijn de huurders.

Niet zo eenvoudig allemaal, en dus kwam de Kernraad in 1998 in een korte identiteitscrisis terecht. Hoe zat het nu juist allemaal in elkaar ? Met pastoor-deken Stan Dries (later pastoor-streekvicaris) en Stan Vandekeybus, respectievelijk de voorzitter en de schatbewaarder van de vzw, ging men rond de tafel zitten om de puntjes eens op de i te zetten.

Ook de verhouding tussen de Kernraad en jeugdbewegingen moest af en toe opnieuw op punt gesteld worden. Om te vermijden dat alleen de groepsleiding, die de Heemraden bijwoont, op de hoogte is van het reilen en zeilen op het Jeugdheem, werd in 2001 afgesproken om jaarlijks bij de leidingsvergaderingen van de jeugdbewegingen langs te gaan. Daarbij werd vooropgesteld dat telkens de personen die een bepaalde beweging in de Kernraad vertegenwoordigen naar “hun” leiding zouden gaan. Een dergelijke “hearing” werd zowel bij Scouts, Chiro als KSJ georganiseerd. Daarenboven kreeg de volledige leidingsploeg in het begin van het werkjaar een brochure, waarin de verantwoordelijkheden en afspraken op een rijtje werden gezet.

Ook de Kernraad zelf sleutelde aan de eigen structuren. Zo werd in 2000 gesteld dat het aantal vergaderingen verder moest worden beperkt, door de activiteiten in drie clusters onder te brengen : administratie, acties en gebouwen en terreinen. Voorlopig bleef alles echter bij het oude, al veranderde de samenstelling van de Kernraad wel. In het werkjaar 2001-2002 namen Peter Willeme en Marc Vergouwen afscheid, zodat de Kernraad bestond uit Martha Elst, Eric Nelen, Willy Hereygers, Cor Van Doren, Fons Claessens, Marc Hoppenbrouwers, Hubert Schots, Leon Schrauwen, Rita Pockelé, Gerda Suykerbuyk en Josée Van Doren. Later kwamen Stan Scheepers en Marc Schrauwen de ploeg aanvullen.

De samenwerking tussen het Jeugdheem en de parochie kreeg verder een jaarlijkse uitloper in de Parochiefeesten. Bij de kwis op vrijdagavond zorgden de jeugdbewegingen voor een

versnapering, en verder stonden ze in voor de organisatie van één of ander optreden : toneel, een goochelaar, een poppenkast... waarmee ze het vroegere “parochiespel” vervingen.

Vervroegd afbetalen om opnieuw te kunnen lenen

Het Mossel-feest in het najaar en de Paasactie in het voorjaar bleven de steunpilaren van de Kernraadkas, en de Kerstboomverkoop zorgde voor een aanvullende bijdragen. De evolutie van de mosselmarkt zorgde er al eens voor dat de prijs van een maaltijd veranderde, maar verder bleef de succesformule grotendeels overeind. Af en toe moest de Kernraad wel afrekenen met concurrentie : vooral het samenvallen met de restaurantdag van het Mariaberg/Don Bosco-instituut in 1998 en 2001 lag daarbij enigszins op de maag, zodat geprobeerd werd om afspraken te maken.

Ook het kampverhuur droeg bij aan een constante inkomensstroom. Bovendien kon via het provinciebestuur vanaf 1999 jaarlijks een subsidie worden bekomen voor de onderhoudswerken in het Bivakhuis. Ook het gemeentebestuur bleef verbouwingswerken aan jeugdlokalen verder subsidiëren.

De Kernraad raakt dus niet in financiële problemen, en de lening die bij de bouw van het Bivakhuis in 1993 was aangegaan werd in 2001 vervroegd afbetaald. Alvast geen reden om op de lauweren te gaan rusten : het Jeugdheem was immers alweer toe aan een grondige renovatie. Maar eerst stond nog een andere investering op het programma : de grasmachine, waarmee Gaston Hereygers al jaren het onderhoud van de terreinen verzorgde, was immers aan vervanging toe. Na wat onderhandelen kon een niet al te duur nieuw exemplaar op de kop worden getikt.

In de loop van 2000 werden de vernieuwingsplannen opgesteld. De Scoutslokalen (voormalige Thor) zouden een nieuw puntdak krijgen, de goten moesten worden vervangen en de ramen en deuren aan de voorkant van het gebouw waren aan vernieuwing toe - het Scoutslokaal kreeg ook een grote dubbele buitendeur, wat vooral voor het binnenbrengen van materiaal bijzonder nuttig bleek. Daarnaast moesten enkele lokalen beter geïsoleerd worden, ondermeer door een aantal plafonds te verlagen. Aan het “Kernlokaal” zou een stukje worden bijgebouwd, waarna het als extra lokaal naar de Chiro zou gaan. Bovendien vroeg ook de brandveiligheid om een aantal ingrepen. In het Scoutslokaal werd dan weer een oplossing gezocht -maar niet gevonden- voor de laatste houtkachel.

Om het allemaal rond te krijgen, werd opnieuw bij het bisdom aangeklopt. Daarbij werd 800.000 BEF ter beschikking gesteld, op 5 jaar af te betalen. Zo kreeg het Jeugdheem opnieuw een afbetalingsplan voorgeschoteld. De werken zelf werden met verschillende werken klusdagen aangepakt.

Afval blijft toestromen

De productie van afval op het Jeugdheem bleef een zorgenkind voor de Kernraad en de bewegingen. De kosten voor het ophalen van de container stegen echter, zodat ernstig werd nagedacht over een mogelijk alternatief. Na een vergelijking van de kosten werd in 2002 besloten om over te stappen naar het gebruik van vuilniszakken, en om verder zoveel mogelijk te sorteren en naar het gemeentelijke containerpark af te voeren. Ook deze oplossing stemde niet iedereen gelukkig, zodat de Heemraad er zich opnieuw over moest buigen.

Een ander oud zeer voor de Heemraden is de discussie over de sleutel van de poort van het Jeugdheem. Binnen de Kernraad is er een beurtrol voor het openen en sluiten van deze poort, maar die werd niet altijd even strikt nageleefd. Zodat de bewegingen al eens voor gesloten deuren stonden, en zelf om een sleutel vroegen. Wat de Kernraad vervolgens niet echt een goed idee vond, omdat er zo al problemen genoeg zijn met inbraken, vandalisme en dergelijke. Zodat er beloofd werd om de beurtrol beter na te leven. De ideale oplossing werd nooit gevonden.

Dat is ook het geval voor de perikelen rond de kampplaats. De combinatie van kamperende groepen en de eigen jeugdbewegingen zorgde voor moeilijkheden, bijvoorbeeld rond de grote activiteiten zoals het Pullenbal en de Tuinfeesten, of wanneer een beweging de opruim na hun eigen kamp niet tot in september wilde of kon uitstellen, wat vooral voor KSJ al eens het geval was..

Maar grote conflicten leverde dit allemaal niet meer op. Het leven op het Jeugdheem ging verder zijn gewone gang, en er kon stilaan vooruitgeblijkt worden naar de viering van 40 jaar Jeugdheem, die ook past in het kader van 200 jaar Parochie O.L.V..

THUISKOMEN - EPILOOG

Het jeugdbewegingleven in de Onze-Lieve-Vrouwparochie blijkt van 1984 tot vandaag vrij stabiel te zijn gebleven. Chiro, Scouts en KSJ kenden natuurlijk hun ups en hun downs, maar de werking zette zich telkens verder. Met vrij ruime leidingsploegen en een ledenaantal waarvoor ze elk binnen hun beweging niet hoeven te blozen bleven ze week na week zorgen voor leven in de Jeugdheembrouwerij. En ook Actiegroep Z bleef zijn unieke plaats innemen. Daarnaast vonden ook anderen de weg naar het Jeugdheem : zo maakte de parochiale catechesewerkingen “Kring 11” en “Kring 12” er al eens gebruik van, vond de Ronde van Essen er een redactielokaal en de Jeugdraad een vergaderplaats. Maar ook de Bond van Grote en Jonge Gezinnen (nu de Gezinsbond) of de jongerenbeweging Ambiorex konden er terecht.

Zo gonsde Jeugdheem Deken Verbist elk weekend van 1963 tot 2003 van activiteit. Maar van bij het begin waren er momenten waarop het nog drukker werd dan anders : het was feest op het Jeugdheem. Om één of andere kas te vullen, maar ook omwille van het feestvieren zelf. Voor en tijdens de Thorperiode waren het “Heemfeesten” en later “Thoriaanse feesten” die de kalender vulden. Ook op dit vlak namen de jeugdbewegingen de fakkel over, met een weekend waarin een zaterdagse fuif en op zondag een restaurant en een misviering niet mochten ontbreken.

VVKS trekt met Pullenbal de massa naar het Jeugdheem

Bij VVKS was de groepsleider altijd een teken van continuïteit geweest. Enkelen hadden het vele jaren volgehouden, en daarmee een onuitwisbare stempel op de Scoutswerking gedrukt. Zo bleef de gehele beweging een toonbeeld van continuïteit op het Jeugdheem. In 1985 werd de Welpentak te groot, en werd besloten om de jongsten onder de naam “Kapoenen” af te splitsen. Ook vanuit het Verbond was op deze verjonging aangedrongen. Bij de zondagse activiteiten aan het Jeugdheem moesten de terreinen daarbij gedeeld worden met Chiro, maar buiten het occasionele “spontane” watergevecht leverde dit geen problemen op.

De Scouts geven van in het begin een ledenblad uit. Aanvankelijk was dat een stencil voor de Wolfkes, Jongverkenneren en Verkenneren. De uitgever was Ludo Pockelé. Later verscheen “t Knoopke”, een verwijzing naar het leren knopen, een typische scoutshandeling. Eerst verscheen 't Knoopke op A4-formaat, daarna werd het boekje een A5-formaat met een gekleurde cover.

Natuurlijk veranderde het uniform door de jaren heen. Het “strengere” uniform van de eerste decennia wijzigde. Zouden er vandaag trouwens nog broekspijpen afgeknipt worden bij leden die met een lange broek naar de vergadering komen? Of is dat enkel een herinnering voor de oud-leiders, die in 1995 onder de naam “VOSOG” met een eigen werking startten.

Het feestweekend van de Scouts is de Scoutsdriedaagse. Deze is al jaren onlosmakelijk verbonden met het Pullenbal. De driedaagse vond voor de (studerende) jeugd steeds op een ideaal moment plaats: vlak na de examens, voor de kampen én meestal onder een stralende zon.

Wanneer vond het eerste feestweekeinde plaats? Uit de archieven blijkt dat op 11 juni 1976 - niet na de examens dus- vermoedelijk al een bal plaatsvond. In 1980 was er in elk geval een driedaagse. Van 1986 tot 1988 maken de archieven melding van een tweedaagse. Sindsdien was het steeds drie dagen feest op het Jeugdheem.

Vanwaar de naam Pullenbal ? Na een “Zeskamp” tussen de Essense jeugdbewegingen organiseerden de Scouts een bal, achter de Oude Pastorie. Maar achteraf lagen heel wat grasscherven op het terrein, en groepsleider Marc Jaspers werd bij de burgemeester geroepen. Het volgende jaar zou er geen bal meer zijn !

Maar op de Pinksterbijeenkomst van de Scouts, “Ansarat”, met aartsbisschop Danneels, zagen de Scouts dat je ook uit pullen kan drinken. Jaspers kocht de overschot van de pullen op en stapte ermee naar de burgemeester, die nu wel toelating gaf. Zo werd Jaspers de “vader van het Pullenbal”.

Dat Pullenbal groeide al snel. In de jaren tachtig maakte Het Nieuwsblad zelfs reclame voor het “Prullenbal”. In 1984 hadden de scouts op zaterdagavond een nettowinst van 48.151 frank. In 2000 bezochten 1.700 jongeren het Pullenbal, in 2001 waren er 2.000 bezoekers.

Tijdens de Scoutsdriedaagse vonden ook andere activiteiten plaats. De zeskampen op zaterdagmiddag waren vaak legendarisch. Het was een soort Spel zonder Grenzen tussen de Essense jeugdbewegingen. Iedereen herinnert zich nog de schuine helling, de levende sjotterstafel, het zwembad... Op zondag ging het er rustiger aan toe met de klassieke koude schotel en al eens een fietszoektocht.

Chiro houdt het vuur brandend

In de jaren 1980 en 1990 ging Chiro op zijn elan verder. Het jaarlijks bivak en de Chiro Tuinfeesten waren voor de beweging de ogenblikken waar de samenhang het sterkst werd gevoeld. De bouw van het nieuwe sanitaire blok in 1986 had de WC's in het Chirolokaal overbodig gemaakt. Daarom werden deze uitgekomen en de vrijgekomen ruimte ervan werd samen met het “halleke” bij een bestaand lokaal gevoegd, zodat de ruimte weeral wat comfortabeler werd.

Naast de luxe elektrische stralingsverwarming in de stenen lokalen, stond in de barak “Elke” nog steeds een oude mazoutkachel. Deze heeft bij haar afscheid nog voor een recordloop gezorgd. Volwassen begeleidster Josée Van Doren stak elke zondag om 13.00 uur de kachel aan, omdat de leiding zoveel schrik had van het “onding”. Deze schrik bleek echter terecht ! Zo was er die zondag dat Josée een lucifer in de kachel gooide... er stond een grote plas mazout in de kachel... en die ging -raar maar waar- enorm branden. De schouw -een eternieten buis buiten de barak- trok de vlammen zo hoog ze wilden ! Dit alles was niet te temperen. Dan maar een spurt naar de stenen lokalen om een brandblusser te halen. Juist in de barak aangekomen, plofte echter de volledige “schouw” van haar sokkel af, vloog in de lucht om te eindigen in een boom van de burens, bij Piet Van Dorst juist naast zijn caravan ! Op dat ogenblik deed de ijverige VB een spurt, waar Florence Griffith jaloers op zou zijn, ... een spurt op leven of dood ! Met bibberende benen sloop zij terug de barak in en spoot enkele keren met het poeder in de brander... het onheil was voorbij en de laatste mazoutkachel van het Jeugdheem behoorde tot de geschiedenis, het lef van de VB is ook geschiedenis!

Krista Nuyten sloot als groepsleidster de tachtiger jaren af. Over haar laatste Tuinfeesten, vertelt zij het volgende verhaal : “Ik kon niet mee affiches gaan plakken want ik moest werken. Enkele leiders kwamen enthousiast vertellen dat ze toch zo'n ongelooflijk goede plaats hadden gevonden op Horendonk: aan de telefooncel op de parking aan het “Schooltje”, duidelijk zichtbaar langs alle kanten. Ik knikte nog instemmend, ja, goed idee... wist ik veel. Lange tijd later werd ik voor het gerecht gedaagd: ik had een zwaar vergrijp gepleegd : schending van openbare eigendommen en milieuschade. Josee Van Doren ging met het papier naar Herman Suykerbuyk. Zijn woorden: 'Ga ermee naar ons Mia.'. Dus heeft Mia Suykerbuyk mij pro deo verdedigd - zoals haar vader jaren voordien Jef Smets verdedigde. Met een bang hartje ging ik dat enorme justitiepaleis binnen : wat ging er met mij gebeuren, zou ik een strafblad krijgen? Mia kon me geruststellen: 't zou allemaal wel niet zo'n vaart lopen. Maar toen ik het rekwisitoor van de openbaar aanklager hoorde, moest ik toch even slikken. Na Mia's pleidooi werd mij gevraagd recht te staan om het vonnis van de rechter te aanhoren. Ik moest beloven het nooit meer te doen (wat ik dan ook prompt deed) en mocht toen als een vrije vrouw het justitiepaleis verlaten. Nog vaak hebben we het erover dat de politie van Essen toch wel op een andere manier had tewerk kunnen gaan. Veel meer effect had het gehad ons alle telefoonhokjes van Essen, en alle verkeersborden erbij, te laten kuisen. Dan zou iedereen, van klein tot groot, tot 't einde der dagen, weten dat je zoiets niet doet. Maar nu ... niemand van Chiro of de andere bewegingen heeft ooit van deze zaak geweten.“

Vanaf 1991 opteerde de Chiro voor een tandem voor de invulling van de “groepsleidingstaak”. Het eerste duo werd Hilde Hectors en Ann Konings. In 1994, tijdens het 40e werkjaar, vierde men het jubileum met maar liefst 40 uren ononderbroken Chiro Tuinfeesten. Op dat ogenblik was het duo Ann Konings en Veerle Schrauwen, groepsleiding. Veerle volgt daarmee haar moeder, Rina Theuns die 26 jaar eerder aan het Chiroroer stond. In hetzelfde jubileumjaar kampeerde men in Hongarije.

In 1996 koos Chiro Nationaal voor een meer eigentijdse outfit: de shorts, rode t-shirt, een sweater, hemd en lange broek. Chiro Essen volgt deze tendens en trok er 3 jaar voor uit om iedereen in de nieuwe kledij te steken. Het zonnige Spanje was de buitenlandse bestemming in 1997 en in 2000 koos men Engeland als pleisterplaats. Zoals in 1958-1960 de pioniers geen schrik hadden om Europese landen te verkennen, zo bleef de neus van de Chiro zich naar vreemde oorden richten. Met de Tuinfeesten dompelde ook Chiro het Jeugdheem jaarlijks in een feestelijke sfeer. Het programma van onderging regelmatig wijzigingen, en de datum versprong al eens van eind augustus naar begin september. Zo stond er in het begin van de jaren 1980 kleinkunst op het programma, een voetbaltornooi, een playbackshow of gewoon een “gezellig samenzijn”. Maar het restaurant en de zaterdagavondfeest bleken vaste waarden, net zoals de eucharistieviering op zondag al dan niet op het Jeugdheem zelf.

Later ging ook de “Bontering”, met veelal een showprogramma voor ouders en leden, een plaats in het aanbod. De zaterdagnamiddag was voorbehouden voor een sportieve confrontatie tussen de jeugdbewegingen, waarvan de vorm wel eens varieerde. Verder ging een reünie-avond voor de oud-leiding een succesvol deel uitmaken van het programma - bij een glaasje Chiro-Mix konden zo herinneringen aan vervlogen tijden worden opgehaald.

In 1994 werd het veertigjarig bestaan van Chiro gevierd. Daarvoor werd een 40 uur durend activiteitenprogramma op poten gezet, waarbij de klassieke ingrediënten ondermeer werden aangevuld met een nachtelijke film, een dauwtrip en een spek-met-eierenontbijt.

De start van de gemengde werking in 1981 had een periode van groei ingezet, wat zowel in het ledenaantal als in de groter wordende leidingsploeg bleek. In 1987 vierde KSJ het 90-jarig bestaan van de bond, en 50 jaar KSA/KSJ, en in 1988 werd de provinciale Startdag naar Essen gehaald. Maar het jaarlijkse kamp bleef het hoogtepunt van de KSJ-werking. Omdat lang niet alle kampplaatsen geschikt bleken voor de groeiende groep, werd in 1990 een eigen reftertent geconstrueerd, die ook op het Jeugdheem regelmatig dienst zou doen.

Vanaf 1987 zette KSJ naar het voorbeeld van Scouts en Chiro een jaarlijks feestweekend op poten, en wel in de Paasvakantie, waarmee het 90-jarig bestaan van het Heidebloempje (en 50 jaar KSA/KSJ) in de verf werden gezet. Daarbij werd ongeveer hetzelfde schema gevolgd als de andere jeugdbewegingen. Op vrijdagavond werd een kaas- en wijnavond verzorgd, gevolgd door een volleybaltornooi en een fuif op zaterdag. Deze ging trouwens lang niet altijd aan het Jeugdheem door, meestal werd naar zaal Rex uitgeweken. Op zondag kregen de eucharistieviering, een restaurant en de rechtstreekse uitzending van een wielerklassieker in de bodega een plaatsje, later aangevuld met een jobprijskamp.

Ook KSJ experimenteerde regelmatig met het programma. Een Tiroleravond, een cantus, een dansavond, een wandeltocht of een free podium sierden al eens de affiches, en enkele jaren later namen ook een “sjotterkestornooi” en minivoetbal hun plaats in. De fuif kreeg wel een definitieve stek in een tent op de Jeugdheemterreinen.

KSJ besliste in 1994 om ook kinderen vanuit de laatste kleuterklas in de werking op te nemen. Deze kregen de naam “Piepers” en maakten dat er extra ruimte nodig was. Enkele lokaalherschikkingen losten het probleem op. Op de kaart met de woonplaats van de KSJ-leden verschoof het zwaartepunt ondertussen naar het zuiden : steeds meer kinderen van Wildert vonden de weg naar het Jeugdheem. En de Essense KSJ-leiding liet zich niet onbetuigd in het bredere jeugdwerk. Zo konden de Essense Jeugdraad, de jongerenbeweging Ambiorex maar ook de provinciale KSJ-werking op het Heidebloempje rekenen.

Het honderdjarig bestaan in 1997 was vanzelfsprekend een hoogtepunt voor KSJ, met een jubileumshow, de uitgave van een boek, een tentoonstelling, een groot ledenfeest en een Afsluitende Feestdag, waarmee Eddy Wally naar het Jeugdheem KSJ-weekends van 1997 en 2002 stonden in het teken van respectievelijk het 100-jarig en het 105-jarig bestaan. Moest de daarbij horende tentoonstelling in 1997 nog uitwijken naar de Kiekenhoeveschuur, in 2002 kon gebruik gemaakt worden van de Oude Pastorij, het voormalige lokaal. Wat meteen de gelegenheid bood om de sfeer van stamcafé “Den Block” met de bijhorende kastelein Piet Aerts nog eens op te roepen.

Actiegroep blijft aan Zet

Van de grootse “Nachten van de Kleinkunst” was Actiegroep Z al snel naar meer kleinschalige, maar niet minder inten-sieve, activiteiten, overgestapt. Was het niet altijd even gemakkelijk om de nodige begeleiding te vinden, toch bleef AZ ook in de jaren 1980 en 1990 garant staan voor een gevarieerd zaterdags aanbod aan een groepje jonge en volwassen mentaal gehandicapten op het Jeugdheem, waarbij de creativiteit en de zelfstandigheid vooropstonden. Ook het jaarlijkse zomerkamp, wat minder lang dan het klassieke jeugdbewegingkamp, was telkens opnieuw een belevenis.

In de jaren 1990 startte Actiegroep Z onder de naam “t Clubke” met een afzonderlijke werking voor de jongste leden, van 8 tot 18 jaar. Daarnaast kwamen er dansavonden in het Nieuwmoerse jeugdhuis “De Zolder”. De muziek, en de eigen discobar, hadden bij AZ overigens altijd al in het centrum van de belangstelling gestaan.

Financieel kon enkele keren een beroep worden gedaan op de opbrengst van de Kerstboomverbranding die het Smouteboscomité in de Heikantstraat organiseerde. In 2002 ontving Actiegroep Z het “Gouden Ei”, de Essense prijs voor jeugdverdienste, tijdens de 1e “Dag van het Andersvalide Kind”.

Jeugdheem wordt jonger

Vlaanderen heeft een oude traditie van jeugdbewegingen, maar deze worden wel alsmaar jonger. Waren ze oorspronkelijk vooral gericht op de middelbare scholieren, zowel Scouts, KSJ als Chiro evolueerden in de voorbije decennia naar een sterk overwicht van jonge kinderen. Ook de begeleidingsploegen ontsnapten niet aan de verjongingstendens, al leek men daar in Essen wat meer weerstand tegen te kunnen bieden dan elders.

Zo werd ook het Jeugdheem alsmaar jonger. Jeugdhuis Thor, maar ook KLJ en KAJ, die zich allen op de wat oudere jeugd richtten, moesten in de loop der jaren het onderspit delven. In Essen kreeg na Thor zelfs nooit meer een jeugdhuis echt succes. Zo liep de gemeentelijke poging met het “Sjoc” na enkele behoorlijke jaren in 2002 met een sisser af. Willem Vermandere en Bob Dylan maakten op het Jeugdheem plaats voor de vrolijke deuntjes van Samson en Gert, Kabouter Plop of K3, die vanuit een soundmix of een door een kamperende groep meegebrachte megamuziekinstallatie over de terreinen galmden.

Ook de mentaliteit veranderde. Dat een gebouw zoals het Jeugdheem als geschenk aan een jubilerend priester werd aangeboden, was voor de dorpsgemeenschap van 1963 een prestatie, maar het paste wel in het denkkader. Voor de begeleiding die vandaag op het Jeugdheem rondloopt, zou het al heel wat moeilijker in te beelden zijn. De parochie, die in de beginjaren zelf de impulsen gaf, verdween stilaan meer naar de achtergrond. Maar, en dat is ongetwijfeld haar grote verdienste geweest, ze liet het Jeugdheem in veilige handen achter. Dat echte lokaalproblemen voor alle bewegingen in de Onze-Lieve-Vrouwparochie al minstens 15 jaar tot het verleden behoren, is al bij al een luxe waar veel groepen in andere gemeenten, of zelfs in andere Essense wijken, alleen van kunnen dromen. Kwam er wel eens kritiek (maar zo blijven mensen alert), de Kernraad zorgde ervoor dat de baksteen nooit op de maag of de geldbeugel van de jeugdbewegingen bleef liggen.

De materiële zorg was dus in goede handen, de “geestelijke zorg” voor de Jeugdheembewoners bleek moeilijker. Zelfs toen de parochie met Bruno Vos en later met Jos Daems opnieuw een onderpastoor had, bleef het zoeken naar de juiste manier van samenwerken met de jeugdbewegingen. De dynamiek die van een Jef Smets was uitgegaan, of zelfs van zijn opvolger Maarten Koch, bleek met de tijdsgeest te zijn gevaaren. De wederzijdse aandacht bleef er wel, met kampvieringen- of bezinningen, misvieringen tijdens feestweekends, een Jeugd-Parochie-Praatje en soms een bezoek van het Parochieteam aan de jeugdbewegingen. Maar op het einde van de 20e en het begin van de 21e eeuw hingen er al lang geen kruisbeelden meer in het Jeugdheem, en haalde KSJ Nationaal de pers met een “Open brief” aan de Kerk, terwijl de VVKSM-verbondscommissaris openlijk de “K” in de naam van de beweging in vraag stelde. Zelfs met een tussenkomst van de bisschop zou dit voor deken Verbist wellicht ver over de schreef zijn geweest.

De thuis

Desondanks lopen er merkwaardige lijnen doorheen de vier decennia Jeugdheem Deken Verbist. De beelden die erbij hoorden, mogen dan al verschillen, de witte muren riepen voor generaties jonge Essenaren de idee van een eigen thuis op. Waar ze zelf mee verantwoordelijk voor waren, maar waar ze ook zichzelf mochten zijn, waar ze kansen kregen om te experimenteren en te zoeken naar de eigen weg. In de wetenschap dat het dak boven hun hoofd wel eens zou lekken, maar dat het toch altijd opnieuw zou worden gedicht.

Want zoveel mensen stonden klaar voor het Jeugdheem. De uren vrijwilligerswerk die van buiten de bewegingen zelf, door parochie, Kernraad, ouders... in het Jeugdheem zijn gestopt, zijn niet zomaar te tellen. De financiële “steentjes” die werden bijgedragen, bijvoorbeeld door het kopen van een sticker of een tombolalootje, of door het verorberen van een mosselmaal, allemaal samenbrengen zou doen inzien dat Essen veel meer geld in zijn jeugd heeft geïnvesteerd dan iemand voor mogelijk houdt - zodat het inderdaad soms leek alsof dat geld van de straat kon worden opgeraapt.

In het begin... was er geen groot masterplan, geen lange termijnvisie met een wel doordachte budgettering. Veel meer dan met bakstenen werd het Jeugdheem rechtgezet met enthousiasme, en dat is veertig jaar lang het cement gebleven.

BIBLIOGRAFIE

- Jan Suykerbuyk - Een halve eeuw Essen 1945-2000 - Uitgave van de Heemkundige Kring Essen - Drukkerij Prima-Print, 208 blz. - 2002
- Wim Besters, Tom Bevers, Rudi Smout, Guy Van den Broek - Honderd jaar Heidebloempje Essen, Een spiegel van Vlaanderen - Stichting 100 jaar Heidebloempje - 236 blz. - 1997 en de bijhorende Aanvulling 2002
- Jan Verstraelen - Essen O.L.Vrouw - 228 blz. - 1990
- Brochure 25 jaar Jeugdheem Deken Verbist 1963-1988 - Leo Van Gink
- De Spycker - Jaarboek van de Heemkundige Kring Essen - Verschillende jaargangen
- De Noorderzon - Milac-tijdschrift voor O.L.V.Essen - Jaargangen 1966-1980
- Verschillende krantenartikels uit de Gazet Van Antwerpen en Het Volk
- Jaarverslagen jeugdhuis Thor - verschillende jaargangen
- Thortel - Tijdschrift van jeugdhuis Thor - diverse nummers
- Verslagen van vergaderingen van de Kernraad, de Heemraad en de B-Raad
- Archieven van KSJ Heidebloempje Essen en VVKS O.L.V. Essen
- Websites : www.klj.be - www.kaj.be - www.chiro.be - www.vvksm.be
- Volgende personen getuigden en/of stelden materiaal of foto's ter beschikking : Herman Donkers, Gaston Hereygers, Marc Jaspers, Marc Hoppenbrouwers, Gert Jaspers, Ludo Kerstens, Ann Konings, Marc Konings, Marleen Konings, Wim Kuypers, Michiel Lammens, Krista Nuijten, Armand Quick, Frans Schrauwen, Jef Smets, Jan Suykerbuyk, Josée Van Doren, Gitte van Gink, Leo van Gink

Kaderteksten

Frans Schrauwen

VOORWOORD

Dat Kardinaal Van Roey Jan Verbist naar Essen zond als deken en pastoor van de O.-L.-Vrouwparochie in 1943, in volle oorlogsperiode, was een buitengewone en goede beslissing ! Dikwijls staan we te weinig stil bij de enorme invloed die deze man, deze persoonlijk heeft gehad. Niet enkel in eigen parochie, gemeente, maar ook ver daar buiten.

De eerste twintig jaar was hij de grote bouwheer in Essen. En in 1963, bij de voorbereiding van zijn jubileum liet deken Verbist letterlijk dan ook de anderen bouwen. Zijn enige droom, géén persoonlijke geschenken, maar : een Jeugdheem !

Deken Verbist zag dat de jeugd-bewegingen, ontstaan (of heropgericht) in de vijftiger jaren met vele leden en een dynamische leiding nood hadden aan een goed en degelijk onderkomen. Eigen lokalen en speelruimte waar generaties jongeren zich kunnen ontspannen, vormen, in een goede en gezonde omgeving en ook vooral elkaar ontmoeten. Ieder met zijn eigenheid !

Wekelijks is het dan ook een drukte van jewelste, al 40 jaren lang daar op Essendonk naast de Oude Pastorij en dat moet nog vele jaren blijven !

Persoonlijk denk ik regelmatig terug aan de periode dat het Jeugdheem voor mij ook een wekelijks (soms bijna dagelijks) trefpunt was. Een trefpunt of ontmoetingsplaats waar we Jan Verbist dankbaar voor moeten zijn. Maar nog méér dankbaar aan al diegenen die gedurende deze periode zich hebben ingezet op een volledig belangeloze inzet als pastorale begeleiding, als leiding, als ouder, als lid van de Kernraad, als losse medewerker voor het onderhoud van het terrein enz. Kortom, iedereen die een bijdrage leverde voor onze Essense jeugdbewegingen.

De impact van "het Jeugdheem" is groot ! Misschien voor velen slechts een passage in hun jonge leven, maar later, véél later worden de resultaten meetbaar. Dit zegt men niet altijd maar het is zo.

De gemeente Essen heeft vele jeugdbewegingen en organisaties in de verschillende wijken. Dit wil zeggen dat onze jeugd in groten getale lid is. Dit vraagt veel inzet en middelen en als gemeentebestuur zijn we verplicht hieraan de nodige aandacht en steun te geven. Steunen doen we op vele gebieden en dat moet blijven. Want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Onze gemeente heeft dat en hier in het centrum van Essen zien we dit elke week. Massaal.

Jef Smets

HERINNERINGEN AAN HET JEUGDHEEM

Toen ik in augustus 1967 in Essen aankwam kreeg ik als een van mijn opdrachten de zorg voor de jeugd. Ik werd proost of aalmoezenier van de Chiromeisjes en de Scouts. Pater Mynyn was dat voor KSA en de deken bleef proost van KLJ.

Een van mijn eerste bezoeken deed ik aan het Jeugdheem Deken Verbist. De eerste indrukken was niet al te best. Het Jeugdheem was verwaarloosd, ramen kapot, deuren die niet meer sloten, en de speelweide voor het heem was een wildernis. Hier moest iets aan gebeuren! Met de hulp van jongeren en verschillende volwassenen werden de handen uit de mouwen gestoken en werd de zaak op korte tijd opgeruimd. Ook werden toen fietsrekken tegen de zijmuren geplaatst om de berg fietsen wat ordelijk te kunnen stallen.

De verhouding van de jeugdbewegingen met de parochie was ook vertroebeld. Met KLJ liep dat goed, met de Scouts en de meisjeschiro veel minder en met de KSA was alle contact verbroken. Mijn eerste opdracht was dan ook de relaties terug te herstellen en het terug smeden van een vertrouwensband. Daarom had ik veel contacten en gesprekken met Scouts en Chiro, maar ook met KLJ en KSA.

Er was toen ook een Jongerengemeenschap, vooral ontstaan uit KSA, die elke zaterdagavond samenkwam. Haar hoofdactiviteit was volksdans. Ook daar ging ik regelmatig naar toe en probeerde er contacten mee te leggen.

Met Chiro en Scouts lukte dat vlug en klikte het. Met KLJ was het de deken die de beweging volgde en met KSA liepen in het begin de contacten niet zo vlot. Later ging dat vlotter. We gingen zelf samen met KSA en Scouts op kamp in het buitenland. Hoogtepunten waren de jaarlijkse kampen hier in België of in het buitenland: Oostenrijk (Lechtal), Italië (Martell) en Ierland (omgeving van Cork).

Vlug beseftte ik dat we van de jeugd boven de 16 jaar in Essen maar ongeveer een 6% bereikten via de jeugdbewegingen en de Jongerengemeenschap. Mijn zorg was ook hen te bereiken. Zo is het idee gegroeid van de Instuif, de latere Thor. Doorheen vele gesprekken met de leidingen en volwassenen groeide het plan. De viering van deken Verbist bij gelegenheid van zijn 25-jarig dekenschap was een kans om het plan ook te realiseren.

Het vroeg van mij niet te veel energie om de deken te overtuigen het Jeugdheem te vergroten voor de jeugdbewegingen en voor de Instuif. Dit zou als geschenk aangeboden worden bij de viering van zijn jubileum. Met deken Verbist heb ik trouwens altijd een prima relatie gehad. Wekelijks kwamen we samen voor overleg en ik ervoer dat hij ook een groot hart had voor de jeugd. Zo is er dan ik 1968 de eerste vergroting tot stand gekomen. Langs beide zijden werd uitgebouwd: links kreeg KLJ haar eigen lokaal, rechts kwam het sanitair en het lokaal voor de Instuif. In het oude gedeelte werd het sanitair afgebroken en de ruimte bij ingepalmd voor Chiro en Scouts.

Om de werking van de Instuif op gang te trekken is eerst lang overlegd met de leidingen van de jeugdbewegingen, vooral Chiro en Scouts die mee op de boot wilden stappen. Mijn zorg ging echter eerst naar de jeugdbewegingen als een soort kernwerking tussen heel de jeugd. Zo groeide bij mij het besef dat de werking van de Instuif niet gedragen kon worden door mensen uit de leiding van de jeugdbewegingen. Het gevaar zou erin bestaan dat de eigen werking eronder zou lijden.

Daarom werd van het begin ook uitgekeken naar jongeren die niet in een jeugdbeweging stonden en die de kar mee konden trekken. Ik herinner mij nog Jef en Piet Boom, Michaël Van Schoors en nog andere van wie de namen me nu ontgaan. Zij waren actief geweest in KAJ Essen. Maar de werking was voor mijn komst gestopt. Naast deze jongeren, betrok ik ook een groep volwassenen in heel de uitbouw van de werking. Zo groeide daaruit een kern

die de Instuif animeerde en een groep volwassenen die o.a. elke zaterdag met vier aanwezig waren om te tappen.

In 1971 was de werking van de Instuif zo uitgebreid dat er gedacht werd aan vergroting. We wonnen advies in bij de architect die het jeugdhuis De Cluys in Borgerhout had gebouwd en kwamen tot een concreet plan. De bestaande Instuif-ruimte bleef, maar kreeg een houten dansvloer. Daarnaast kwam een “zitput” met openhaard en vooraan een lokaal voor biljart en ping-pong. Ook kleinere lokalen werden opgericht voor de verschillende hobbyclubs. Met acties door de volwassen bewegingen en Vlaamse kermissen werd voldoende kapitaal bijeengebracht om te bouwen.

In het begin van 1972 was deken Verbist op pensioen gegaan en in maart kwam deken Jan Verstraelen. In mei 1972 werd de vergroting ingehuldigd.

Ook van deken Verstraelen heb ik altijd veel medewerking en steun ervaren voor de jongeren werking.

Men vroeg mij naar anekdotes uit mijn tijd in Essen bij de jeugd. Er leven nog zoveel aangename herinneringen in mij aan dit tijd, maar twee wil ik eruit pikken.

Bij het carnavalfeest van 1972 in Essen was de leuze “Lottem nauwis los”. In de Stationsstraat was bovenop een huis een man geplaatst die een vogeltje uit een kooi losliet. Al vlug werd dit in de volksmond geduid als de man die zijn “vogeltje” zou loslaten. Nu was er iemand van de redactie van het tijdschrift Thortel (wie weet ik niet meer) die er een humoristisch artikel in schreef in de trant van: als alle mannen in Essen hun “vogeltje” gaan loslaten zullen er nogal wat zwangerschappen komen en het Moederhuis zal overvol geraken. Dat schoot in het verkeerde keelgat van enkele Essense notabelen die naar de deken gingen met de boodschap: “Meneer de deken zoiets zou je vroeger niet toegestaan hebben, je zou dat fel afgekeurd hebben. Je wordt oud!”

Onze krasse deken, oud in jaren maar jong van hart, nam prompt de telefoon en vroeg me om naar hem te komen. Daar vertelde hij me van de klachten en dat hij het volgende weekend in alle missen het artikel in Thortel publiek zou afkeuren. Het was een van de keren dat ik de deken niet van gedacht kon doen veranderen. Daarom vroeg ik op het einde van het gesprek of ik over het voorval met bisschop Daem mocht overleggen. Hij had daar geen bezwaar tegen. Toen ik bij de bisschop ontvangen werd zag ik al dat de bewuste “Thortel” op zijn bureau lag. Ik vertelde hem de geschiedenis en de context waarin het artikel was geschreven. De bisschop kon erin komen en belde naar deken Verbist om hem “spreekverbod” te geven. Toen ik daarna terug de deken zag was er niet de minste rancune. Hij zegde gewoon: “Jef, de bisschop heeft mij gebeld en opgedragen er niet over te spreken. Ik zal mij daar aan houden.” En de zaak was gesloten. Ook achteraf zou deken Verbist daar nooit op terugkomen of een allusie op maken. Ik vond dat prachtig van hem.

Een tweede anekdote was met “Swa” van de Statie (zijn achternaam ben ik vergeten - n.v.d.r. wellicht gaat het om Cois Van Hooydonck). Hij was met een kameraad op stap in Nieuwmoer geweest en had er (teveel) pintjes gedronken. Ze hadden er wat kattenkwaad uitgespookt. Later op de avond kwamen ze in een bomvolle Thor aan. Kort daarop kwamen er ook twee rijkswachters binnen. Zij wilden de Swa en zijn makker verhoren. Het bleek dat ze wat te veel gerstenat op hadden, en dreigden een proces te krijgen om in dronken toestand van Nieuwmoer tot in Essen te zijn gereden. Ik voelde de bui hangen en verklaarde dat ze bij hen

aankomst in de Thor enkele pintjes hadden gedronken. Het gevolg was dat ik hen uit de wind zette maar dat ik zelf in de wind kwam staan. Ik werd beschuldigd van drank gegeven te hebben aan mensen in dronken toestand.

Kort daarop moest ik voor de rechter verschijnen voor dat misdrijf. Gelukkig had ik Herman Suykerbuyk als pro deo advocaat. De rechter sprak mij vrij met als argument: "Ik denk dat die onderpastoor die jongeren heeft willen beschermen." Hij had heel goed mijn bedoeling aangevoeld.

Een gevolg hiervan was dat ik sindsdien op de bovenste plank lag van de Swa. En dat kwam van pas in de Thor. Swa was een grote en struis gebouwde jongeman. Als er in de Thor soms enkele jongeren wat moeilijk begonnen te doen, moest ik maar een teken geven aan de Swa - die ging ernaartoe en gaf hun de keuze: "Ofwel houdt ge u hier u koest, ofwel maakt ge kennis met mijn vuisten, met de linker ligt ge tegen de grond, met mijn rechter belandt ge in het ziekenhuis". De Swa heeft zijn vuisten nooit moeten gebruiken. Men koos steeds voor het eerste.

Dit zijn zo wat herinneringen aan vijf gelukkige jaren in Essen, werkend tussen de jeugd. Vele koppels zijn in de Thor ontstaan en zijn later gehuwd. Van hen en vele andere ervaar ik nog veel dankbaarheid voor mijn werk in Essen.

Jef Smets,
onderpastoor in Essen van 2/8/1967 tot 3/8/1974,
maart 2003

DE STATIGE BUUR VAN HET JEUGDHEEM

De vroegste vermelding van de Oude Pastorij luidt als volgt : "...de Pastorele huysinghe met schueren, stallinghe, hove ende boomgaerden daer aen gelegen, rondtsomme in zijn waetergrachten, gelegen tot Esschen aen den Heuvel...". De Pastorij was van in de 15e eeuw de woonplaats van de pastoors van de parochie Nispen-Essen, afhankelijk van de abdij van Tongerlo. In het begin bedienden zij de kerk die in Nispen was gelegen, bij de scheiding van de Nederlanden in 1648 werd tegen de grens, aan het Essense Kerkeneind, een nieuwe kerk gebouwd. Maar de pastoors bleven relatief ver van de kerk wonen.

Desondanks vormt de opsomming van de opeenvolgende bewoners een lange lijst. De Pastorij bood immers een grote en mooie woonruimte, in een rustige omgeving. Die rust werd echter wel minstens twee keer brutaal opgeschrikt : zowel in 1422 als in 1557 was de Pastorij het toneel van een moord, waarbij de pastoor om het leven werd gebracht.

De Franse revolutie en de daaropvolgende bezetting van onze streek door de Franse troepen bracht voor de Pastorij heel wat veranderingen mee. De Pastorij werd aangeslagen en in 1799 (ofwel het jaar VII van de toen geldende Franse tijdrekening) te koop aangeboden door het revolutionaire bewind. Maar de Antwerpse koper, die 37.000 frank had neergeteld, betaalde niet op tijd. De Pastorij bleef onverkocht.

Het gemeentebestuur probeerde de Pastorij te huren, om ze als gemeentehuis in te richten. Maar het concordaat tussen Napoleon en de katholieke kerk en de daaropvolgende terugkeer van de pastoor staken er een stokje voor. Al moest het gemeentebestuur alsnog opdraaien voor de zware herstellingskosten. Zo werd de Pastorij dus terug de woning van de pastoor.

In de jaren 1850 werd nog overwogen het gebouw om te vormen tot een meisjesschool. Maar enkele verwickelingen die tot de “Schoolstrijd” van die tijd behoren, staken er een stokje voor. De meisjesschool, Mariaberg, kwam in de Kloosterstraat te staan.

De afstand van pastorie tot kerk begon ondertussen voor te veel problemen te zorgen. Een nieuwe pastorie werd opgericht aan het Kerkeneind, en het gebouw aan de Essendonkstraat werd dus de voormalige pastorie, ofwel de “Oude Pastorie”... In 1900 werd het gebouw verkocht aan notaris Van De Velden uit Antwerpen. Het grootste deel van het gebouw werd vervolgens afgebroken. Alleen de noordelijke vleugel (het huidige gebouw), het torentje en het poortgebouw bleven overeind.

De Tweede Wereldoorlog beschadigde het gebouw vervolgens ernstig. In 1956 werd het opnieuw openbaar verkocht. Het gemeentebestuur kocht het aan en gaf enkele jaren later KSA de toelating om het gebouw als lokaal te gebruiken. De trotse KSA'ers noemden het “de Burcht”. Maar instortingsgevaar bedreigde het gebouw, en in 1970 moest KSA vertrekken. Net op tijd, want enkele maanden na het vertrek stortte het dak effectief in.

Na een restauratie in 1974 verdween het poortgebouw, dat in de Tweede Wereldoorlog door een V2-bom was vernield, en werd de Oude Pastorie omgevormd tot een gemeentelijk cultureel centrum. In 1976 verwierf het gebouw ook de officiële status van beschermd monument. In de jaren 1980 werd de Pastorie onder impuls van Corrie Sins en haar werkgroep vooral gebruikt voor cursussen rond allerlei handvaardigheden. Met een jaarlijkse tentoonstelling rond “Kunst op eieren” kreeg de Oude Pastorie zelfs buiten de landsgrenzen enige bekendheid. Na haar vertrek ontstond een debat over de verdere toekomst van het gebouw. Een zoveelste dure restauratie was immers noodzakelijk geworden, maar vooraf moest naar een bestemming worden gezocht.

Er werden plannen ontwikkeld om de Pastorie in te bedden in een groter socio-cultureel centrum, maar daarvan werd al spoedig afgezien. Het gemeentebestuur startte in 1994 alvast de dringende restauratie; later werd besloten om het gebouw opnieuw als cultureel centrum te gebruiken. In 1998 werd het gebouw heropend door Paul Meyfroot, abt van Tongerlo. De Culturaad en de gemeentelijke cultuurdienst houden het centrum draaiende.

DE VERGANE GLORIE VAN DE SPEELTUIN

Eigenlijk hoort het terrein van de speeltuin, tegenover de Oude Pastorie, niet echt bij het Jeugdheem. De speeltuin staat op gemeentegrond en is voor iedereen toegankelijk. Maar de jeugdheembewoner stond daar nooit zo bij stil. De speeltuin hoorde er gewoon bij...

Ooit was het nochtans anders geweest. De speeltuin werd lange tijd door het gemeentebestuur uitgebaat. Er moest inkom betaald worden, maar er was dan ook toezicht. De herinnering aan Frik Van Ginderen uit de Kapelstraat leeft bij velen nog voort, en ook zijn voorganger (Nelen), die wegens een handicap een ongewone manier van wandelen had, maakt deel uit van heel wat Essense jeugdherinneringen uit de jaren 1950, 1960 en 1970. Zo was het zijn taak te verhinderen dat kinderen er met de opbrengst van de aanwezige fruitbomen vandoor gingen. De bezoekers moesten een klein bedrag aan inkomgeld betalen, en de toezichter mocht dit behouden. In de speeltuin werd drank verkocht, en er waren ook toiletten voorzien. De speeltuigen waren in kenmerkend blauw en geel (de Essense kleuren) geschilderd. Wellicht was de speeltuin destijds een hele attractie. Van pretparken was er immers nog geen sprake.

Met het afscheid van de laatste toezichter werd de speeltuin overgeleverd aan slijtage, door weer en wind maar ook door het intensieve gebruik door de jeugdbewegingen. Bovendien vielen de speeltuigen ten prooi aan vandalisme. Omwille van achtereenvolgens het aanleggen van een toegangsweg naar het Jeugdheem en van parkings in de Essendonkstraat, verdwenen ook gedeelten van de speeltuin, en wellicht werden de gevaarlijkste tuigen door het gemeentebestuur verwijderd.

In 1987 werd de speeltuin door het gemeentebestuur gerenoveerd. Maar al enkele jaren later waren er opnieuw problemen. In 1990 stuurde het gemeentebestuur de Kernraad een brief met de vraag om suggesties te geven voor de herinrichting van de speeltuin. De Kernraad speelde de brief door aan de jeugdbewegingen, die gezamenlijk een antwoord opstelden. Ze stelden voor om houten speeltuigen te plaatsen, om opnieuw klimpiramides te zetten, om de schommel te herstellen en om een afrastering aan de Vest te plaatsen. Het centrale plein dat vooral voor voetbal werd gebruikt, zou best behouden blijven; het kenmerkende maar nutteloze betonnen vijvertje mocht dan weer weg. Ook om verlichting en sanitaire voorzieningen werd gevraagd.

De jeugdbewegingen benadrukten verder dat zijzelf, noch de Kernraad enige verantwoordelijkheid voor de speeltuin konden nemen. Toen nochtans al tijdens de werken opnieuw vandalisme optrad, stuurde het gemeentebestuur toch een briefje naar de jeugdbewegingen om meer toezicht te houden. Tijdens hun activiteiten wilden ze dat best voor hun rekening nemen, was het antwoord. Maar daarbuiten konden ze er ook niet zo veel aan doen. Ze namen zich wel voor om wanneer ze zelf schade veroorzaakten, dit onmiddellijk te melden.

De speeltuin bleef een pijnpunt. Ondanks vandalisme, gebruik als hondenweide of als parking, gebrek aan onderhoud... bleef het terrein elk weekend intensief in gebruik door de permanente en tijdelijke bewoners van het Jeugdheem. Het kleine gebouwtje in de speeltuin werd als opslagruimte door de Sint-Sebastiaansgilde gebruikt, en de zolder diende een tijdlang voor de opslag van het sjarahout van de Scouts.

DE WARME KRACHT

Jan Verstraelen werd geboren in Wuustwezel op 16 februari 1930, als vijfde van de vijftien kinderen van meester Verstraelen. Hij liep school in het Klein Seminarie van Hoogstraten en was lid van de Wuustwezelse KSA-Bond "Wees U Zelf". Later studeerde hij filosofie en theologie aan het Groot Seminarie van Mechelen. Hij werd in 1954 tot priester gewijd.

Verstraelen keerde als leraar terug naar het Klein Seminarie en werd in 1960 onderpastoor van de Sint-Catharinaparochie in Hoogstraten. In 1972 werd hij tot pastoor-deken van de Onze-Lieve-Vrouwparochie aangesteld, in opvolging van Jan Verbist.

Verstraelen was een aanstekelijk, minzaam en dynamisch man. De scholen en het verenigingsleven van de parochie konden steevast op hem rekenen. Daarnaast ging zijn belangstelling uit naar muziek, wat zich uitte in veel aandacht voor de verschillende koren in de parochie. De jeugdbewegingen bleven in de eerste plaats het terrein van de opeenvolgende onderpastoors, een zorg die hij later overliet aan de Kernraad. Omwille van het priestertekort stond hij in de jaren 1980 ook in voor de Sint-Antoniusparochie.

Op het einde van zijn leven schreef Verstraelen de geschiedenis van de OLV-parochie, de "parochie aan de grens". Hij overleed op 22 november 1989.

Oud-Chiro-groepsleidster Krista Nuijten getuigt als volgt over hem : "Ik was kind aan huis bij deken Verstraelen door mijn vriendschap met zijn nichtje Sabina. Ik ben blij dat ik hem zo goed heb mogen leren kennen; 'nonkel Jan' was een zeer wijs man, zacht maar principieel. Ik herinner me vele discussies en gesprekken over soms heikele onderwerpen; hij stond altijd open om daarin de kerkelijke standpunten uit te leggen met inbreng van zijn persoonlijke visie. De jeugdbewegingen en het Jeugdheem had hij gedelegeerd naar zijn onderpastoors, later ook naar de Kernraad. Maar hij vroeg me vaak hoe het er allemaal aan toe ging daar op 't Jeugdheem en kon dan geïnteresseerd luisteren naar de wissewasjes van het "dagelijkse" jeugdbewegingsleven.

Zo volgde hij ook met zijn minzame glimlach op 't gelaat mijn verwoording van de Scouts-zetten om gemengd te worden, en van onze Chiro-argumenten waarom dat echt geen goed idee was ... Hij was dan ook content toen het ganse plan werd afgeblazen en Scouts en Chiro afspraken voortaan op regelmatige basis 'gemengde activiteiten' te programmeren. Voor de Chiromissen bij de Tuinfeesten, liep ik altijd even eerst langs hem. 'Met de kampvieringen kan je vrijer omgaan', zei hij, 'maar de eucharistievieringen in de kerk moeten toch de juiste vorm en volgorde hebben.' Op zijn verzoek hielden wij deze vieringen altijd in de Onze-Lieve-Vrouwkerk.

Nonkel Jan vond het belangrijk dat de jeugdbewegingen, deel uitmakend van de parochiegemeenschap, hun speciale vieringen ook samen met alle parochianen in de eigen kerk vierden. En bovendien konden we zo veel mensen bereiken en goed reclame maken voor ons restaurant !"

Marc Jaspers

HET GELD LIGT OP STRAAT

In 1984 nam ik na 20 jaar afscheid van de Scouts. Ik zat op dat ogenblik in het parochieteam, onder voorzitterschap van deken Jan Verstraelen, namens de jongeren en vooral als afgevaardigde vanuit het Jeugdheem.

Thor had zijn activiteiten stopgezet, en de lokalen werden ter beschikking gesteld van de jeugdbewegingen. Maar dit was in feite een vergiftigd geschenk : in het verleden had het Jeugdheem zich financieel kunnen bedruipen met de inkomsten van Thor. Maar deze kraan was dichtgedraaid, en na korte tijd was het merkbaar dat de gebouwen op het Jeugdheem verloederden.

Alle bewegingen gingen door met hun activiteiten. De groepsleid(st)ers zetten een hoge druk op mij, als hun afgevaardigde bij de parochie, omdat ze oordeelden dat de eigenaar verantwoordelijk was voor het onderhoud van het gebouw, en daarmee uit.

Maar dat was natuurlijk niet zo evident : de vzw Dekanale Werken bezit een enorm patrimonium, bovendien met gebouwen die maar net zelfbedruipend zijn (Gildenhuis, scholen...). Na mijn pleidooien in het parochieteam kreeg ik een renteloze lening van de kerkfabriek van 250.000 BEF om de eerste dringende herstellingen uit te voeren. Uiteraard besepte ik dat dit een druppel was op een hete plaat, en dat er een visie en een meerjarenplan nodig waren om uit de hachelijke situatie te geraken. Zoals een spreekwoord bij de Scouts het zegt : "Alleen maak je een sjorring, samen bouw je een toren". Ik zag dit hete hangijzer als een nieuwe uitdaging.

We namen het initiatief om de bewegingen van het Jeugdheem rond te tafel te krijgen : KSJ, de Scouts, Chiro, KLJ en Actiegroep Z. Zware discussies werden gevoerd... ieder keek door de eigen bril en verdedigde als advocaat de eigen beweging. Slaande deuren, verwijten tot het absurde toe... echt een ervaring ! Bovendien kreeg ik ook inzage in de kas van elke beweging, ook een indrukwekkende ervaring...

Maar we bereikten toch een consensus en stelden enkele prioriteiten voorop. De vrijgekomen ruimte van Thor zou herschikt worden. De bewegingen stemden er ook mee in dat ze per actief lid jaarlijks 50 frank zouden betalen, en daarnaast kwam er een solidariteitsbijdrage per vierkante meter gebruikte ruimte. Tenslotte zou er maandelijks samengekomen worden om de materiële zaken te bespreken. KLJ was wel enigszins een pijnpunt : waren zij eigenlijk nog actief ?

Het werd in Essen-Centrum ook een publiek geheim dat het Jeugdheem in financiële problemen zat. Eigen initiatieven vanuit de socio-culturele verenigingen werden genomen. Een onbekende schenker gaf 250.000 BEF ! Verder waren de vrije radio van Jos Konings, KWB, KAV, de Seniorengroep, de Koninklijke Harmonie Concordia, Hoger Streven en de Sint-Sebastiaansgilde solidair en brachten samen ongeveer 100.000 BEF binnen. Maar het bleef al bij al een druppel op een hete plaat.

Al vlug bleek het herverdelen van de lokalen een ernstig onderschat probleem. We waren er wel in geslaagd om KLJ te doen inzien dat het exclusief gebruik van een lokaal niet meer verantwoord was. Maar verder bleek het om een nauwelijks te ontwarren knoop te gaan. Marc Jaspers werd tenslotte ook met de Scouts geassocieerd, en men oordeelde dus dat ik partijdig was.

Omdat de druk onhoudbaar werd, stapte ik naar ouders van leden of mensen die ervaring hadden met een dergelijke problematiek. Zo kwam ik uit bij Sooi Pockelé en Jan Nelen. Deze voor mij wijze mensen, waar ik veel bewondering voor heb, vertelden mij letterlijk : “Het geld ligt op straat - je moet het gaan oprapen.” Ik zal dit nooit vergeten; en het rare is... het is nog waar ook ! Maar ik moest toen wel even slikken.

Het comité werd geboren. We sloegen de handen in elkaar en begonnen aan de uitdaging. Maar een eerste bezoek aan de gebouwen deed de moed in onze schoenen zakken. De KSJ-barak, de Welpenbarak en de Thorbarak waren bouwvallig en onveilig voor kinderen verklaard. Ook architect Jos Van Loon zetten zich belangeloos mee in, en vervoegde de groep. Alles werd hertekend, al vlug bleek dat een investering van ettelijke miljoenen nodig zou zijn. We gingen een lening aan, waarvoor deken Verstraelen borg stond.

De opstart was niet enkel een administratief gebeuren. We stonden ook elke zaterdag aan de betonmolen onder leiding van Cor Van Doren en zijn kompaan Marc Brosens. Ook Piet “Block” Aerts droeg zijn steentje bij.

Dat ik er toen zo gedreven ben mee ingevlogen, komt omdat ik bezorgd was om de jeugdbewegingen, en overtuigd was van hun nut, als leerschool in een mensenleven.

Bovendien heeft Jan Verstraelen me 24 uur voor zijn overlijden aan zijn sterfbed geroepen om te vragen om het Jeugdheem verder op te volgen. Dat was een emotioneel gebeuren, dat ik nooit zal vergeten. Ik ging het engagement aan en deed een belofte. Als het Jeugdheem ooit terug een dieptepunt kent en signalen geeft dat hulp nodig is, zal ik er staan. Zeker weten !

Marc Jaspers,
april 2003

Leo van Gink

MIJN RELATIE MET HET JEUGDHEEM

Bijna mijn hele leven heb ik een relatie met het Jeugdheem. Deze relatie begon door lid te worden van de jeugdbewegingen. In eerste instantie sloot ik mij aan bij de Welpen, die toen gehuisvest waren in de school waar nu de Essense bibliotheek is. Ik heb in die periode, in 1963 dus, de opening van het Jeugdheem meegemaakt. Dekens Verbist, geassisteerd door E.H. Cis Schrooyen, wijdde het in, en op dat moment is mijn vaste relatie met het Jeugdheem begonnen.

Om een voor mij nog onduidelijke reden heb ik na Jongverkenner te zijn geweest bij de Scouts, de overstap gemaakt naar de KSA. De KSA, die toen nog in de "Burcht" (de Oude Pastorij) haar activiteiten hield. Mijn relatie met het Jeugdheem werd op een laag pitje gezet, want de KSA was nu niet direct parochie-gebonden, om niet te zeggen "anti-parochie".

Dit veranderde toen de Oude Pastorij moest worden gerenoveerd en de KSA op zoek moest naar een andere locatie. Inmiddels was de gehele “oudere” leidersploeg opgestapt en werd het roer van de KSA overgenomen door Jef Brosens. Al snel werd ik, op 16-jarige leeftijd, tot leider van de Hernieuwers gebombardeerd. Ik werd leider over een groot deel van mijn leegtijdgenoten.

Met behulp van de ouders van de leden, zette de leiding van de KSA, een aangekochte barak neer op de terreinen van het Jeugdheem. Hierdoor begon mijn nieuwe "vaste" relatie met het Jeugdheem. Inmiddels leider geworden van de Jongknaben, kregen wij Jef Smets als proost. De samenwerking met de andere jeugdbewegingen Scouts en Chiro liep niet van een leien dakje. Contacten waren er weinig en de onderlinge vriendschap was ver zoek.

Na enkele jaren bondsleider te zijn geweest zette ik in 1977 een punt achter mijn jeugdbewegingsleven, dus ook achter mijn relatie met het Jeugdheem, dacht ik.

In een gesprek met Jef Brosens die vertelde dat er onder impuls van de parochie een "Ouderkern Jeugdheem" was opgericht om de problemen rond de gebouwen aan te pakken, zegde ik toe te willen helpen met eventueel wat rondragen van briefjes. Maar het liep een beetje anders uit...

Het weekend van de Stickeractie "ik draag mijn steentje bij ... JIJ OOK ?" van 23 en 24 november 1985 werd mede door mij georganiseerd en het "rondragen van briefjes" had onverwachts mijn relatie met het Jeugdheem een nieuwe start gegeven.

Tijdens het weekend van de "Stickeractie" werden de jeugdbewegingen de straat op gestuurd om de stickers deur aan deur te verkopen. Radio Paladijn stelde haar zendtijd die dag geheel ter beschikking van het Jeugdheem. Sooi Pockelé en Marc Jaspers verzorgden er interviews met o.a. Deken Verstralen en de ex-proosten van de jeugdbewegingen en ze brachten constant verslag uit van de stickerverkoop. De opbrengst van dit weekend bedroeg nagenoeg 60.000 BEF.

Een eerste administratieve opdracht voor mij was het op lijst zetten van alle gezinnen die op de één of andere manier bij het Jeugdheem betrokken waren. Inmiddels was er ook al met de bouw van het nieuwe sanitaire blok begonnen. De heropbouw van het Jeugdheem was in volle gang en mijn inbreng groeide met de dag.

In het voorjaar van 1987 diende Marc Jaspers, door tijdsgebrek, zijn ontslag in als parochie-afgevaardigde en voorzitter van de Kernraad. Op de vergadering van 26 mei 1987 werd ik door de Kernraad aangewezen om de taak van Marc over te nemen.

In die periode werden de eerste gesprekken gevoerd rond de inplanting en de indeling van een nieuwbouw die de houten barakken diende te vervangen. Tevens groeide de gedachte niet alleen de barakken te laten vervangen door de nieuwbouw, maar ook een kampplaats te creëren met als doel een extra inkomstenbron te verkrijgen.

Op 23 april 1988 werd tijdens de Kernraad de eerste tekening van de nieuwbouw, gemaakt door Architect Jos Van Loon, goedgekeurd. Maar twee belangrijke punten moesten nog worden geregeld : de goedkeuring door de v.z.w. decanale werken en de financiering. Tevens werd er dit jaar een ruil van grond verwezenlijkt. Dit naar aanleiding van de uitbreiding van de overdekte tennisvelden van het Rozenhof. Een stukje Scoutslokaal werd geruild tegen het stukje grond gelegen achter de hof van de familie De Schepper. Tevens hielp het Rozenhof de aanplanting van boompjes bekostigen rond hun tennisveld

In november 1988 werd besloten een dagelijks bestuur op te starten. Dit om de problemen rond de gebouwen en terreinen nog vlugger te kunnen oplossen. Op 23 mei 1990 was er dan

een eerste samenkomst met de kerkfabriek rond de nieuwbouw. Op deze vergadering werden de plannen bekeken en vanuit de parochie werd volledige steun toegezegd.

En na een vergadering, op 22 augustus 1990, van het dagelijks bestuur met pastoor R. Ilegems, J.Theuns, G.Nelen en C.Vergouwen werd ons dossier bij het bisdom neergelegd. Reeds op 18 september 1990 kregen wij het bericht van het bisdom dat onze plannen alsook de aangevraagde lening was goedgekeurd. Nu kon met architect Jos Van Loon en aannemer Cor Van Doren de te volgen weg worden besproken.

Op 12 maart 1991 was het zover : het nieuwbouwproject ging van start. En nog geen jaar later, op 24 januari 1992, werd in het Welpenlokaal het "Meifeestje" gegeven voor allen die meebouwden, door hun steun of hun hulp aan "Bivakhuis Deken Verstraelen." Op de Heemraad van 5 september 1992 werden de sleutels van de nieuwe lokalen aan de jeugdbewegingen overhandigd.

Daar ik in 1994 verkozen werd in het parochieteam heb ik van toen af de taak op mij genomen om contactpersoon te zijn tussen het Jeugdheem en de parochie.

In 1993 werd de Handelsbeurs stopgezet. Hierdoor werd ook het Jeugdheem gedwongen haar Paasactie "100 BEF altijd prijs" te beëindigen. Een alternatief werd gezocht en gevonden. In 1994 stond een "pannenkoekentent" op het parkeerterrein aan de kerk. In 1994 werd er door mij een nieuw initiatief voorgesteld om geld in te zamelen. "Het Mosselschelpje" werd geboren. Het ging om een advertentieboekje dat het inkomstenverlies door de beëindiging van de Handelsbeurs moest opvangen. (dit boekje werd reeds in 1996 van het jaarprogramma afgevoerd.). Ook de kerstbomenverkoop op de Kerstmarkt zorgde voor aanvullende inkomsten.

Op de Kernraad van 25 augustus 1995 is het mijn opvolger Marc Hoppenbrouwers, die de voorzittershamer hanteerde. Mijn opleiding tot diaken nam zoveel tijd in beslag dat ik het voorzittersschap moest overdragen. Ik bleef echter nog wel lid van de Kernraad als vertegenwoordiger van de parochie tot het jaar dat ik diaken werd gewijd, in 2000.

Op dit moment ben ik nog steeds lid van de Heemraad en probeer zo het contact tussen Jeugdheem en parochie te behouden. Naast de activiteiten op het Jeugdheem was ik immers tevens actief geworden in de parochie. Samen met onderpastoor Bruno Vos namen we sinds 1994 initiatieven om de jeugdbeweging te betrekken bij ontmoetingen in de sfeer van Taizé. Tevens kwamen we met vertegenwoordigers van de jeugdbewegingen jaarlijks samen om afspraken te maken rond eucharistieviering in de parochie en op de kampen.

Doordat ik in het parochieteam de contactpersoon tussen het jeugdheem en de parochie was, heeft dit alles geleid tot de oprichting van het JPP (Jeugd Pastoraal Praatje), een regelmatige bijeenkomst tussen PT-leden en de leidingen van de jeugdbewegingen. Zo werd ik betrokken bij de werkgroep jeugdpastoraal in de dekenij Essen. waarvoor sinds 1993 een denkgroep was opgericht. Vanaf begin 1996 werd ik als trekker aangeduid. Op 28 oktober 1997 moest ik, i.v.m. mijn stage, ook hier noodgedwongen dit engagement beëindigen en doorgeven aan Jos Daems

Over mijn relatie met het Jeugdheem kan ik nog vele gebeurtenissen aanhalen. Dit Jeugdheem heeft mij, een vele met mij, een bepaalde richting gegeven in mijn leven. In de 15 jaar dat ik lid geweest ben van de Kernraad heb ik met vele mensen mogen samenwerken aan de

opbouw van dat Jeugdheem waar ieder weekend zovele jongeren ook hun richting zoeken. Het waren niet altijd gemakkelijke jaren, het ging niet altijd vanzelf, maar samen zijn we eruit gekomen, samen hebben we iets opgebouwd.

Ik hoop dat ik nog veel kan doen voor de bewoners van ons Jeugdheem en hoop dat onze parochie, zowel op het gebied van het Jeugdheem, als op andere gebieden voor hen steeds een thuis mag zijn.

Leo van Gink,
diaken,
april 2003

Josée Van Doren

CAMPUS JEUGDHEEM

...of hoe een vrijetijdsbesteding zo ingrijpend kan zijn voor alles wat volgt. Voor mij heeft “het Jeugdheem aan de Essendonkstraat” een bepalende rol gespeeld. In 1975 werd ik door Marleen Ickroth mee naar de Chiro genomen... “want we hebben leidsters tekort?!?” Vreemd was het Jeugdheem helemaal niet; vader was hier als aannemer al verschillende keren aan 't werk geweest, de twee oudste zussen hebben hun sporen achtergelaten in den “Instuif” en later in “Thor”, alle broers waren lid van de KSA en ondertussen was “den Thor” ook m'n tweede thuis geworden.

Ik vertrok aldus in de leidingsploeg, tot mijn 13e verjaardag woonde het gezin Van Doren te Horendonk, en daar was Chiro Klavertje 4 nog niet geboren. Tezamen met Marleen Ickroth stond ik in de afdeling van de Kwiks... en ik kreeg de smaak te pakken. “De Chiro” heeft vanaf dan op meer engagement van mij kunnen rekenen dan al het andere... in volle examentijd schreef ik een boeiend bivakprogramma ! De ontvangst binnen de leidingsploeg van Marth Van Minsel was hartverwarmend. Er volgden boeiende jaren in de Chiro en vooral leerrijke jaren.

Voor het kampvuur te Genk had Gerarda Schrauwen haar afscheid als groepsleidster aangekondigd en onderpastoor-proost Maarten Koch stelde me voor om Gerarda op te volgen. Zo gebeurde het en op 20-jarige leeftijd stond ik aan het roer van de Chiro. Het enthousiasme en de animo waren immens want tijdens dit eerste werkjaar programmeerden we de viering 25 jaar Chiro, een groepsfeest, een filmavond, een voetbaltornooi voor jeugdbewegingen, naast een binnenlands bivak een buitenlands kamp naar de Gorges du Tarn in Frankrijk én de 1e Chiro Tuinfeesten.

Als groepsleidster ontdek je nieuwe uitdagingen. Je wordt zo even de spil, de drive van het hele gebeuren en uiteraard breidt de verantwoordelijkheid zich uit voor alle items die een jeugdbeweging met zich meebrengt. Onmisbaar voor een bloeiende werking is de leidingsploeg. Wat dit betreft had ik enorm veel geluk. Wij hadden een ploegje uiterst gemotiveerde leidsters en ook een vriendenploeg. Het samenwerken met een 14-tal jonge mensen in ups en downs, is een uitdaging op zich. Je bent scheidsrechter, bemiddelaar en vooral spilfiguur waar men zich aan kan optrekken of niet...

Ondertussen is dit allemaal heel lang geleden, maar de vrienden van toen, zijn de vrienden van nu. Dat op zich wil heel wat zeggen. In 1981 -na het kamp te Achel- nam ik na 6 jaar

afscheid. Een volgende generatie bekwame leidingmensen stond klaar. De meesten van hen had ik ongeveer 5 jaar in de afdelingen, leren kennen. Leen Suykerbuyk werd de volgende groepsleidster. Op dat ogenblik werd vanuit het verbond een nieuw begrip gelanceerd nl. de VB of volwassen begeleiding. Vele parochie-priesters namen niet langer de rol van proost op zich. Een alternatief voor het verdwijnen van de proost, bleek dan de VB. Meteen werd deze taak aan mij toevertrouwd. Ik moet hierbij eerlijk toegeven dat ik deze taak steeds op afstand heb ingevuld. Ik had geleerd tijdens mijn actieve Chiroperiode dat jonge mensen best in staat zijn problemen op hun eigen creatieve manier op te lossen. Problemen moeten ook een oplossing krijgen die kadert in de tijdsgeest van dat moment. Ik had zo in het verleden dikwijls bedenkingen bij de tussenkomsten van een proost. Wanneer de Chiro er nood aan had een neutrale stem te raadplegen, stond ik klaar en kon men mij vinden. De formule heeft zeker gewerkt. Leidingmensen varen een eigen koers, met een eigen creativiteit en dynamiek, met eigen klemtonen.

In 1984 startte de Kern als werkgroep om de materiële belangen van het Jeugdheem te behartigen... en ik werd lid van de Kernraad... vandaag is dat nog steeds het geval. De Kernraad zorgde vanaf dan voor de huisvesting en trachtte de kwaliteit ervan zo nodig te verbeteren. Een nieuw dak, een nieuwe vloer, ramen herstellen... het gebeurde vanaf dan consequent. De Kernraad verbond zich ook om de financiering van deze ingrepen te behartigen. Voor de leidingmensen heeft dit ongetwijfeld gezorgd dat heel wat beslommeringen niet langer op hun jonge schouders terechtkwamen.

In 1993 stemde de Vlaamse Regering het decreet op de Jeugdwerkbeleidsplanning goed. Vanaf dan kon elk gemeentebestuur een belangrijke toelage krijgen voor het voeren van een jeugdwerkbeleid. Voorwaarde is het opstellen van de 3-jaarlijkse Jeugdwerkbeleidsplannen. In Essen liet het Schepencollege haar oog vallen op mij om de jeugdzaken te behartigen en werd de hele boterham van de jeugdwerkbeleidsplanning in mijn takenpakket gevoegd. Essen heeft vanaf 1.12.1993 een jeugdambtenaar. Aanvankelijk kon ik me halftijds hiermee bezighouden naast de taken van de dienst 'secretariaat'. Niet lang echter want al snel bleek dat Essen nood had aan een voltijdse jeugdambtenaar.

Het decreet op de JWB-planning heeft enorm veel veranderd in Vlaanderen. De lokale besturen werden alzo verplicht om een actief jeugdwerkbeleid te voeren. Op 1 december 2003 realiseer ik mij dat ik 10 jaar jeugdambtenaar ben en dat Essen 4 goedgekeurde Jeugdwerkbeleidsplannen heeft afgeleverd bij de Vlaamse Gemeenschap. Op hun beurt zijn deze plannen goed voor 10.646.501 BEF trekkingsrechten. Het Essens jeugdwerkveld vaart hier wel bij, laat zoveel duidelijk zijn!

In 1993 ging de Chiro op kamp te Mol en men was op zoek naar kokkies. Marth en Marc Gommeren en Mic en Gerda Lambrechts waren al kandidaat. Maar hoe meer zielen, hoe meer vreugd... en ik werd kokkie van de Chiro. Met deze bende zijn we 6 jaar mee gaan koken. De verhalen hier weergeven van onze avonturen, zou me te ver leiden... daar is een apart boek voor nodig! Feit is dat we ons thuisvoelden bij de Chiro en de Chiro bij ons. De banden die gesmeed werden, lijken ook vriendschappen voor het leven. De humor, de creativiteit en soms de oncomfortabele situaties waarin we werkten, zijn ervaringen die je alleen deelt met andere kokkies.

De titel van m'n artikel is "Campus Jeugdheem". Inderdaad de weg van jeugdhuislid, leidster, groepsleidster, volwassen begeleiding, kernlid en kokkie hebben mij vaardigheden, ervaringen en dynamiek gegeven voor het jeugdwerk. Later is gebleken dat deze bagage zo

noodzakelijk was voor mijn beroep. Ik geloof vandaag nog steeds dat geen enkele school, geen enkele opleiding exclusief verantwoordelijk kan zijn voor het afleveren van een “allround” jeugdambtenaar of jeugdconsulent. De praktijkervaring en de liefde voor de sector zijn elementen die men best als aanwervings-voorwaarden stelt bij het aanwerven van jeugddienst-personeel :

- oren hebben voor andere meningen
- brede schouders om kritieken te dragen
- handen om ook praktisch werk te willen doen
- een hart voor inspraak
- verschillende sleutels kunnen vinden om tot goede oplossingen te komen
- durf hebben om de eerste stap te zetten
- stevig in de schoenen staan en tegen een stootje kunnen
- een speurneus hebben voor de aspiraties van kinderen en jongeren....

Deze en andere profielkenmerken heb ik wellicht gezien, gevonden en geleerd op “Campus Jeugdheem” in de Essendonkstraat.

Josée Van Doren,
jeugdambtenaar
maart 2003

OP KAMP IN HET JEUGDHEEM

Vanaf de zomer van 1992 werd Bivakhuis Deken Verstraelen elke zomer de pleistersplaats voor drie, vier of zelfs vijf jeugdbewegingen. Die konden beschikken over de volledige nieuwbouw, over het sanitaire gedeelte en over het (voormalige) KLJ-lokaal. Verder werd in 1994 ook afgesproken dat het lokaal van Actiegroep Z ook als leidingslokaal zou mogen verhuurd worden aan de groepen die op het Jeugdheem op kamp komen.

Voor de Jeugd-heembewoners bracht het gebruik van het Jeugdheem als kampplaats natuurlijk enkele aanpassingen mee. Vanuit de Kernraad werd gevraagd de aanwezigheid in de zomermaanden tot het minimum te beperken : geen activiteiten, geen auto's op het terrein, geen vuilnis in de containers en zeker geen lawaai of muziek. Maar de eigen kampen vroegen natuurlijk ook voorbereiding, en brachten een hele verhuis mee. Een beetje wederzijds begrip kan wonderen doen, al is het natuurlijk zo dat wie een kampplaats huurt erop rekent om daar ongestoord gebruik van te kunnen maken. En het is ook “logisch” dat je als jeugdbeweging in je eigen lokaal moet kunnen...

Er werd daarom geprobeerd een middenweg te vinden. Zo werd in 1994 afgesproken dat de jeugdbewegingen op de dagen dat de kampen aankomen of vertrekken hun eigen lokalen mogen opruimen, en verder ook op dagen dat de kampbewoners niet aanwezig zijn, wegens een uitstap bijvoorbeeld.

Ook de zomerse activiteiten op het Jeugdheem moesten op de kampen worden afgestemd. Traditioneel openen de vakantiemaanden met de Scoutsdriedaagse en het bijhorende Pullenbal, en sluiten ze af met de Chiro Tuinfeesten. Om toch een maximale periode voor het kampverhuur over te houden, moest er al eens gepuzzeld worden, bijvoorbeeld door de periode voor de bijhorende opbouw of opruim tot een minimum te beperken.

Anderzijds gaf de kampinfrastructuur wel nieuwe kansen aan de bewegingen. Zo kon de douche af en toe gebruikt worden, maar vooral de keuken bleek een echte aanwinst. De bewegingen maakten er tijdens hun feestweekends e.d. dan ook dankbaar gebruik van. De aanwezige bedden en het beddengoed konden dan weer niet op hun belangstelling rekenen. Het onderhouden en opbergen daarvan bleek ook voor de Kernraad een onnodige last. Er werd dan ook beslist ze na de zomer van 1998 op te ruimen.

Wie kwam er op kamp ?

Het overzicht van de groepen die in in het Bivakhuis op kamp kwamen, is niet helemaal volledig omdat gedurende de eerste jaren niet altijd de groepsnaam op het kampcontract werd genoteerd. Toch een poging tot reconstructie :

1992 : VVKSM Tempeliers Gullegem - VVKSM Sint-Pieter Berlaar - VVKSM Sint-Lucia Berlaar - VVKSM Dendermonde (?)

1993 : ? - ? - ? - VVKSM Sint-Godelieve (Turnhout) - Chiro Ekjirpak Kaprijke

1994 VVKSM Liederik Adelheid Harelbeke - ? - Chiro ? - KLJ Lembeke

1995 Joro's KSJ Zomergem - Chiro Sint-Paulus Lichtervelde - Chiro Wietjesland Lichtervelde - Chiro Don Bosco - VVKS Sint-Joris

1996 Chiro Sint-Martinus Velzeke - VKSJ Wichelen - VVKSM Sint-Lutgardis Diest

1997 Chiro Sint-Martinus Zottegem - VKSJ Molenveld Edegem - Chiro Hiperlie Korbeek-Lo - KLJ Wolfsdonk

1998 KLJ Kasterlee vzw 't Kruijerke Mol - Chiro Allegro Schepdaal - KLJ Torhout

1999 KLJ Strijland Gooik - Chiromeisjes Larum Belsele - KLJ Meisjes Balen

2000 VVKSM Sint-Martinus - Chiro Jeko Lokeren - Chiro Heist Station - Chiro Flos Meerbeke

2001 VVKS Sint-Christoffel Pijpelheide - Chirojongens Millegem - VKSJ Alken-Centrum - KSA-VKSJ Deurle

2002 Chiromeisjes Hingene - Chiromeisjes Klein-Vorst- VKSJ Sint-Willibrord Brugge

HET WATER VAN DE VEST

Het terrein van de Oude Pastorij wordt omzoomd door een heuse slotgracht, de Vest. Oorspronkelijk was deze verbonden met de Magerbeek, zodat er een zekere doorstroming was. Later werd het stilstaande water een zorgenkind, en niet alleen omwille van de aantrekkingskracht van de Vest op eenden en ganzen. Vooral de minder frisse geur van het water was soms een doorn in het oog van de passanten.

Maar de jeugdbewegingen lieten zich dat zelden aan het hart komen. Velen maakten al dan niet vrijwillig kennis met het Vestwater, en de leiding moest af en toe erger voorkomen. Een

apenbrug, een slingertouw, een kabelbaan of een zelfgemaakt vlot dat soms eerder geschikt bleek als onderzeeër maakten van het water een ideaal spelinstrument. Maar balspelen op het Jeugdheem en de omliggende terreinen hielden altijd een extra element in. Zo moest bij voetbal niet alleen worden geprobeerd de bal in het doel van de tegenstander te trappen, er moest ook voor worden gezorgd dat de bal niet in het water belandde...

In de winter kreeg het waterplezier een bijkomende dimensie : de bevroren Vest leende zich uitstekend tot glijpartijen, ijshockey met zelfgemaakte sticks of zelfs een fietsrace. En natuurlijk werden de schaatsen aangeboden. In 1997 zorgde de brandweer zelfs voor een extra laagje water (en perfect glad ijs), zodat de Essense jeugd naar hartelust rondjes kon maken.

Af en toe werden pogingen ondernomen om de Vest uit te kuisen. Niet alleen de herfstbladeren, maar ook heel wat afval belandde immers af en toe in het water. Jeugdbewegingen die hun spullen op de terreinen lieten slingeren, moesten immers regelmatig vaststellen dat deze in de Vest waren terechtgekomen. En soms konden ze ook zelf niet aan de verleiding weerstaan om het water als open riool te gebruiken.

In 1978 hield de Jeugdraad een opruimdag, maar er daagden maar vijf vrijwilligers op. Bovendien belandde het afval opnieuw in het water ! In 1989 kuiste het gemeentebestuur de slotgracht op, maar het verspreiden van het afval op het terrein achter de Oude Pastorie deed het grasveld daar geen goed. De jeugdbewegingen waren daar niet erg tevreden mee, wat ook dat grasveld hoorde voor hen bij "hun" terrein.

Zo werden in de Jeugdraad heroïsche discussies gevoerd over de plaatsing van een "schutterspaal" (staande wip) voor de Sint-Sebastiaansgilde op het terrein. En toen de Ronde van Essen, een organisatie van de Jeugdraad waarvan de zaterdagse finale jaarlijks doorging op dit terrein, eens moest wijken voor de openlucht tentoonstelling "Essen Art" werd dat door het jeugdwerk ook zondermeer als een onrecht aangevoeld. Het terrein was dan ook een bijzonder geschikt speelterrein : omzoomd met bomen, struiken, rododendrons... die ideale verstopplaatsen waren. Bovendien stond er gedurende vele jaren de stam van wat een bijzonder indrukwekkend boom was geweest (zie foto blz. 9).

Ook andere manifestaties vonden de weg naar dit terrein : zo organiseerden de Jonge Natuurvrienden er in 1971 en 1972 een popfestival, en de Dennenhoffeesten in de jaren 1980 vonden eveneens hier plaats.

In de jaren 1990 werd nog regelmatig het voornemen gemaakt om de gracht op te kuisen. De Scouts maakten er enkele keren werk van, en het gemeentebestuur deed hetzelfde in 1996. In 2002 liet het gemeentebestuur opnieuw een offerte maken, maar besloot om de werken uit te stellen tot in 2003.

Gaston Hereygers

NOG SCOUT OP 70 JAAR

Gaston Hereygers is niet weg te denken als één van de stille helpers achter het Jeugdheem Deken Verbist. Hij heeft er menig uur versleten om het prachtige heem te onderhouden. Hij kon geen nee zeggen, wanneer de Kernraad iets vroeg, misschien wel omdat zijn oudste zoon Willy Hereygers daar lid van was. Gras afrijden, onderhoud van het terrein, maar ook tijdens het jaarlijkse kuisen van de mosselen, was Ston, zoals iedereen hem noemt, altijd van de partij.

Zoiets moesten ze hem nooit twee keer vragen. Ook bij de bouw van de barak van de KSJ in 1972 en bij het nieuwe gebouw, dat nu ook als kampeercentrum dienst doet voor andere jeugdverenigingen, stak Ston een handje toe.

Ston Hereygers was nog geen jaar uit actieve dienst als chauffeur of de toenmalige Kernraad van het Jeugdheem Deken Verbist zette hem in 1986 al terug aan het werk en nog wel als onbezoldigd klusjesman. De Kernraad kocht dat jaar een volautomatische grasmaaier om het gazon voor en achter het Jeugdheem kort te houden. Ston had voor het eerst in zijn leven wat tijd, aanvaardde de job en houdt dat nu al bijna 17 jaar vol. Voor hem was het wel een hele verandering om na bijna 40 jaar met twintigtonners te hebben gereden nu over te stappen op een kleine grasmaaier. Woensdagmorgen is zijn vaste dag. Dan vertrekt hij thuis vanuit de Melkerijstraat 33, waar de maaier staat, over de Watermolenstraat, Essendonk in, recht naar de gazons van het Jeugdheem toe. Intussen heeft hij al één maaier versleten en kocht de Kernraad in 1990 een spiksplinternieuwe machine.

“Er komt meer bij kijken, dan zomaar elke woensdag afmaaien, want dan zou de maaier niet lang meegaan”, zegt Ston. Elke maandag wordt het hele terrein voor het Jeugdheem eerst grondig gekuist. Ook daar is Ston de vaste man, samen met zijn schoondochter Maria Van Laerhoven, vrouw van kernlid Willy Hereygers. Elke maandagmorgen wordt alle afval op de wei rond het Jeugdheem opgeruimd en wordt het hele terrein opgeveegd en opgerijfd. Vooral alle touwtjes moeten uit het gazon, want die blokkeren de maaier. Gemiddeld raapt Ston één vuilniszak per week bijeen. Intussen kuisen Maria Van Laerhoven en ook Marina Matheusen de wc's. Zij zorgen ervoor dat de jeugd de volgende week weer in hygiënische omstandigheden kunnen spelen.

Om voor zijn wekelijkse job op het Jeugdheem toch verzekerd te zijn bij ongevallen, moest Ston lid worden van één van de jeugdbewegingen op het terrein. Van 1986 tot 2000 was Ston lid van de Scouts en als zeventigjarige uiteraard veruit het oudste lid.

Maar ook voor het jaarlijks weerkend mosselfeest weet de Kernraad Ston Hereygers te vinden. “Ook hier zijn we al ruim 15 jaar mee bezig. Het begon met 250 kilogram mosselen, die we zaterdag moesten kuisen. De laatste jaren is dat al 500 kg geworden. Dat jaarlijks mosselfeest houdt ons ruim drie dagen bezig”, zegt Ston. “Zaterdagmorgen begint het kuisen van de mosselen met enkele vrijwillige volwassenen, geholpen door leid(st)ers van de verschillende jeugdbewegingen. Zondagmorgen worden de mosselen gespoeld, om vanaf de middag overheerlijk te worden opgediend. 's Maandags gingen we dan met de vrijwilligers het Gildenhuis kuisen.”

In 1972 of 9 jaar na de inhuldiging van het Jeugdheem, droeg Ston, samen met andere ouders van de toenmalige KSA-leiding, zijn eerste steentje bij tot de gebouwen van het Jeugdheem. Destijds nog de KSA moest uit de Oude Pastorij en kreeg een onderkomen in een barak op de terreinen van het Jeugdheem. Bondsleider Jef Brosens sprak de ouders van zijn medeleiders aan. Zowel Toine Vos, Gérard Van Nassauw, Hugo Vorsselmans en Ston Hereygers zetten hun schouders onder het project. De barak die in Woensdrecht was afgebroken werd op enkele weken terug rechtgezet door de ouders.

Ward Van Doren bracht de betonplaat aan. De materialen werden zonder BTW aangekocht bij een Essense bouwmarkt, en Ward Van Doren bracht één personeelslid mee : Lucien Lambrechts. Het draaien van beton gebeurde voor het bruggetje van het Jeugdheem, want men durfde niet met een geladen vrachtwagen over het bruggetje. Daarom moesten ontelbare

kruiwagens afgemaakte beton vanaf het bruggetje richting bouwplaats gereden worden. Eerste “helper in spe” die omverging met de specie midden op de wei, was.... bondsleider Jef Brosens !

Marc Hoppenbrouwers

1e EN 2e JEUGD OP HET JEUGDHEEM

Ik ben Marc Hoppenbrouwers: ik ben geboren op 29 maart 1966, gelukkig getrouwd, de trotse papa van 3 kindjes, en ik woon te Achterbroek.

Ik moet zowat 11 jaar geweest zijn (1977) toen ik voor het eerst op het Jeugdheem kwam. Ik werd lid van de Welpen, die toen nog een onderkomen hadden in een houten barak, net zoals trouwens Chiro en KSA er één hadden. Bij de Scouts was het een leuke tijd: ik maakte veel plezier en vele nieuwe vrienden. Ik heb dan ook alle takken doorlopen: van Welp naar Jongverkenner, en vervolgens Verkenner. Omdat de leidingsploeg zo groot was kregen wij de kans om nog twee jaar Jin te blijven, als voor-bereiding op het leiding zijn. Daarna ben ik één jaar Welpenleider geweest, en toen er met een Kapoenentak werd gestart, heb ik me daar met mijn beide schouders ondergezet. Tot mijn 24 jaar heb ik in de leiding gestaan, en onmiddellijk daarna naar de Kernraad overgestapt.

De periode dat ik bij de Scouts materiaalmeester was en de verantwoordelijke werd voor het weekendverhuur van de lokalen, kwam ik al vrij veel op het Jeugdheem. Zo gebeurde het al eens dat ik toevallig een Kernlid kon helpen met één of andere job, en zo ben ik bij de Kern terecht gekomen.

Mijn loopbaan bij de Kernraad begon ongeveer samen met de start van de nieuwbouw van het bivakhuis Deken Jan Verstraelen. Nadat dit toch wel grootse project zo goed als volledig afgewerkt was, zijn we die zomer onmiddellijk begonnen met de verhuur ervan, zodat we een vaste bron van inkomsten kregen voor de afbetaling van de lening. Ik heb de verhuur van het bivakhuis gedaan tot in september 1995, het jaar waarin ik voorzitter werd.

Ik wilde de taak van het voorzitterschap wel opnemen omdat ik al jarenlang met dat Jeugdheem vertrouwd was, en ik het een grote uitdaging vond om er met 12 mensen verder aan te blijven werken. Na de afbetaling van dat bivakhuis vonden we het de hoogste tijd om ook eens het oudste gedeelte eens flink aan te pakken.

Na een grondige studie van de kostprijs en het bekomen van vers geld zijn we in 2001 gestart met de renovatie van het “oude” Jeugdheem. Alle ramen en deuren werden ondertussen vernieuwd, én voorzien van dubbel glas. De puntgevels en de oversteken van de lokalen van het voormalige jeugdhuis Thor werden bekleed met watervast materiaal. Verschillende lokalen kregen een nieuwe geïsoleerd en brandvertragend plafond.

Voor de nabije toekomst hebben we nog enkele plannen, als daar zijn: een nieuwe zoldering voor de Chiro, de vernieuwing van de toiletten, en een nieuw grasveld. Ook rond de brandveiligheid wordt druk gewerkt. Voor de keuring door de brandweer zijn we al een goed eind op weg. Zo werden alle lokalen voorzien van brandblusapparaten en de noodzakelijke pictogrammen, terwijl de ruimten van het bivakhuis een noodverlichting kregen. De elektriciteit werd vernieuwd, en ook de gasflessen werden naar buiten gebracht.

De viering dan. De viering “40 jaar Jeugdheem Deken Verbist 1963-2003”, kadert in de festiviteiten rond 200 jaar parochie O.L.V.-Essen. De Kernraad stelt op zondag 4 mei 2003 de deuren van het Jeugdheem wijd open voor iedereen die in de loop der jaren op de één of andere manier het heem of de bewegingen die er actief zijn (of waren), gesteund heeft. Het is voor hen de gelegenheid om eens te komen kijken wat er met hun steun gerealiseerd werd, en wat er nog te gebeuren staat.

Voor mij is het mijn laatste jaar als voorzitter. Vanaf september 2003 zal Eric Nelen de voorzittershamer hanteren. Wel blijf ik nog één jaartje bij de Kern. Niet dat ik er genoeg van heb, maar mijn kinderen lopen in Achterboek school, en in die school ben ik onlangs in het oudercomité gestapt. Zo kan ik, na jaren mijn beste beentje voor de Essense jeugd te hebben ingezet, nu ook eens iets extra doen voor mijn eigen kinderen.

Marc Hoppenbrouwers,
februari 2003

WIE WAS WIE ?

Mensen maken een geschiedenis. Heel wat figuren drukten een stempel op het jeugdleven in de O.L.V.-parochie in het algemeen, en op het Jeugdheem in het bijzonder. Dat geldt zeker voor de groepsleiders van de bewegingen, voor de pastoors en de onderpatoors en voor de voorzitters van de Kernraad. Vandaar de onderstaande tabel.

Deze blijft wel beperkt tot de bewegingen die nu nog in het Jeugdheem actief zijn, bovendien zonder Actiegroep Z die met een andere structuur werken. Het reconstructiewerk voor KAJ of BJB/KLJ bleek dan weer niet op korte termijn te realiseren. Tenslotte zijn we voor Chiro niet volledig zeker van alle gegevens. Maar wie de draad in het verhaal al eens kwijtraakt, kan hier wellicht toch een aanknopingspunt vinden...

	Bondsleid(st)er KSJ	Groepsleidster Chiro(meisjes)	Groepsleider Scouts	Voorzitter Kernraad
1945- 1946	Leon Deckers			
1946- 1947	Jan Theuns			
1947- 1948	Adriaan Claessens			
1948- 1949	Guido Tireliren			
1949- 1950	Guido Tireliren			
1950- 1951	Guido Tireliren			
1951- 1952	Herman Suykerbuyk			
1952- 1953	Herman Suykerbuyk			
1953- 1954	Herman Suykerbuyk			
1954- 1955	Francis De Schepper	Paula Suykerbuyk		

1955-1956	Francis De Schepper	Paula Suykerbuyk		
1956-1957	Francis Schrooyen	Paula Suykerbuyk		
1957-1958	Francis Schrooyen	Anita Braat		
1958-1959	Francis Schrooyen	Anita Braat		
1959-1960	Wim Schrooyen	Anita Braat		
1960-1961	Piet Andriessen	Anita Braat		
1961-1962	Mark Verdonckt	Anita Braat	Paul Lanie	
1962-1963	Mark Verdonckt	Carla Mennes	Paul Lanie	
1963-1964	Jo Suykerbuyk	Carla Mennes	René Lenaerts	
1964-1965	Paul Bekkers	Kristine Bekkers	René Lenaerts	
1965-1966	Paul Bekkers	Kristine Bekkers	René Lenaerts	
1966-1967	Paul Bekkers	Kristine Bekkers	Rik Van der Mast	
1967-1968	Jos Van Bragt	Kristine Bekkers	Ludo Pockelé	
1968-1969	Jos Van Bragt	Rina Theuns	Ludo Pockelé	
1969-1970	Jos Van Bragt	Rina Theuns	Ludo Pockelé	
1970-1971	Jef Brosens	Rina Theuns	Ludo Pockelé	
1971-1972	Jef Brosens	Marie-Louise Nelen	Ludo Pockelé	
1972-1973	Jef Brosens	Marie-Louise Nelen	Ludo Pockelé	
1973-1974	Leo Van Gink	Marie-Louise Vermunt	Ludo Theuns	
1974-1975	Pol Van Doren	Marth Van Minsel	Ludo Theuns	
1975-1976	Leo Van Gink	Marth Van Minsel	Ludo Theuns	
1976-1977	Leo Van Gink	Gerarda Schrauwen	Ludo Theuns	
1977-1978	Hubert Schots	Gerarda Schrauwen	Ludo Theuns	
1978-1979	Hubert Schots	Josée Van Doren	Marc Jaspers	
1979-1980	/	Josée Van Doren	Marc Jaspers	
1980-1981	/	Josée Van Doren	Marc Jaspers	
1981-1982	/	Leen Suykerbuyk	Marc Jaspers	

1982-1983	/	Leen Suykerbuyk	Marc Jaspers	
1983-1984	/	Leen Suykerbuyk	Tony Dictus	
1984-1985	/	Leen Suykerbuyk	Tony Dictus	Marc Jaspers
1985-1986	/	Krista Nuyten	Tony Dictus	Marc Jaspers
1986-1987	Patrick Suykerbuyk	Krista Nuyten	Tony Dictus	Marc Jaspers
1987-1988	Rudi Smout	Krista Nuyten	Tony Dictus	Leo Van Gink
1988-1989	Rudi Smout	Krista Nuyten	Kamiel Peeters	Leo Van Gink
1989-1990	Jos Kamerling	Krista Nuyten	Wim Van Hees	Leo Van Gink
1990-1991	Jos Kamerling	Hilde Hectors en Ann Konings	Wim Van Hees	Leo Van Gink
1991-1992	Jos Kamerling	Hilde Hectors en Ann Konings	Wim Van Hees	Leo Van Gink
1992-1993	Jos Kamerling	Hilde Hectors en Ann Konings	Kurt De Herdt	Leo Van Gink
1993-1994	Tom Bevers	Ann Konings en Veerle Schrauwen	Tom Nelen	Leo Van Gink
1994-1995	Tom Bevers	Veerle Schrauwen	Tom Nelen	Leo Van Gink
1995-1996	Tom Bevers	Veerle Schrauwen	Tom Nelen	Marc Hoppenbrouwers
1996-1997	Roel Bevers	Vera Konings en Jessie Nelen	Jan Mees en Kris Snels	Marc Hoppenbrouwers
1997-1998	Roel Bevers	Vera Konings en Jessie Nelen	Jan Mees en Kris Snels	Marc Hoppenbrouwers
1998-1999	Roel Bevers	Vera Konings en Jessie Nelen	Jan Mees en Kris Snels	Marc Hoppenbrouwers
1999-2000	Roel Bevers	Vera Konings en Ilse Peeters	Gunther Van Peer en Philippe Boeij	Marc Hoppenbrouwers
2000-2001	Gitte Van Gink en Rob Hereygers	Ilse Peeters en Karen De Corte	Gunther Van Peer en Philippe Boeij	Marc Hoppenbrouwers
2001-2002	Gitte Van Gink	Ann Konings en Ann Scheepers	Gunther Van Peer en Philippe Boeij	Marc Hoppenbrouwers
2002-2003	Gitte Van Gink	Ann Konings en Karen Van Meel	Tom Wouters en Vic Van Nueten	Marc Hoppenbrouwers